

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1968. július 11.

bb 1. értékes „ faust, „ - kiadvány a pécsi antikváriumban - a világon csak 15 számozott példány van belőle

a vid-fm/mné-ju ká la 1968. július 11.

mindössze tizenöt számozott példány található a világon goethe „ faust, „-jának abból a nagyformátumu, albumszerű kiadványából, amely a „ dr. julius schöder verlag, „ gondozásában sepp frank illusztrációival jelent meg 1927-ben münchenben. a pergamentkötéses könyv első kötetében a száz metszettel illusztrált szöveg, a másodikban csak a metszetek és az azokról készített kefelevonatok láthatók. a tizenharmadik számozott példányt most pécsi antikvárium vásárolta meg. /mti/

--

bb 2. irtóhadjárat a balatoni szunyogok ellen

a vid cs/mné-ju ká la 1968. július 11.

nagy erővel folytatják az irtóhadjáratot a szunyogok ellen a balatoni nyaralótelepeken. a veszprém és a somogy megyei körjál már az előszezomban megkezdte a szunyoglárvák irtását, hogy elejét vegye a tömeges rajzásnak. a megelőzés azonban a nagykiterdésű nádasok és a helyenkénti lápos, mocsaras parti területek miatt nem bizonyult elegendőnek. most a fődényben időnkint végigpásztázzák a nyaralóövezetet. a partmenti tenyészhelyeken kívül alkalmankint a nyaralóhelyek parkjaiban és az üdülőházak kertjeiben is szerveznek irtóhadjáratot. a szunyogirtásnál gondosan ügyelnek a halállomány védelmére. a négy évvel ezelőtti halpusztulás tapasztalataiból okulva, többnyire ködképző anyagokkal pusztítják a szunyogokat és így nem fertőzik a tó vizgyűjtő területét. /mti/

--

-1-

bb. 3. keszthelyiek segítsége battonyán

vid cs/mné/ká/il la

1968. július 11.

békés megye legujabb sertéstenyésztő-hizláló társulása battonyán alakult meg. a battonyai petőfi, dózsa május 1. és vörös október tsz-hez csatlakozott a mezőhegyesi józsef attila tsz is. elhatározták, hogy georgikon-rendszerű komplett sertéstenyésztő és hizláló telepet létesítenek, s ehhez a munkájukhoz szaktanácsadást, gyorsanhízó fajtából anyagocsa állományt ad a társulásnak a keszthelyi agrártudományi főiskola mezőgazdasági tervezési, termelésfejlesztési intézete. a keszthelyi szakemberek tervei alapján épül fel a telep, s keszthelyi módszereket alkalmaznak a tenyésztésnél és hizlalásnál egyaránt. a tervek szerint a társulás évente legalább nyolcezer hizottsertést ad a népgazdaságnak./mti/

--

bb. 4. méltó helyet kap az esztergomi ásatások gazdag anyaga - muzeummá alakítják át a 18. századbeli megyeházát

a vid fm/mné/ká/il la

1968. július 11.

a múkincsekben, régészeti leletekben gazdag esztergom muzeumi szakembereinek régi gondja, hogy a város nem rendelkezik állandó, reprezentatív kiállításokra alkalmas helyiségekkel. a balassi muzeum zsufolt raktáraiban, ládákkban rejtőző „kincsek”, -et nem ismerheti meg a közönség, és tudományos feldolgozásuk is nehézkes.

a több évtizedes probléma végre megoldódik. állandó kiállítás rendeznek a 18. századbeli megyeházán. az épület restaurálása, átalakítása befejezéshez közeledik. emeleti részein nyitják meg a város és a környék fejlődését szemléltető helytörténeti kiállítást.

a muzeummá alakuló vármegyeházán lehetővé válik a sok-ezer darabból álló leletanyag tudományos feldolgozása, restaurálása is. a földszinti helyiségekben korszerű restaurátormihelyt rendeznek be. a muzeumi igazgatóságok technológiai osztálya által tervezett laboratóriumban a legmodernebb felszerelések segítik majd a szakemberek munkáját. az apró-leletek konzerválásához különleges berendezések, dokumentálásukhoz pedig minden igényt kielégítő fotolaboratórium áll majd a restaurátorok rendelkezésére./mti/

--

- 2 -

8.1/11 ke 915

930

bb. 5. „hamburgi sarastro”, a szombathelyi izeum „varázsfuvola előadásán”,

vid fm/mné/ká/il la

1968. július 11.

a nyári zenei élet egyik kiemelkedő rendezvényére, a szombathelyi izeumi operaestekre megkezdődtek az előkészületek. a világhírű római kori rekonstruált szentélyben mozart „varázsfuvola”, és gluck „iphigenia a taurisok földjén”, című operája csendül fel négy augusztusi estén.

a varázsfuvola-ban sarastro szerepét ezúttal hamburgi vendégénekes, rolf becker alakítja. a többi szerepben a magyar állami operaház művészei lépnek fel. mindkét operát huszár klára rendezi, és kórody andrás vezényli. a szombathelyi szimfonikusokat petró jános, a savaria 68 kórus néven egyesített énekkart tibold iván, a helyi balettiskola növendékeit blatt lászlóné tanítja be.

a szabadtéri nézőteret csaknem kétszeresére - mintegy 900 személyesre - bővítik. korszerűsítik a technikai berendezéseket, a világitást.

az operaestek iránt országszerte és a szomszédos államokban is nagy az érdeklődés- előreláthatólag osztrák, jugoszláv, csehszlovák, lengyel és német vendégek is megtekintik az előadásokat./mti/

--

bb. 7. almáért hűtőházat épít egy francia cég

vid cs/mné/ká/il la

1968. július 11.

vas megye legnagyobb gyümölcsstermelő nagyüzeme, a csepregi állami gazdaság, ahol évről-évre gondot okoz a gyümölcs tárolása, most egy francia céggel megállapodást kötött, amelynek alapján a cég ötvenhat millió forintos beruházással korszerű hűtőházat, gyümölcstárolót épít csepregen. a megállapodás érdekessége, hogy a gazdaság a hűtőház és a tároló építését almával fizeti ki. az új létesítményt a tervek szerint 1969 szeptember elején adják át rendeltetésének. a gazdaságban erre az időre gyümölcsből már mintegy nyolcszáz vagon termésre számítanak./mti/

--

- 3 -

8.19/11 ke 915

930

bb. 6. várossá nyilvánítása 600. évfordulójának megünneplésére készül nagykörös

a vid fm/mné/ká/il la

1968. július 11.

nagykörös az idén ünnepli várossá nyilvánításának 600. évfordulóját. a gazdag program július 20-án, a városi tanács ünnepi ülésével kezdődik. ezen a napon nyitják meg az országos nyári gyümölcs- és zöldségkiállítást. ezenkívül helytörténeti kiállítás nyílik, hangversenyt ad a 85 éve alakult nagykörösi iparos dalkör, ismét megalakul a korábban feloszlott arany jános társaság, és zenés irodalmi esteket rendeznek. az ünnepségsorozat lovasversennyel és az állami népi együttes műsorával zárul.

a város lakossága készül az évforduló méltó megünneplésére. tatarozzák az épületeket, parkosítják, csinosítják a tereket, utcákat. a cifra-kertben ifjúsági park épül. a városban felállítják kucs béla és csikay mártia szobrászművészek alkotásait, s az ünnepség idején a posta a város címerével díszített alkalmi bélyegzőt használ./mti/

--

bb. 8. kétmillió forint gördülő műtőre

vid fm/mné/ká/il la

1968. július 11.

hajdu bihar megye városaiban és községeiben sikerrel zárult a helyi népfront bizottságok által szervezett vietnami szolidaritási hónap. egy hónap alatt 21 műsoros békegyűlést, és 400 kisgyűlést tartottak a hajduságban.

a megye dolgozói kétmillió forintot gyűjtöttek a vietnami nép megsegítésére, s ebből az összegből a megyei szolidaritási bizottság gördülő műtőt vásárol./mti/

--

- 4 -

8.25/11 *He 920*

920

bb. 9. ryszard markiewicz,

lk/e hk

1968. július 11.

a varsói nemzetközi szemle főszervezője pénteken 19 órakor előadást tart a lengyel kulturában „a párt és a lengyel élet”, címmel. utána levetítik „az ut”, cími nagydíjas dokumentumfilmet. /mti/

--

bb. 10. burgonyabogár fertőzés 160 000 holdon

1 jf/fné/il hk

1968. július 11.

a rendkívüli szárazság miatt tovább fokozódott a burgonyabogár fertőzés, a parcellákon jelenleg a kártevő valamennyi alakja megtalálható. a szakemberek a fertőzött területet országosan mintegy 160 000 holdra becsülik, ebből 47 000 holdon rendkívül erős fertőzéssel számolnak. sok helyen már másodszor védekeztek a kártevők ellen, de az engedélyezett növényvédő szerek a rendkívüli hőség miatt nem mindig hatásosak.

a mém növényvédelmi főosztálya szerint a nagyüzemi burgonya parcellákon eddig is alkalmazott ddt-lindan kombinációk illetve a kizárólag lindan tartalmu szerek mellett a szerves foszfor vegyületek mint például a wofatox 0.5 százalékos a parathion 20 0.3 százalékos, valamint a bayer, továbbá flibol e, a ditrifon és a dipterex alkalmazhatók hatásosan. a gyakorlatban felhasznált 150-200 liter permetlé helyett azonban feltétlenül szükséges holdanként a 400 liter permetlé alkalmazása az előirt töménységben. a permetezést a kora reggeli, de még inkább a késő délutáni órákban helyes végrehajtani, minden esetben olyankor, amikor a fiatal lárvák és a bogarak tömegesen jelennek meg. a burgonya ültetvényeket rendszeresen figyelemmel kell kísérni és szükség esetén ismételt vegyszeres kezelést kell alkalmazni./mti/

--

bb. 11. koszorúzás a szabadság-téri emlékműnél

t te/ fné/il hk

1968. július 11.

magalzsavin zsamszran, a mongol népköztársaság budapesti rendkívüli és meghatalmazott nagykövete csütörtökön koszorút helyezett el a szovjet hősök szabadság-téri emlékművénél, a mongol népi forradalom 47. évfordulója alkalmából. a koszorúzási ünnepségnél jelen volt erdélyi károly külügyminiszter helyettes, kisléghy imre, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának tagja, pesti endre vezérőrnagy, a budapesti helyőrség parancsnok, továbbá a külügyminisztérium több vezető beosztású munkatársa, ott volt f. j. tyitov, a szovjetunió budapesti nagykövete és a nagykövetség több munkatársa./mti/

--

10.35/11 *He 1040*

- 5 -

1052

bb. 12. tisztavetés, „száz éves a máv,„ kiállítás, vasutas képzőművészek tárlata a 18. vasutas nap alkalmával

t hbj/fné/11 hk

1968. július 11.

csütörtökön kellner istván, a vasutasok szakszervezetének osztályvezetője sajtótájékoztatón jelentette be, hogy a vasutas nap alkalmával az idén is megrendezik a vasutas képzőművészek országos kiállítását. a tárlatra 670 festményt és grafikát, továbbá 97 kisplasztikát és szobrot küldtekbe a vasuti képzőművészeti körök tagjai, ebből 159 festményt és grafikát, illetve szobrot állítanak ki a népszínház utcai központi képzőművészeti kör termeiben. az alkotásokat a nagyközönség is megtekintheti. az idén első ízben a vasutasok szakszervezetének elnöksége külön díjat tűzött ki vasutas témák feldolgozására. pályadíjat nyert sziklai gyula „sarus,„ című szobra, gomola józsef „szerelőcsarnok,„ című festménye, továbbá rutkai sándor „kocsifelirő,„ című grafikája.

a továbbiakban turba sándorné a máv vezérigazgatóság osztályvezetője a sajtótájékoztatón elmondotta, hogy a 18. vasutas nap alkalmából szombaton a keleti pályaudvaron átadják a kiváló vasutas, a vidéki igazgatóságon az érdekes vasutas kitüntetésüket. vasárnap délelőtt nyílik meg a közlekedési múzeumban a „száz éves a máv,„ kiállítást és ugyancsak a délelőtti órákban kerül sor a új vasuti tisztek avatására. délután a bvsc szőnyi uti sporttelepén gazdag nemzetközi kulturális és sportműsor lesz. bemutatót tart a többi között a jugoszláv vasutasok szakszervezetének népi együttese, s a bolgár vasutasok szimfónikus zenekara és kórusa./mti/

..-

bb. 13. felavatták az ország első szintetikus-fésűs műszál fonodáját

t sb/fné/m hk

1968. július 11.

a finomspintó vállalat csütörtökön avatta fel az újpesti gyapjuszővő gyárában az ország első szintetikus-fésűs műszál fonodáját és az új terméket feldolgozó polmatex-sauer szövődet. az új üzemszerkezet a legkorszerűbb svájci, francia, belga, olasz, ndk, nszk és lengyel textilipari gépekkel szerelték fel, s így a termelés és az új gyártmány minősége egyaránt a világ színvonalát képviseli. az új részlegekben ugyanis rendkívül vékony műszálak vannak és ebből a többrétegű öltözködési divatnak megfelelő pehelykönnyű vékony szintetikus fésűs szövöttek készítenek.
/folyt. köv./

- 6 -

11.45/11 K 1241

13 12

bb. 13. felavatták az ország.....folyt/m

az új fonoda és szövöde évente 1 700 000 négyzetméter kiváló minőségű szintetikus szövetet szállít a belkereskedelem-vasztékának bővítésére és külföldre a gazdaságosan termelő korszerű gépekkel a szintetikus fonoda és szövöde beruházási költsége 1,1, illetve már 0,7 év alatt megtérül.

a két új üzem központi vezérlőberendezésénél csütörtökön földi lászló a könnyűipari miniszter első helyettese indította meg a gépeket, s ezzel megkezdődött az üzemszerű termelés. a gyár dolgozói és a gyapjuipar meghívott vendégei a vállalati művelődési házban tartották az avató ünnepséget, amelyen kovács imre vállalati igazgató számolt be az új létesítményről. az új beruházással bővül a vállalat export termelése. most már az a cél, hogy ne csak szövetet, hanem nagyobb bevételt jelentő konfekcionált árut is szállítsanak külföldre. így már megállapodást kötöttek a vörös október férfiruhagyárral és a hungarotex külkereskedelmi vállalattal a szintetikus export konfekció áruk szállítására. az ünnepségen 18 könnyűipar kiváló dolgozója kitüntetést és pénzjutalmat osztottak ki azoknak a dolgozóknak, akik leginkább hozzájárultak ahhoz, hogy öt hónappal a határidő előtt kezdhette meg az üzemszerű munkát a két új létesítmény. /mti/

..-

bb. 15. tragikus gyermekszerencsétlenség

fe/fné/m hk

1968. július 11.

történt ajak községben. nagyapja házában udvarán játszadozott dzsubák ferenc 4 éves gyermek, s megfogta a vihar által leszakított villanyvezetéket és halálos áramütés érte. /mti/

..-
- 7 -

11.58/11 K 1241

13 12

bb. 14. ismét három vizhalál

fe/fné/e hk

1968. július 11.

a hosszantartó hőségben tizezrek keresnek enyhülést a folyók és tavak hűs vizében. az elővigyázatlan, gondatlan fürdőzés sajnos nap mint nap szedi áldozatait. az elmúlt 24 órában ismét hárman vesztették életüket fürdőzés közben. budapesten a papírgyári strandon a medencébe fulladt horváth zoltán 20 éves segédmunkás, halásztelki lakos. a szombathegyi csónakázó tóban merült el fürdés közben táncsics józsef 17 éves ipari tanuló vépi lakos és meghalt. zebegénynél a dunába fulladt dr. jankovich antal 62 éves kpm főtanácsos, budapesti lakos. /mti/

---

bb. 16. ismét tüzet okozott a mozdonyból kipattanó szikra

fe/fné/e hk

1968. július 11.

őzd határában egy mozdonyból kipattanó szikrától meggyulladt és leégett a nyugat-bükkki erdőgazdaság 30 hektárján telepített fenyő és lombos erdő. az anyagi kár jelentős. /mti/

---

bb. 17. halálos üzemi baleset

fe/fné/e hk

1968. július 11.

történt a kőfaragó- és épületszobrászipari vállalat fehérvári uti kőfaragó műhelyében. a vágógépből kicsapódó mészkeletlap fejbősújtotta elek bálint 35 éves gépkezelőt. a szerencsétlen ember sérüléseibe a helyszínen belehalt. a felelősség megállapítására vizsgálat indult. /mti/

- 8 -

12.03/11 K 1245

13.2

bb. 18. ismét nyersvasat ad a diósgyőri béke kohó

a vid cs/fné/11 hk

1968. július 11.

a lenin kohászati művek 3-as számú béke kohóját, az ország első hétszáz köbméteres nagyolvasztóját átépítették. a bonyolult munkát, amely egyben jelentős korszerűsítéssel járt a szokásos hetven helyett ötven nap alatt fejezték be. ennek eredményeként csütörtök reggelre a felújított nagyolvasztóból ismét nyersvasat csapoltak. egy hetes ugynevezett felfutási idő után a kohó már a szokásos terheléssel működik, s folyamatosan látja el az acélművet nyersvassal. a bravurosán gyors átépítés révén nyert husz napos időelőny mintegy tizenötezer tonnányi többlet nyersvas előállítását teszi lehetővé, s egyben hatékony segítséget nyújt majd a felhasználó üzemek, iparágak jobb alapanyagellátásához. a kohó átépítésében résztvevő dolgozók külön érdeme, hogy a rendkívüli feladat nagy részét a kánikulai hőségben teljesítették. /mti/

---

bb. 19. közép-európa kánikulai menedékhelye a balaton

b vid cs/fné/11 hk

1968. július 11.

a hosszú kánikulai hőségben közép-európa legforgalmasabb idegenforgalmi központja a balaton. a szomszédos országok turistái már nem várnak a vikendnapokra, hanem hét közben is tömegesen látogatnak el a magyar tengerhez. csütörtökön az északi és a nyugati határ felől egész karavánokban érkeztek az osztrák, az ndk, a csehszlovák és a lengyel rendszámu kocsik, de tovább fokozódott a nyugat-európai országokból beáramló idegenforgalom is. csütörtökön futottak be balatonfüredre és tihanyba a holland turisták első nagyobb csoportjai.

az időny szállók és a motelek lakóinak többsége nyugatnémet, osztrák és francia turisták közül kerül ki. a csehszlovákok a sátortáborokat keresik fel, de néhány helyen, mint például balatonföldváron, balatonfüreden és tihanyban sokezer nyugati táborozó is tartózkodik. a kempingek többsége zsufolásig megtelt. a sok nemzetiségű vendégsereg harmincezer főre becsülhető. ha hozzászámítjuk az ifjusági és uttoró táborok lakóit a balatonnál jelenleg több mint negyvenezer a sátorban lakó nyaralók száma. a csütörtökön érkezett újabb külföldi turisták elmondották, hogy sokan a hegyvidéki idegenforgalmi helyeket cserélték fel a balatonnal a nagy hőség miatt. bár a tó vize csütörtökön alig volt hűvösebb mint a levegő átlagos napi hőmérséklete a vendégsereg több mint 90 százaléka a strandokon keresett menedéket. /folyt.köv./

- 9 -

13.20/11 K 1345

14.2

bb. 19. / közép-európa ... folyt./ 11

a balaton hetven strandján legalább kétszáz ezren voltak.

a rekkenő hőségben különösen nagy feladat hárult a kereskedelemre és a vendéglátóiparra: az éttermek és eszpresszók helyett a vendégek jó részét a strandokon kellett kiszolgálni. a mozgó boltok kora reggeltől késő estig ingajaratban közlekedtek a raktárak, a strandok és a kempingek árusító helyei között./mti/

--

bb. 20. hazaérkezett a népfront küldöttsége csehszlovákiából

fmé/11 hk

1968. július 11.

a csehszlovák nemzeti front meghívására csehszlovákiában járt népfront küldöttség csütörtökön hazaérkezett budapestre.

erdei ferenc főtitkár vezetésével a hazafias népfront delegációja 11 napot töltött csehszlovákiában. baráti, mindkét fél számára tanulságos eszmecserét folytattak a cseh és a szlovák nemzeti front vezetőivel, a tudományos akadémiák képviselőivel. ellátogattak a közép- és nyugat csehszlovákiai területekre, ahol a nemzeti front és a nemzeti tanács helyi képviselői fogadták őket. szlovákiai útja során a magyar népfront küldöttség pozsonnyal és nyitrával ismerkedett.

a népfront delegációjának fogadására a nyugati pályaudvaron megjelent barati józsef, a hazafias népfront országos tanácsának titkára, sebestyén nándorné, az országos béketanács titkára és a népfront több vezető munkatársa./mti/

--

bb. 21. népfront küldöttség utazott az ndk-ba

fmé/11 hk

1968. július 11.

a demokratikus németország nemzeti frontjának meghívására csütörtökön berlinbe utazott a hazafias népfront küldöttsége. a delegáció vezetője: erdei ferenc főtitkár prágában csatlakozik a küldöttséghez.

a nyugati pályaudvaron barati józsef, a hazafias népfront országos tanácsának titkára, sebestyén nándorné, az országos béketanács titkára és bodonyi pálné, a budapesti népfront bizottság titkára bucsuztatta a delegációt. ott volt elutasításuknál az ndk budapesti nagykövetségének képviselője is.
/mti/

--

- 10 -

13.25/11 *kl 1341*

14

bb. 22. időjárásjelentés

fm/m hk

1968. július 11.

viharos szél, lehülés

egy, nagy sebességgel haladó ciklon, amely a brit szigetek irányából a balti tenger térsége fölé helyeződik át, nyugati oldalán nagytömegű, hűvös és nedves levegőt szállít európa középső részei fölé. hatására nyugat-európában és közép-európa nyugati részein sokfelé esik az eső és több felé alkalult ki heves zivatar és szélvihar. a ma reggeli időjárási térképek tanúságai szerint a hűvösebb levegő eléri hazánkat is és mérsékli a nagy meleget a kárpát medencében. hazánkban szerdán napos, száraz meleg idő volt. a hőmérséklet a koradélutáni órákban az ország nagy részén elérte a 30, helyenként megközelítette a 35 fokot. a nyugati megyékben az éjszakai órákban is 20 fok maradt a hőmérséklet, míg az ország középső és keleti részein 12-18 fok közé esett vissza a levegő hőmérséklete. csütörtökön délelőtt még derült, napos idő volt. többfelé megélénkült a déli, délnyugati szél és 11 órára 30-33 fokos hőmérsékletek alakultak ki. budapesten szerdán a hőmérséklet napi középértéke 26,5 fok volt, 4,8 fokkal magasabb, mint a sokévi átlag. ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 33 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 757 miliméter, erősen süllyedő irányzatú. a balaton vizének hőmérséklete síófoknál 12 órakor 26 fok.

várható időjárás péntek estig: nyugat felől megnövekedő felhőzet, több felé záporral, zivatarral. élénk, helyenként erős déli, délnyugati szél, északnyugatra fordul és viharossá fokozódik. a nappali felmelegedés elsősorban nyugaton csökken. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 16-21, legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken nyugaton 22-26, keleten 27-31 fok között. /mti/

--

13.20/m *kl 1310*

- 11 -

14

bb. 23. szovjet erdészeti küldöttség a hanságban

vid.cs/fné/m hk

1968. július 11.

a hazánkban tartózkodó szovjet erdészeti küldöttség v.j. rubcov-nak, a szovjet állami erdőgazdasági bizottság elnökének vezetésével, csütörtökön győr megyébe látogatott. a vendégeket elkísérte utjukra dr. keresztési béla az erdészeti tudományos intézet igazgatója is. a delegációt varga gyula, a kisalföldi állami erdőgazdaság igazgatója tájékoztatta a győr megyei erdőgazdálkodási szervek munkájáról. a küldöttség ezután ellátogatott a hanságba, ahol az utóbbi években kétezer hektáron gyorsan növő nyárcsemetéket telepítettek. a vendégek nagy elismeréssel nyilatkoztak a tapasztalatokról a hanságból sopronba utaztak. az erdészeti és faipari egyetemen dr. pankotai gábor rektor adott ismertetést az oktatási és tudományos munkákról és eredményeikről. /mt1/

--

bb. 24. veszélyben a mecseki szőlők - karbamidos permetezéssel táplálják a tőkét.

b vid-cs/mné/m hk

1968. július 11.

a hónapok óta tartó nagy szárazság súlyos károkat okozott a mecsek déli lejtőit borító híres szőlőskertekben. a szakemberek szerint a mecsek jelenlegi klimája - a napfény besugárzási szögét és a rendkívül magas hőmérsékletet tekintve - görögország éghajlatának felel meg. az átforrósodott hegyen napközben 45-50 fokig emelkedik a talajközeli hőmérséklet, s ugyanakkor a levegő páratartalma igen alacsony. a köves, murvás talajból szinte utolsó cseppig elfogyott már a nedvesség. a szőlőtőkék takarékos vízgazdálkodásra, rendezkedtek be, a levelek összeborultak, hogy a lehető legkisebb felületen érintkezzenek a napsugarakkal. a szőlőszemek aprók, csökkentek, s félő, hogy nagyobb eső hatására majd hirtelen megduzzadnak és kirepednek. a tőkék lombozata mindinkább ősziessé mutat: a levelek sárgulnak és már hullanak. sokhelyütt - főleg a sekély termőrétegű köves talajú földeken - a tőkék is pusztulásnak indultak. /folyt.köv./

- 12 -

13.50/11 ke 14k

14 02

bb. 24. /veszélyben a mecseki...1.folyt/m

a károk csökkentésére máris találtak megfelelő módszert. dr. diófási lajos kandidátus, a szőlészeti és borászati kutató intézet pécsi telepének munkatársa megállapította, hogy karbamidos levéltrágyázással még sokat segíthetnek a szőlőkön. minthogy a talaj vízkészlete kimerült, a gyökérzet nem tudja felvenni a talaj tápanyagait, így most csak a levélzeten át lehet rendszeresen táplálni a tőkét. a kutatóintézet ültetvényein a szőlő virágzása óta háromszor permeteztek karbamiddal és a kezelés jó hatása máris szemmel látható. ha a nyár folyamán még elegendő csapadékot kap a mecsek, ugy kevesebb, de igen jó minőségű szőlőt szüretelhetnek a mesterségesen táplált szőlőkről. /mt1/

--

bb. 25. fogadás a mongol nagykövetségen

t fe/mné/il hk

1968. július 11.

magalzsavin zsamszran, a mongol népköztársaság budapesti rendkívüli és meghatalmazott nagykövete a mongol népi forradalom 47. évfordulója, a mongol népköztársaság nemzeti ünnepe alkalmából csütörtökön fogadást adott a nagykövetségben. megjelent a fogadáson nemes dezső az mszp politikai bizottságának tagja, dr. timár mátyás a minisztertanács elnökhelyettese, bondor józsef építésügyi és városfejlesztési miniszter, nagy józsefné könnyűipari miniszter, dr. szabó zoltán egészségügyi miniszter, puja frigyess a külügyminiszter első helyettese, továbbá a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális élet számos más ismert személyisége. ott volt a budapesten akkreditált diplomáciai képviselők több vezetője és tagja. /mt1/

--

bb. 26. közvetlen telex szeköttetés programvezérléshez budapest-lipcse és drezda között - az ndk wmw export vállalat szerszámgép kiállítására

t kf/kf/m hk

1968. július 11.

az ndk-beli szerszámgép egyesülés és a wmw export külkereskedelmi vállalat július 12-25. között budapesten, a bny 35. számú pavilonjában kiállítást rendez. /folyt.köv./

- 13 -

13.57/m ke 14k

14 35

bb. 23. szovjet erdészeti küldöttség a hanságban

vid.cs/fné/m hk

1968. július 11.

a hazánkban tartózkodó szovjet erdészeti küldöttség v.j. rubcov-nak, a szovjet állami erdőgazdasági bizottság elnökének vezetésével, csütörtökön győr megyébe látogatott. a vendégeket elkísérte utjukra dr. keresztesi béla az erdészeti tudományos intézet igazgatója is. a delegációt varga gyula, a kisalföldi állami erdőgazdaság igazgatója tájékoztatta a győr megyei erdőgazdálkodási szervek munkájáról. a küldöttség ezután ellátogatott a hanságba, ahol az utóbbi években kétezzer hektáron gyorsan növő nyárcsemetéket telepítettek. a vendégek nagy elismeréssel nyilatkoztak a tapasztalatokról a hanságból sopronba utaztak. az erdészeti és faipari egyetemen dr. pankotai gábor rektor adott ismertetést az oktatási és tudományos munkákról és eredményeikről. /mt1/

--

bb. 24. veszélyben a mecseki szőlők - karbamidos permetezés-sel táplálják a tőkét.

b vid-cs/mné/m hk

1968. július 11.

a hónapok óta tartó nagy szárazság súlyos károkat okozott a mecsek déli lejtőit borító híres szőlőskertekben. a szakemberek szerint a mecsek jelenlegi klímája - a napfény besugárzási szögét és a rendkívül magas hőmérsékletet tekintve - görögország éghajlatának felel meg. az átforrósodott hegyen napközben 45-50 fokig emelkedik a talajközeli hőmérséklet, s ugyanakkor a levegő páratartalma igen alacsony. a köves, murvás talajból szinte utolsó cseppig elfogyott már a nedvesség. a szőlőtőkék takarékos vízgazdálkodásra „rendezkedtek be„: a levelek összeborultak, hogy a lehető legkisebb felületen érintkezzenek a napsugarakkal. a szőlőszemek aprók, csökkentek, s félő, hogy nagyobb eső hatására majd hirtelen megduzzadnak és kirepednek. a tőkék lombozata mindinkább ősziesszintet mutat: a levelek sárgulnak és már hullanak. sokhelyütt - főleg a sekély termőrétegű köves talajú földeken - a tőkék is pusztulásnak indultak. /folyt.köv./

- 12 -

13.50/11 bc 146

14 02

bb. 24. /veszélyben a mecseki...1.folyt/m

a károk csökkentésére máris találtak megfelelő módszert. dr. diófási lajos kandidátus, a szőlészeti és borászati kutató intézet pécsi telepének munkatársa megállapította, hogy karbamidos levéltrágyázással még sokat segíthetnek a szőlőkön. minthogy a talaj vízkészlete kimerült, a gyökérszövet nem tudja felvenni a talaj tápanyagait, így most csak a levélzeten át lehet rendszeresen táplálni a tőkét. a kutatóintézet ültetvényein a szőlő virágzása óta háromszor permeteztek karbamiddal és a kezelés jó hatása máris szemmel látható. ha a nyár folyamán még elegendő csapadékot kap a mecsek, ugy kevesebb, de igen jó minőségű szőlőt szüretelhetnek a mesterségesen táplált szőlőkről. /mt1/

--

bb. 25. fogadás a mongol nagykövetségen

t fe/mné/il hk

1968. július 11.

magalzsavin zsamszran, a mongol népköztársaság budapesti rendkívüli és meghatalmazott nagykövete a mongol népi forradalom 47. évfordulója, a mongol népköztársaság nemzeti ünnepe alkalmából csütörtökön fogadást adott a nagykövetségben. megjelent a fogadáson nemes dezső az mszp politikai bizottságának tagja, dr. timár mátyás a minisztertanács elnökhelyettese, bondor józsef építésügyi és városfejlesztési miniszter, nagy józsefné könnyűipari miniszter, dr. szabó zoltán egészségügyi miniszter, puja frigyess a külügyminiszter első helyettese, továbbá a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális élet számos más ismert személyisége. ott volt a budapesten akkreditált diplomáciai képviselők több vezetője és tagja. /mt1/

--

bb. 26. közvetlen telex szövegtetési programvezérléshez budapest-lipcse és drezda között - az ndk wmw export vállalat szerszámgép kiállítására

t kf/kf/m hk

1968. július 11.

az ndk-beli szerszámgép egyesülés és a wmw export külkereskedelmi vállalat július 12-25. között budapesten, a bny 35. számú pavilonjában kiállítást rendez. /folyt.köv./

- 13 -

13.57/m bc 145

14 35

bb. 26. /közvetlen telex... 1.folyt/m

a kiállítás csütörtöki sajtótájékoztatóján Joachim Straube, a szerszámgép egyesítés vezérigazgató helyettese egyebek között elmondotta, hogy az ndk szerszámgépipara és a magyar fémfeldolgozó ipar között évről évre erősödnek a kapcsolatok. az elmúlt négy esztendőben például a wmw magyarországi exportja megduplázódott, ugyanakkor magyar szerszámgép importja négyszeresére növekedett. a wmw részvett jónéhány magyar nagyvállalat rekonstrukciós programjában, s több különleges terméket szállít az idén is. a kiállítás egyrészt tájékoztatja a magyar szakembereket az ndk szerszámgépiparának újdonságairól, a komplex gyártási feladatokra alkalmas korszerű automatáiról másrészt tárgyalási alapot ad az elkövetkező üzletkötésekhez.

a szakmai kiállításon 33 különféle nagyteljesítményű modern szerszámgépet, több, mint 100 féle szerszámot és készüléket mutatnak be. a lipcsei vásár után külföldön először a magyar szakemberek láthatják munka közben az ugynevezett numerikus szerszámgép központot. a központnak közvetlen telex összeköttetése van a lipcsei és a drezdai elektronikus számítógéppel. a kiállításról az egyes minta munkadarabok feldolgozói programját telexen továbbítják valamennyi számítógéppel, amelyen adatok alapján percek alatt összeállítja a tennivalókat, s telexen, lyukszalagon adja vissza a kiállításra, amelynek központja a kész program szerint „elkészíteti”, a gépeken az előírt formát. a központon kívül számos, a nemzetközi piacon élvonalban álló automata szerszámgépet láthatnak a magyar szakemberek. /mti/

bb. 27. fagyalt keverék bemutató kaposvárott

a vid cs/mné/il hk

1968. július 11.

a nagyatádi konzervgyár laboratóriumában meggyből, sárgabarackból és szamócából kitűnő ízű fagyalt-keveréket kísérleteztek ki. a most már üzemszerűen gyártott keveréket öt literes üvegekben hozzák forgalomba. tizenöt-husz perc alatt a gépben kitűnő minőségű fagyalt lesz belőle. külön előnye, hogy a fagyaltmérgezést így teljesen kizárják. az üvegekben akár 18 hónapig is el lehet tartani a fagyaltnak valót. az új termékből eddig másfél vagonnal készítettek.

csütörtökön kaposvárott a nagyatádi konzervgyár - az élelmiszer és vegyiáru nagykereskedelmi vállalatával és a somogy megyei vendéglátóipar vállalatával közösen - fagyaltbemutatót rendezett.

/folyt.köv./

- 14 -

14.17/m Hc 1430

14302

bb. 27. / fagyalt-keverék ...folyt./ il

a kóstolón igen nagy sikert aratott a fagyalt-keverék. a somogy-zala megyei élelmiszer és vegyiáru nagykereskedelmi vállalat már is nagyobb mennyiséget lekötött belőle, s a balaton déli partján hozzák forgalomba. a gyár képviselői közölték, hogy alapanyag bőven van és bármilyen igényt pár napon belül ki tudnak elégíteni. tervek szerint az idén 50-60 vagonnyi fagyalt-keveréket adnak át a kereskedelemnek. /mti/

bb. 29. izmirbe és kölnbe készülnek magyar kiállítók

i sb/fné/il hk

1968. július 11.

a transzelektro külkereskedelmi vállalat - amely rendszeresen szállít villamosberendezéseket törökországnak - résztvesz az izmiri nemzetközi vásáron. az augusztus 20-án megnyitó egyhónapos vásáron többek között bemutatja a 75 éves magyar kábelművek korszerű termékeit és kiállítja a 100 éves kőbányai porcelángyár nagyfeszültségű szigetelőit, amelynek kiváló minőségéről már e 36 ország megrendelői tanuskodnak.

külföldi utra készül kiállítási anyagával a vörös október férfiruhagyár is. augusztus 25-től 28-ig a kölni nemzetközi ruházati kiállításon mutatkozik be szeptemberben pedig a skandináv országok nagyvárosait keresi fel. a gyár külföldi kiállításainak mintakollekcióját augusztus elején budapesten is bemutatják a belkereskedelem szakembereinek és a sajtó képviselőinek. /mti/

bb. 28. mini-kombájn a kísérleti táblákon

vid cs/mné/il hk

1968. július 11.

mini-kombájn arat baranya megyében az eszterágpusztai fajtakísérleti állomáson: az nszk gyártmányú arató-cséplőgép fele akkora sincs, mint az országszerte használt szk-típusú gabonakombájn. vágószélessége mindössze 180 centiméter és műszakonként kétszáz mázsa terményt képes betakarítani. nagyüzemi jelentősége nincs, viszont a kísérleti telepek számára igen hasznos gép: segítségével könnyen és gyorsan betakaríthatják a kísérleti parcellák illetve a vetőmagszaporításra kijelölt táblák termését. a korábban sok kézi erőt igénylő munkafolyamatokhoz most csupán két dolgozó kell: a kombájn vezetője és a terményt szállító gépkocsi vezetője. /mti/

14.20/il Hc 1430

14302

- 15 -

bb. 30. súlyos közlekedési balesetek

t fe/fné/1l hk

1968. július 11.

az elmúlt 24 órában ismét sok súlyos közlekedési baleset történt, amelyet a gépkocsivezető figyelmetlensége okozott. a borsosberény és pusztaberki között 1 utszakaszon dudoli józsef 19 éves autószerelő felborult a tolmácsi gépállomás kombájnjával. a fiatalember a helyszínen meghalt.

nem adta meg az elsőbbséget motorkerékpárjával nagy ernő 37 éves szállító munkás az 5. kerületben a kossuth tajor tér és a ságvári endre tér között és összeütközött egy személygépkocsival. a motoros és utasa stat. kiewitz pá 27 éves szállító munkás súlyosan megsérült.

zagora lászló 39 éves székesfehérvári gépkocsivezető a 14. kerületben a hungária körut és az egresi ut kereszteződésében nem adta meg tehergépkocsival az elsőbbséget és összeütközött egy motorkerékpárral, amelynek vezetője varga daniel 21 éves hegesztő súlyosan megsérült.

a 17. kerületben a fehérhegyi uton mag józsef 65 éves nyugdíjas kerékpárján haladva összeütközött egy személygépkocsival. magot súlyos sérüléssel szállították a mentők kórházba

szabálytalanul előzött a tehergépkocsival kenesei endre 22 éves sofőr a nagytétényi uton és járművével elütötte szendrei ferenc 37 éves uttisztítót. a mentők súlyos állapotban szállították szendreit a kórházba.

szabálytalanu helyen ment át az uttásten a 4. kerületben az árpád ut és a deák ferenc utca kereszteződésében csörögi józsefné 56 éves takarítónő és egy motorkerékpár elütötte. az asszony súlyosan megsérült./mti/

..

bb. 31. frissítők, vitamindus italok az aratóknak

a vid cs/mné/1l hk

1968. július 11.

a duna-tisza közti homokvidékeken már szinte kibírhatatlan a kánikula, a perzselő napon dolgozó aratók fáradtak, étvágytalanok. éppen ezért a megfelelő étrendjükről, vitamin-szükségletükről messzemenően gondoskodnak a tsz-ek, állami gazdaságok. a városföldi állami gazdaságban például a bőséges étkezés után, frissítő fekete kávét szolgálnak fel az aratóknak, s korlátlan mennyiségben fogyaszthatnak gyümölcslevet és vitaminos üdítő italokat. fürdési lehetőségről is gondoskodnak a melegtől elcsigázott aratók számára./mti/

..

- 16 -

14-28/1l hc 143

bb 32. új gumikeverőgépet kapott az emergé

a vid cs/mné-ju hk

1968. július 11.

a szegedi emergé gumigyár cikkei iránt növekvő igények kielégítésére újabb nagyteljesítményű gumikeverőgépet helyeztek üzembe. az ndk-beli szakemberek csütörtökön fejezték be a szerelést, s máris megkezdték a próbatermelést. a többmillió forint értékű új berendezés teljesítőképessége másfélszeresen haladja túl a régieket: műszakonként tízezer kilogramm masszát gyur gumból, koromból, kénből és az előírásoknak megfelelő egyéb anyagokból. az ndk-beli gép mintapéldány: a szegedi üzemben próbálják ki. /mti/

..

bb 33. befejezték a szegedi vasöntöde felújítását - másfélszeresére nőtt a teljesítménye

b vid cs/mné-ju hk

1968. július 11.

az öntödei vállalat szegedi vasöntödejében ötvenmillió forint értékű rekonstrukciót fejezték be, s csütörtökön megkezdték az új üzemépületek, gépsorok és más berendezések műszaki átadását. a két új típusú, ugynevezett forrószeles kupolókemence termelékenyebb és gazdaságosabb a régieknél: nagymennyiségű energiát takarítanak meg azzal, hogy az eltávozó levegőt és gázokat visszavezetik, s újból felhasználják az olvasztásnál. gépesítették az egész öntési munkafolyamatot és az anyagmozgatást. új görgősorokat, kőejorsorokat szereltek fel. ugyancsak teljesen gépesítették a homokelőkészítőt, a tisztítót és a magkészítő-mű munkáit. a korábbi nehéz fizikai munkát szinte teljesen megszüntették. ugyanakkor ötmillió forintot költöttek a szociális létesítményekre: fürdőre, zuhanyozóra, öltözőkre. nagyteljesítményű légtechnikai berendezést szereltek fel, amellyel kánikulában szükség szerint óránként kétszáz ezer köbméter friss levegőt is benyomathatnak a meleg üzemezőkbe.

a rekonstrukció eredményeként a korábbinál másfélszeresére évi hatezer tonnára növekszik az üzem öntvénytermelése: egyebek között a lehel hűtőgéppalkatrészek, a motorok és kompresszor-pajzsok és a mezőgazdasági géppalkatrészek gyártása. /mti/

..

16.25/szb

-17-

16.22.2ul

bb 34. kinevezés

k zs-ju hk

1968. július 11.

a minisztertanács pulai miklóst, a magyar nemzeti bank igazgatóját, a magyar nemzeti bank első elnökhelyettesévé kinevezte.

x x x

a magyar nemzeti bank elnöke fekete jánost, a magyar nemzeti bank ügyvezető igazgatóját elnökhelyettesévé kinevezte.
/mti/

.-.

bb 35. edouard saouma,

fné-ju hk

1968. július 11.

a fao talaj- és vizgazdálkodás-fejlesztési főosztályának vezetője elutazott hazánkba, a ferihegyi repülőtéren dr. karcsai károly, a fao magyar nemzeti bizottságának főtitkára búcsúztatta.
/mti/

.-.

bb 36. honvédelmi ismeretek az új oktatási évben

1 ol/fné-ju hk

1968. július 11.

a művelődésügyi minisztériumból kapott tájékoztatás szerint a vontakozó kormánytározat értelmében a napokban lát napvilágot az a miniszteri utasítás, amelynek alapján - több külföldi ország gyakorlatához hasonlóan - hazánkban is bevezetik az új tanévben a honvédelmi ismeretek oktatását. az általános iskolák VII., VIII. osztályaiban a tananyagba beépítve, valamint osztályfőnöki órákon közlik az elemi tudnivalókat, a középiskolákban, a szakmunkásképző és felsőoktatási intézményekben pedig évi 20 órán foglalkoznak a honvédelmi ismeretek elsajátításával, ami alól a már katonai szolgálatot teljesített fiatalokat mentesítik.
/ folyt. köv. /

16.30/szb

1684 zeln

-18-

bb 36. / honvédelmi ismeretek ... 1. folyt./-ju

a honvédelmi ismeretek sajátos helyet foglal el az oktatás-nevelés rendszerében. az előírt 20 óra nem növeli az osztályfőnöki órák számát, elsősorban a testnevelési, osztályfőnöki órákon, és a tanítás nélküli munkanapokon tartják meg a gyakorlati foglalkozásokat; helytállásra, a hazai iránti áldozatkészre, kötelességteljesítésre nevelve a diákságot, amellyel, hogy elmélyítik a szovjetunióhoz és a többi testvéri néphez fűződő baráti érzelmeiket.

az oktatókat a tanterven kívül ellátják segédkönyvekkel is. egyebek között megjelenik az „iskola és honvédelem” című segédkönyv, amely nemcsak alapvető tudnivalókat tartalmaz, hanem széleskörű áttekintést is ad a honvédelmi ismeretekről.

a megyékben „bázis”-iskolákat jelölnek ki, ahol a magyar honvédelmi szövetség közreműködésével megteremtik a szerzett honvédelmi ismeretek gyakorlati bemutatásához szükséges feltételeket.

a honvédelmi ismereteket külön nem osztályozzák. oktatásának bevezetésével egyidejűleg megszűnik a tanuló ifjúság polgári védelmi oktatásának jelenlegi rendszere. a honvédelmi ismeretek oktatását fokozatosan vezetik be, s azt az 1968-69-es tanévben az általános iskolák 7. osztályában illetőleg évfolyamán kezdik meg. /mti/

.-.

bb 37. a legfelsőbb bíróság is halálra ítélte burai árpádot

sz/fné-ju hk

1968. július 11.

csütörtökön délután hozott ítéletet a legfelsőbb bíróság burai árpád ügyében. ismert, hogy a többszörös gyilkos 1966. szeptember 13-án két évi büntetésének letöltése után mezőturon a szegfű utca 7. számú házban brutális módon oltotta ki özv. fazekas sándorné, cs. nagy edit, nagy istvánné, nagy ilonka és a nyolc hónapos cs. nagy edit életét. az elsőfokú bíróság büntetésnek mondotta ki burai árpádot, több emberen és különösen kegyetlen módon elkövetett emberölésben és ezért halálbüntetésre ítélte.

/ folyt. köv. /

16.42/szb

1644 zeln

-19-

1 valamint a többi érintett oktatási intézmény első osztályában,

bb 37. / a legfelsőbb bíróság... 1. folyt./-ju

fellebbezés folytán került a bűnügy a legfelsőbb bíróság elé. a legfelsőbb bíróság ítéletében kimondotta, hogy burai árpád ellen indított bűnügyben a bejelentett fellebbezéseket elutasítja. az ítélet indoklásában megállapítja, hogy az elsőfoku bíróság eleget tett indoklási kötelezettségének, a bizonyítékokat meggyőzően és okszerűen mérlegelte. a védőnek az az álláspontja, hogy az elsőfoku bíróság az elsődleges bizonyítékok megjelölésén túl az ígért további bizonyítékok felsorolásával és értékelésével adós maradt, nem alapos. a védő érvei első sorban arra irányultak, hogy kételyeket támasszanak a bizonyítékokkal szemben és kételyeket ébresszenek a bíróságban. a legfelsőbb bíróság a felmentésre irányuló fellebbezéseket sem találta alaposnak. a védőt bűnösségének kérdésével kapcsolatban a legfelsőbb bíróság álláspontja a következő:

- büntető eljárási jogunk - mint általában a szocialista eljárási jogok - a szabad bizonyítási rendszer elvi alapján áll. ez a rendszer elveti a bizonyítékoknak bármilyen formális alapon történő értékelését és így büntető eljárási jogunknak is egyik alapelve a bizonyítás és a bizonyítékok értékelésének szabadsága. ehhez képest a bíróság alapszerű bizonyítási szabályokhoz a bizonyítás meghatározott módjához, vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához kötve nincs, szabadon felhasználhat minden olyan bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas lehet. a bíróság tehát közvetlen és közvetett bizonyítékokat egyaránt felhasználhat a tényállás, a bűnösség megállapításánál és azokat szabadon, belső bírói meggyőződése szerint mérlegelheti.

az elsőfoku bíróság tehát a bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyes ténybeli következtetéssel és lényegében helyes indoklással állapította meg, hogy a szörnyű büntettet a vádlott követte el és büntetethez képest kizáró ok hiányában bűnösségét is tevődés nélkül mondotta ki. nem tévedett az elsőfoku bíróság a büntetés kiszabása tekintetében sem.

az ítélet kihirdetése után a tanácsvezető bíró feltette a kérdést burai árpádnak, hogy folyamodik-e kegyelemért. burai nemmel válaszolt, a védője azonban kegyelemért folyamodott. a legfelsőbb bíróság tanácsa zárt ülésen foglalkozott ezután burai árpád kegyelemért való felterjesztésének ügyével. a zárt tárgyalás döntése titkos. /mti/

..-

16.50/ju
16.14 zeli

-20-

bb 39. előkerültek a kézi kaszák borsodban

a vid-cs/mné-ju hk

1968. július 11.

borsod megye erdő-s-dombos vidékén; a sátorajuhelyi, a szerencsi, az ózdi és az edelényi járásban az idén is mintegy 45 ezer holdat aratnak le kézi kaszával. az edelényi járásban a helyek között szűk völgyekben, lejtőkre huzódó szántóföldeken a kombájnok alig-alig tudnának dolgozni. ezenkívül közgazdasági megfontolások alapján is a kézi kasza mellett döntöttek. a kis területű tsz-ek ugyanis nem rendelkeznek saját kombájnnal, ha pedig bérlik, a költség meghaladja a kézi aratás, a behordás és cséplés együttes költségét. így viszont a „ munkabér, „ is a tagság jövedelmét növeli.

a kishatáru községekben a férfiak többsége a környező szénbányákban dolgozik, s ilyenkor, buzaéréskor veszi ki szabadágát, s mint családtag segít a terménybetakarításban. a környéken több mint 500 aratópárt szerveztek eddig és 400 kaszával máris megkezdték az aratást. /mti/

..-

bb 40. százharmincezer forint ,, meleg-jutalom,,

a vis -cs/mné-ju hk

1968. július 11.

a tatabányai alumíniumkohó történetében most első ízben került sor ugynevezett ,, meleg-jutalom,, kiosztására. csütörtökön 270 főnyi szakgárda tagjai - kohászok, csapolók, darusok, gázszerelők, öntödei dolgozók, mindazok, akik a legmelegebb munkahelyeken szinte emberfeletti munkát végeznek ezekben a kánikulai hetekben - átlagosan 500-500 forintot kaptak. összesen 130.000.- forintot fizettek ki. /mti/

..-

bb 43. százmilliomodik idei téglá - ,, meleg-prémiummal,,

vid-cs/mné-ju ká

1968. július 11.

a somogy -zala megyei téglá- és cserépipari vállalatnál elkészült a százmilliomodik idei téglá. a kemencéknél dolgozó munkások között a vállalat vezetősége kétszáz ezer forint ,, meleg-prémiumot,, osztott ki. /mti/

..-

17.27/ju

17.20 zeli

-21-

bb 41. sorozatos csalás

fné-ju ká

1968. július 11.

elkövetése miatt a rendőrség eljárást indított horváth sándor 49 éves többszörösen büntetett gépkocsivezető budapest xix. kerület gábor andor utca 4. lakos ellen.

az iparengedéllyel nem rendelkező csaló budapesten és vidékén cserépkályhák készítését vállalta, azokra 800-2000 forintos előleget vett fel és a pénzt saját céljaira fordította. a budapesti rendőrfőkapitányság vizsgálati osztálya kéri a károsultakat - akik még nem tettek feljelentést horváth sándor ellen - hogy jelentkezzenek budapest viii. kerület tolnai lajos u. 41. f. e. 109 szám alatt, vagy telefonon az 131-210, 184 mellékállomáson. /mti/

..-

bb 42. csütörtök 16 óra: sopronban 21, keszthelyen 37 fokot mértek

1 hbj/fné-ju ká

1968. július 11.

az észak felől érkező hűvösebb légtömeg csütörtökön reggel kelet felé fordult és elkerülte hazánk légterét. viszont a földközi tenger felől fokozódó déli széllel meleg légtömegek érkeztek és ez újabb hőmérsékletnövekedést okozott: csütörtökön országsszerte 34-37 fokot mutatott a hőmérő higanyszála. a kora délutáni órákban nyugat felől megérkezett az óceáni levegő is, sopronban a kora délutáni órákban heves zivatar okozta. a nyugati határszélen a heves zivatar követően gyorsan lehűlt a levegő. csütörtökön 16 órakor sopronban 21 fokot mértek, ugyanakkor az onnan nem nagy távolságra lévő keszthelyen és zalaegerszegen 37 fok volt a hőmérséklet. a hűvös levegő elérte hazánkat, azonban időbe telik, míg záporokkal kísérve eléri az egész dunántúlt, illetve az ország többi részét. a hét végére ha nem is nagymértékben, de lehűl a levegő, s előreláthatóan normális hőmérsékleti viszonyok alakulnak ki. /mti/

..-

18.10/ju

18.10.20

-22-

bb 38. háromszáztizenhat esetben álltak le autóbuszok gumidefekt és motorhiba miatt - csökken a vízművek kutrendszereinél a vízhozam - csucsfogyasztás, sok helyütt vízhiány

ö hbj/sb/fné/-s hk

1968. július 11.

megsnyíl a tartós meleget a fővárosi közlekedés is. csütörtök reggeli és az esti csucsforgalomban háromszáztizenhatszor estek ki autóbuszok a forgalomból egy, vagy több fordulóra műszaki hiba, elsősorban gumidefekt miatt. a troliforgalomban a gyakori felsővezeték szakadás okoz sok nehézséget. a nagy melegben ugyanis a vezetékek erősen tágulnak és könnyen szakadnak. a budapesti közlekedési vállalat műszaki irányítói megerősítették a karbantartó szolgálatot. kilenc autóbusz végállomáson dolgoznak gumijavító brigádok és nyolc urh adóvevővel felszerelt szervizkocsi nyújt műszaki segítséget a vonalakon. megállapították, hogy a gumidefekteket nagyon sokszor az okozza, hogy a fékdobok erősen felmelegszenek. a gumidefektek miatt a szokottnál kevesebb kocsi jár, ez pedig zsúfoltságot okoz szinte valamennyi autóbusz vonalon. a budapesti közlekedési vállalat autóbusz üzemágazatánál nagy a munkaerő hiány, kevés a szerelő, s ezekben a napokban ez különösen érezteti káros hatását. a gépkocsivezetők azonban vállalták, hogy túlóráznak. így sikerült megoldani, hogy egy-egy fordulóra tartalék személyzet váltja fel a nagy hőségben elfáradt dolgozókat.

a vízművek arról adott hírt, hogy szerdán a két csőtörés ellenére is 866.000 köbméter vizet juttatott a fogyasztókhoz, csütörtökön a becslések szerint 870.000 köbméter körüli volt a fogyasztás. a tároló medencéket már nem sikerült feltölteni, és a szabadsághegy déli lejtőjén, a hármashatárhegy körül helyenként a x., a xvii., a xviii., a xix. és a xx. kerületekben vízhiányok keletkeztek. kevésbé biztató, hogy a vízművek telepein a kutak vízhozama most már csökkent és emiatt ha tovább tart a hőség, kevesebb vizet adhat a vízművek a főváros lakosságának.

nemcsak budapesten, hanem több vidéki nagyvárosban, debrecenben, miskolcon, pécsen és komlón is elrendelte a tanács a locsolási tilalmat. egerben és veszprémben pedig korlátozták az üzemek vízfogyasztását. a két város üzemei ipari célra csak a szokásosnál 20 százalékkal kevesebb vizet használhatnak, hogy több ivóvíz jusson a lakosságnak. a városokban a vízművek mélyfúrású kutjaikból teljes kapacitással szivattyúzzák a vizet. a többnyire karsztvizet szolgáltató vízművek teljesítménye azonban visszaesett, mert a csaknem egyhónapos szárazság és hőség következtében csökkent a karsztvíz szintje. a miskolci vízmű a napi 52.000 helyett már csak 42.000 köbméter vizet ad. az ország vízműveinek többsége a kánikulai hőség ellenére is kielégítően gondoskodik a vízellátásról, tehát a vidéki városok zömében kedvezőbb a vízszolgáltatás, mint 11 évvel ezelőtti, aszályos évben. /mti/

..-

18.25/ju

18.10.20

-23-

bb. 44. megnyílt a miskolci helyiipari termékiállítás

a/vd/cs/mné/rj ká

1968. július 11.

miskolcon csütörtökön megnyílt hat borsod megyei szervezet által rendezett termékiállítás. a központi kollégium termeiben 15 tanácsi vállalat, 14 kisipari termelőszövetkezet és 11 magánkisiparos mutatta be legjobb termékeit. rózsza kálmán a városi tanács vb. elnökhelyettese megnyitó beszédében közölte, hogy a kisipari termelőszövetkezetek hét év alatt mintegy 300 millió forint értékkel növelték évi termelésüket és tavaly már több mint 550 millió forint értékű árut adtak a lakosság ellátására, illetve - százmillió forint értékben - exportra. a régi „aranykezü”, mesterek méltó utódaiként mutatkozott be a kiállításon a 11 magánkisiparos.

a kiállítás megnyitása alkalmából a bíráló bizottság ítélte oda a díjakat. első díjjal tüntették ki a mezőkövesdi vastöveg-cikkgyártó vállalat szerszámkészítményeit, továbbá a miskolci műanyagipari vállalat termékeit és a miskolci finommechanikai vállalat fényjáték-kapcsoló berendezését. ez utóbbi kapta meg a helyiipari kiállítás nagydíját is./mti/

-. -

bb. 45. tanácskozás miskolc-tapolca rendezéséről

a/vid/cs/mén/rj/ ká

1968. július 11.

miskolc városi tanácsának végrehajtó bizottsága csütörtökön tartott ülésén megtárgyalta a városhoz tartozó miskolc-tapolca üdülőhely fejlesztési tervét. elfogadták azt a javaslatot, hogy az eddigi 12 ezer négyzetméter kiterjedésű csónakázó tavat 25 négyzetméterre bővítsék. ugyancsak elfogadták a már meglévő park rendezési és bővítési tervét.

miskolc-tapolca jelentőségét az Európában is egyedülálló barlangfürdőn kívül a tapolcai strand adja meg. a strandfürdőn a későbbiekben újabb három medencét létesítenek és a medencéket körülvevő parkterületet mintegy 10 ezer négyzetméterrel növelik. a csónakázó tótól és a strandtól délre parkerdőt telepítenek. a csaknem ötszáz holdas területre sétautakat és vendéglátóipari létesítményeket is terveznek. a nyári hónapokban naponta több mint tízezer hazai és külföldi turistát fogadó üdülőtelep jobb ellátására kijelölték az új abc áruház, a gyógyszertár és a strandfürdő bejárata mellett létesítendő öltözőépület helyét./mti/

-. -

19.00/ju

1907 2el

-24-

sp. 46. időjárásjelentés

fmé/rj ká

1968. július 11.

Lehülés

várható időjárás péntek estig: felhőátvonulások záporral, zivatarral. az erős szél az ország keleti felében is fokozatosan északnyugatra fordul és viharossá fokozódik. nyugat felől lehülés. várható legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 23-28 fok között./mti/

-. -

sp. 47. a duna-tisza-balaton barátság-túra záróünnepsége baján

vid/cs/mné/rj ká

1968. július 11.

csütörtökön befejeződött a 9. vit tiszteletére indított duna-tisza-balaton barátság-túra. a két hétig tartó, országos méretű ifjúsági akció elérte célját: kifejezte a fiatalok béke és barátság iránti vágyát, szolidaritását az elnyomott országok ifjúságával. lelkes hangulatu „kis vit, -ek - ifjúsági gyűlések, vidám kulturális rendezvények, tábortüzek jelezték ezt végig a folyók mentén, ahol a vízi túra résztvevői „lehorgonyoztak,,. a fiatalok az emlékszalagok százait kötötték a túra stafétabotjaira, s átadták a vit-re készített ajándékaikat.

az eseményekben gazdag barátság-túra hazai záróünnepségét csütörtökön este rendezték meg a duna-túra utolsó állomáshelyén, baján, a festői szépségű petőfi-szigeten. ide érkezett a tiszta-túra küldöttsége is csongrád megyéből. térzene fogadta a fiatalokat, majd kürtszó jelezte az ünnepség kezdetét. szvorényi jános, a bács-kiskun megyei kisz bizottság titkára köszöntötte a résztvevőket, majd páricska zoltán, a kisz központi bizottságának osztályvezető-helyettese mondott ünnepi beszédet: méltatta a túra jelentőségét. ezután színes műsor következett: a lampionos csónakfelvonulást tűzijáték kísérte, a tábortűz mellett pedig kiváló művészegyüttesek léptek fel.

a barátság-túra küldöttsége rövid pihenő után tovább indul bulgáriába./mti/

-. -

19.03/ju

1907 2el

-25-

embargo: 24 óráig!

bb 49. befejeződtek a közös gyakorlatok

-jú ká

1968. július 11.

Junius-júliusban a lengyel népköztársaság, a német demokratikus köztársaság, a csehszlovák szocialista köztársaság és a szovjetunió területén 1.1. Jakubovszkij a szovjetunió marsalljának a varsói szerződés tagállamai egyesített fegyveres erői főparancsnokának vezetése alatt közös parancsnoki és törzssvezetési gyakorlatokat tartottak, amelyeken résztvettek a csehszlovák néphadsereg, a szovjet hadsereg, a magyar néphadsereg, az ndk. nemzeti néphadserege és a lengyel csapatok hadműveleti törzsei, valamint a szükséges létszámú híradó, jelző és biztosító egységek.

a gyakorlaton résztvettek a bolgár néphadsereg és román szocialista köztársaság fegyveres erői vezérkarának a képviselői.

a gyakorlat résztvevői teljesítették az eléjük tűzött feladatokat.

a gyakorlat bebizonyította a törzsek összeforrottságát, szervezettségét és egyre növekvő hadműveleti felkészültségét. a parancsnokok és a törzsek tisztjei gyakorlatot szereztek a közös hadműveletek megtervezésében és megvívásában, a szövetséges csapatok közötti együttműködés módszereinek tökéletesítésében, a korszerű háború jellegére, a harctevékenység megvívásának formáira és módjaira vonatkozó egységes nézetek alapján.

a gyakorlaton és a gyakorlat értékelésén résztvett a. dubcek a csehszlovák kp. kb. első titkára, l. svoboda hadseregtábornok a csszk elnöke, o. cernik a csehszlovák kormány elnöke, j. smrkovsky a csszk. nemzetgyűlés elnöke és m. dzur vezérezredes nemzetvédelmi miniszter. /mti/

bb 48. országos színjátszó-karnevál nyílt egerben

b vid-cs/mné-jú ká

1968. július 11.

egerben csütörtökön ünnepség keretében megnyitották az első országos nyári színjátszó-karnevált. a fesztiválra 17 művészeti csoport mintegy 300 színjátszója érkezett a városba. a résztvevők délután színpompás jelmezekbe öltözve vonultak végig a városban és a bemutatók megtekintésére invitálták eger vendégszerető lakosságát. este a város központjában, a dobó téren harsónak jelezték a fesztivál kezdetét. szalay istván, a heves megyei tanács vb. elnökhelyettese megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy eger város öt napos átrendkívül érdekes kísérletnek ad helyet: játéktérre változik az utca és a tér, a várbástya és a piac, a borpincék környéke és a népkert. a most megrendezésre kerülő fesztivál azokat a módszereket kutatja és fejleszti, amelyekkel a működő színjátszás és az irodalmi-színpad mozgalom a leginkább megtalálja helyét a népművelésben. a rendezők a középkori játékhagyományokból, az olasz, a francia és a görög népiünnep sikereiből merítettek ötleteket; a régen népszerű módszerek adta kereteket azonban modern tartalommal töltik meg. az egeri fesztivállal hagyományt kívánnak teremteni a város nagy idegenforgalmának továbbfejlesztésére, a vendégsereg szórakoztatására, ugyanakkor hasznos tapasztalatcsere lehetőséget nyújtanak a magyar működő színjátszás népművelő tevékenységének ki-
szélesítésére.

a megnyitó alkalmából a dunakeszi radnóti színpad hubay miklós: előjáték a pathelin mesterhez című művét mutatta be a dobó-téren, majd az ajkaiak „szia eger,„ címmel mutatkoztak be. pénteken az egeri piacra „költöznek ki,„ a vendég színjátszók, ahol a népes heti vásár közönsége előtt híres népi komédiákat mutatnak be. /mti/

bb 50. a koreai nagykövet fogadása

t fe/mné-jú ká

1968. július 11.

li dong szon a koreai népi demokratikus köztársaság budapesti nagykövete csütörtökön este fogadást adott a hazánkban tartózkodó koreai katonai küldöttség tiszteletére, amelyet kim csang bong hadseregtábornok, a koreai munkapárt politikai bizottságának tagja, miniszterelnökhelyettes, nemzetvédelmi miniszter vezet.

/ folyt. köv. /

01.25/jú

bb 50. / a koreai.... 1. folyt./-ju

a küldöttség helyettes vezetője o dzin u hadseregtábornok, a koreai munkapárt politikai bizottságának póttagja, nemzetvédelmi miniszterhelyettes, a koreai néphadsereg politikai főcsoport főnöke. a magyar néphadsereg központi klubja nyári helyiségében rendezett fogadáson megjelent apró Antal, a minisztertanács elnökhelyettese, nyers rezső, a központi bizottság titkára, az mszmp politikai bizottságának tagjai, czinege Lajos vezérezredes, az mszmp politikai bizottságának póttagja, honvédelmi miniszter, csanádi György közlekedés- és postaiügyi miniszter, horgos Gyula, kohó- és gépipari miniszter, borbándi János, az mszmp központi bizottsága osztályvezetője, csémi Károly altábornagy, a honvédelmi miniszter első helyettese, bojti János, külügyminiszterhelyettes, valamint a tábornoki és parancsnoki kar több magasrangú tisztje, a honvédelmi minisztérium több vezető beosztású munkatársa, a társfegyveres testületek képviselői. jelen volt a fogadáson a budapesten akkreditált diplomáciai képviseletek több vezetője és tagja. ott volt I. V. tutarinov vezérezredes, a varsói szerződés egyesített fegyveres erői főparancsnokságának képviselője és sz. a. andrjusczenko altábornagy, az ideiglenesen Magyarországon állomásozó szovjet csapatok parancsnokságának képviselője. a fogadáson a koreai nemzetvédelmi miniszter és a magyar honvédelmi miniszter mondott pohárköszöntőt. /mti/

..-

23°

- v é g e -

- 28 -

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

parlament

1968. július 11.

bkk 1. vályi Péter beszéde

-lm bs

1968. július 11.

rendelkezésre bocsátjuk vályi Péter pénzügyminiszter expozéját, amely a parlament mai ülésén hangzik el. embargo feloldásig!

x x x

tisztelt országgyűlés!

hosszu idő óta először történik, hogy az országgyűlés az előző évi állami költségvetés végrehajtásáról szóló jelentést részleteiben megtárgyalja, olyan időszakban kerül erre sor, amikor népiünk minden rétegét érintő, nagy jelentőségű gazdasági reformot valósítunk meg. a társadalmi szervek, a gazdasági egységek és a dolgozók tevékeny részesei az új gazdálkodási és irányítási rendszer kibontakoztatásának és a közös ügyhöz méltó módon figyelemmel kísérik működésének eredményeit.

az aktivitás már az új gazdasági mechanizmusra való felkészülés időszakában megmutatkozott. a termelés 1967-ben jelentősen nőtt, az ipari termelés 9 százalékkal, az építőipari termelés 12 százalékkal emelkedett. a mezőgazdasági termelés is némileg meghaladta a megelőző évi magas színvonalat. a nemzetközi jövedelem 1967. évi növekedése több mint 8 százalékos volt, ami az elmúlt 10-15 év átlagánál jóval nagyobb. különösen gyorsan nőtt a beruházás, amely 19 százalékkal volt több, mint az előző évben. a fogyasztás 6 százalékkal emelkedett. a belföldi felhasználás jelentős növekedését a magas behozatal is elősegítette.

a termelés növekedésében nagy szerepe volt az új gazdaságirányítási rendszerre való felkészülésnek, ami az eddiginél nagyobb érdekeltséget teremtett a termelő kapacitások jobb kihasználásában. a vállalatok szabadabban feltárták belső tartalékaikat, igyekeztek fokozni nyereségüket, mivel már nem kellett tartaniuk attól, hogy a következő évi tervet a kedvezőbb eredmény alapján határozzák meg. érdekek fűződtek a beruházások gyorsabb végrehajtásához és az export növeléséhez is.

/folyt.köv./

- 1 -

parlament

bkk 1. /vályi péter ...1. folyt./-lm

a reform biztonságos előkészítése szükségessé tette a készletek gyarapítását, a termelő vállalatok arra törekedtek, hogy olyan nyersanyagokat és félkésztermékeket biztosítsanak maguknak, amelyek a korábbi időszakban hiánycikkek voltak, a kereskedelmi vállalatok kiegészítették és feltöltötték készleteiket, amit az irányító szervek is serkentettek, ennek köszönhető, hogy a fogyasztói piac nyugodt és kiegyensúlyozott volt.

a nemzeti jövedelem jelentős növekedése lehetővé tette a lakossági jövedelmek és az életszínvonal emelkedését; az állami akkumulációs források bővülését és az állóalapok számotevő növekedését, a kedvező hatások mellett azonban egyes, már meglévő aránytalanságok fokozódtak, nem javult kellően a termelési struktúra, a megnövekedett import mellett elmaradt az export, a társadalmi felhalmozás hányadának emelkedésével egyidejűleg néhány fontos létesítmény üzembehelyezése elhúzódott, nőtt a befejezetlen beruházások állománya.

az előzőekben vázolt gazdasági helyzetet tükrözi az állami költségvetés 1967. évi végrehajtása, az államháztartás bevételei jelentős mértékben meghaladták az előző évi bevételeket és az előirányzott összeget is, a költségvetési bevételek növekedésének fő forrása a múlt évben is a vállalati nyereségek emelkedése volt, az állami vállalatok 95 milliárd forintot fizettek be a költségvetésbe, ami az összebevételek 87 százalékát tette ki.

a vállalatok nyereségbefizetése 44,6 milliárd forint volt, ez kereken 18 százalékkal több annál, mint amit a költségvetés összeállításánál számításba vettünk, a nyereség többlete elsősorban a termelés nagyobb növekedésének következménye, a nagy termelési volumen magas jövedelmi szintet tett lehetővé és hozzájárult az egységnyi termelésre jutó nyereség emelkedéséhez is, azzal, hogy csökkentette az állandó költségek arányát.

a vállalatoknál nőtt a nyereségrészesedés, tovább csökkent a nyereségrészesedésre nem jogosult és emelkedett az egyhávi béreknek megfelelő - tehát maximális - részesedést fizető vállalatok száma, a kifizethető maximumot meghaladó nyereségrészesedést ért el az iparvállalatok egynegyede és a mezőgazdasági üzemeknek csaknem egyharmada; ezek a vállalatok 1968-ra tartalékot képezhettek.

/folyt.köv./

parlament

bkk 1. /vályi péter... 2. folyt./-szb

a költségvetés kiadásai 3 százalékkal voltak magasabbak az előirányozottnál, a kiadások növekedésének kétharmad részét a beruházásokra fordítottuk, a beruházási volumen 1967-ben erőteljesen nőtt és csaknem 57 milliárd forintot ért el, ebből a költségvetésben 23 milliárd forintot számoltunk el, 13 milliárd forintot pedig a vállalatok amortizációs befizetéséből fedeztünk, központi pénzforrásból tehát összesen 36 milliárd forintot beruházás valósult meg, ami 11 százalékkal magasabb az előző évinél, a vállalatok és szervezetek saját forrásokból történő beruházásai 21 milliárd forintot tettek ki, ezen belül a vállalati saját alapokból megvalósított beruházások különösen gyorsan, mintegy 22 százalékkal nőttek az előző évihez képest.

a vállalatok támogatására 34,5 milliárd forintot fordítottunk, ennek több mint egyharmadát fogyasztói árkiegészítésre használtuk fel, de jelentős összegeket tett ki a vállalati dotációra, a külkereskedelmi árkiegészítésre és a mezőgazdasági gépek ártámogatására kiadott összeg is.

a költségvetési intézmények kiadásainak fedezésére 1967-ben 43,6 milliárd forintot irányoztunk elő, a cél itt az volt, hogy az intézmények feladataikat kevesebb kööttséggel, gazdaságosabban, takarékosan lássák el, a költségvetési szervek kiadásai 1967 folyamán az előirányozottat 500 millió forinttal meghaladták ugyan, de ezt a többletkiadást a társadalombiztosítási rendszer automatizmusa, a már korábban elhatározott beruházások üzembehelyezése tette szükségessé, a költségvetési intézmények kiadásain belül szociális és egészségügyi célokra 23,1 milliárd forintot, népművelési és egyéb kulturális célokra 10,8 milliárd forintot fordítottunk, az előirányzatnál néhány száz millió forinttal többet használtunk fel az utak korszerűsítésére, egyes központi igazgatási szerveknél a létszám csökkentése folytán megtakarításokat sikerült elérni.

a tanácsok költségvetése a végrehajtás során 3 milliárd forinttal, kereken 15 százalékkal bővült, ennek nagyobb részét a tanácsai beruházási tevékenységhez adott állami támogatás tette lehetővé, emellett több mint 1 milliárd forinttal nőttek a bevételek is, előnyösnek mutatózó, kedvezően fogadott új vonása volt a gazdálkodásnak, hogy a központi és tanácsai szervek év végi pénzmaradványát, amely összesen mintegy 1,8 milliárd forintot tett ki, már nem vontuk el, így lehetővé vált, hogy elkerüljük a felesleges év végi költsékezést, mert a gazdálkodó szervek ebből fedezhetik az 1968-ra áthúzódó kötelezettségeiket; a biztonságos gazdálkodáshoz tartalékot képezhetnek és javíthatják intézmények ellátási színvonalát.

/folyt.köv./

bkk 1. /vályi péter... 3. folyt./-szb

tisztelt országgyűlés!

napjaink sokat vitatott kérdése, hogyan működik a gazdaság-irányítás új rendje? a gazdasági reform tapasztalatairól mindent átfogó, végleges következtetést levonni ma még korai lenne, a reform új szemléletmódot formál, amely természetesen csak lassan jut kifejezésre. az elteelt, viszonylag rövid idő alatt nem következtetett be teljes fordulat a gazdasági hatékonyság terén, s az új mechanizmus végső sikere csak hosszabb folyamatok eredményeként mutatkozhat majd meg. most tehát még csak arra van mód, hogy a rendelkezésre álló adatokból és tényekből a kialakulóban lévő tendenciákra következtessünk és azokat vessük egybe az új gazdaságirányítási rendszertől várt hatásokkal.

mindenekelőtt röviden szeretnék szólni az állami költségvetés pozíciójáról. a költségvetési gazdálkodásra 1968. első hónapjaiban a reform indulásával együtt járó számos átmeneti körülmény hatott. minden év első hónapjaira áthúzódik az előző évi gazdálkodás pénzügyi elszámolása, amely ebben az évben a szokásosnál is több gondot okozott. az új közgazdasági szabályozók és konstrukciók csak fokozatosan érvényesülnek és fejtik ki hatásukat az állami jövedelmek képződésére és felhasználására. a költségvetés és az állami vállalatok között az új körülményeknek megfelelő kapcsolatok és új elszámolási rendszer alakult ki.

a vállalatok - különböző címenek összesen - az első öt hónapban az éves előirányzatnak csaknem 40 százalékát fizették be a költségvetésbe. az év eleji nyereségadó bevallásnál a vállalatok még kevesebb nyereséget feltételeztek, s az első hónapokban a költségvetést megillető adónál kevesebbet fizettek be a központi pénzalapba. ez csak időbeli elődázása volt a kötelezettségek teljesítésének, de így a vállalatok átmeneti pénzforsorásokhoz jutottak az államháztartás terhére, s ez nehezítette a folyamatos költségvetési gazdálkodást és ezért áthidaló bankhitel igénybevételére került sor. e probléma kiküszöbölésére az 1. negyedévet követően olyan rendszert vezetünk be, amely érdekeltté teszi a vállalatokat abban, hogy az állami költségvetéssel szembeni nyereségadó-kötelezettségük minél nagyobb részét folyamatosan teljesítsék. utólagos elszámolás alapján pedig adópótléket fizettetünk azokkal a vállalatokkal, amelyek a realizált nyereség adójának 80 százalékánál kisebb hányadot fizettek be. a vállalatok pontos befizetéseire annál is inkább szükség van, mert a költségvetés csak akkor tudja folyamatosan finanszírozni a beruházásokat és támogatásokat, ha az ahhoz szükséges pénzeszközök idejében rendelkezésre állnak. ettől az intézkedéstől azt várjuk, hogy a vállalatok az eddigieknél pontosabban mérik fel gazdálkodásuk eredményeit és rendszeresen teljesítik költségvetési befizetési kötelezettségeiket. számításaink szerint ez év hátralevő részében - egyrészt mivel az árakban foglalt nyereségek egyes iparágakban magasabbak a számítottnál, másrészt, mert a termelés hatékonysága és mennyisége a korábban vártnál jobban nő, - a nyereségek előreláthatólag mintegy 1-2 milliárd forinttal meghaladják majd az előirányzott összeget.

/folyt.köv./

15

bkk 1. /vályi péter... 4. folyt./-lm

az 1968. év első felében a költségvetési szervek kiadásai lényegében a terveknek megfelelően alakultak. május végéig előirányzataik mintegy 42 százalékát használták fel, ami valamivel magasabb az időarányos hányadnál. az intézmények irányítási és gazdálkodási rendszerének tökéletesítésére tett intézkedések már éreztetik hatásukat. a gazdálkodás önállóságának kibontakoztatásában nagy szerepe van annak, hogy fenntartási előirányzataik felhasználásáról az eddiginél lényegesen szabadabban dönthetnek. új rendszert vezetünk be beralapgazdálkodásukban, a felújítási eszközök képzését közgazdasági alapra helyeztük. létrehoztuk az egyes kulturális célok támogatására szolgáló alapot és járulékbefizetési rendszert; a népművelés területén pedig rendeztünk egy-két hosszabb ideje megoldatlan pénzügyi kérdést.

a tanácsai pénzgazdálkodás az év első öt hónapjában ki-egyensúlyozott volt. bevételi forrásaikból ideiglenesen megállapított részesedésük mértéke és az eddig rendelkezésükre bocsátott állami hozzájárulás a tanácsoknak megfelelő fedezetet biztosított feladataik megoldására. ősszel jóváhagyásra a kormány elé terjesztjük azt a javaslatot, amely az ötéves terv hátralevő időszakára szabályozza, hogy a tanácsok az állami költségvetés bevételeiből milyen mértékben részesedjenek és mennyi állami hozzájárulást kapjanak. ezzel, illetve az 1969. évi állami költségvetés benyújtásával együtt javaslatot teszünk a tanácsai fejlesztési alapok állami támogatásának mértékére is, hogy a tanácsok helyi költségvetési és beruházási politikájának összehangolásához, az előreláthatóbb területfejlesztési tevékenységhez szükséges pénzügyi előfeltételekkel rendelkezzenek.

tisztelt országgyűlés!

köztudott, hogy gazdasági fejlődésünk kulcsa a beruházások alakulása. az 1968. évi költségvetés kiadásainak csaknem egy-negyedét fordítjuk erre a célra. a beruházások meghatározzák a jövő gazdasági strukturáját és a beruházási piac helyzete érzékenyen hat a gazdaság többi területének egyensúlyára is.

jelenleg ez népgazdaságunknak az a területe, ahol nagyobb aránytalanságok vannak. a beruházások növekedési üteme az elmúlt években meghaladta a népgazdaság általános fejlődésének és a nemzeti jövedelem emelkedésének mértékét. a beruházási javak

kereslet tartósan nagyobb, mint a kínálat. a beruházási piac felkészültségeinek kialakulásában több ok játszott közre. az elmúlt években sok nagyértékű, hosszú megvalósítási idejű beruházás kivitelezését indítottuk meg, ami erőteljesen növelte a befejezetlen állományt. ezt mutatja, hogy az idén folyamatban lévő több mint 400 beruházás 120 milliárd forint összes pénzszükségletéből kérek 70 milliárd forintot a következő években kell biztosítani.

/folyt.köv./

Lel.

bkk 1. /vályi péter ...5. folyt./-lm

szaporította gondjainkat, hogy a múlt évben a beruházási tevékenység kiugróan magas volt. a beruházások magas színvonalát lehetővé tette egyrészt az, hogy a vállalatok pénzügyi forrásai a számítottnál nagyobbak voltak, másrészt, hogy a beruházási javakat előállító ágazatok termelése jelentősen nőtt, valamint, hogy a gépimport és az építőanyag-behozatal nagymértékben emelkedett. a szocialista viszonylatokban az előző években kialakult aktivum is jó lehetőséget teremtett a gépimport erőteljes fokozására. ugyanakkor a vállalatok előtt már tavaly ismert volt, hogy amelyik beruházás készülségi foka 1967. december 31-én eléri legalább az előirányzat egyötödét, annak finanszírozásában a költségvetés további - előre meghatározott - részt vállal. sőt, amelyik beruházás megvalósítása eléri az összérték négyötödét, azt költségvetési juttatásból fejezik be. ez is jelentős ösztönzést adott arra, hogy a vállalatok gyorsítsák beruházási tevékenységüket. mindezek hatására 1967-ben az előző évek aránytalanságait is magában hordó, igen magas beruházási színvonal alakult ki. tovább emelkedett a megkezdett, de be nem fejezett beruházások aránya. a beruházások gyors növekedése nem eredményezett kielégítő változást a termelés hatékonyságában, a fejlődéssel nem volt arányos az exportképesség javulása, s a magasabb beruházási színvonal erőteljes importnövekedést követelt meg. e két utóbbi tényező fizetési mérlegünk alakulását is befolyásolta.

mindezek mellett nem volt kielégítő a döntések előkészítése. megfelelően kidolgozott fejlesztési koncepciók hiányában a javasolt beruházásokat a perspektívák szempontjából nehezen lehetett elbírálni. a javaslatok általában nem tartalmaztak alternatívákat, s ezért a központi szervek a kívánatosnál és lehetségesnél szűkebb áttekintés alapján voltak kénytelenek dönteni.

az ezévi tapasztalatok is arra mutatnak, hogy az 1968. évi tervben szereplő 57 milliárd forint beruházási előirányzat is jelentősen túlteljesül. 1968. első öt hónapjában már mintegy 6-8 százalékkal magasabb volt az építési beruházások volumene a tavalyi év megfelelő időszakánál. az előrelátható beruházási túlteljesítés okai között első helyen szerepel, hogy a beruházási célokra rendelkezésre álló fizetőképes vásárlóerő magasabb annál, mint amivel számoltunk. a vártnál nagyobb vállalati és tanácsai alapok képződtek. ezen túlmenően a központi beruházások rendszerre - mindenekelőtt a termelő célu beruházásoknál - nem köti kerekéhez a folyamatban levő beruházások folytatására fordítható éves összegeket, a finanszírozási automatizmus tehát a túlteljesítésnek nem szab gátat. ezért a költségvetés nagyobb vásárlóerőt kénytelen kibocsátani, mint azt az 1968. éves terv készítésénél feltételeztük. a beruházások befejezéséhez készített finanszírozási javaslatok szerint költségnövekedés várható a vállalati és központi beruházások terén is, mivel a beruházási programok előirányzatai itt is alacsonyabbak voltak a reális értékeknél, nem emelkedés miatt, hanem helytelen költségtervek, többletmunkák következtében. a múltban indított beruházások jóváhagyási és érdekeltiségi rendszere ugyanis ilyen tervezésre ösztönözte a beruházókat.
/folyt.köv./

bkk 1. /vályi péter ...6. folyt./-szb

a jelentégteljes túlságosan felfokozott beruházási tevékenységnek máris van egy kézzelfogható negatív hatása. míg a fogyasztási cikkek piacán általában egyensúly, helyenként enyhe túlkínálat van, a beruházási javaknál, főként építőanyagoknál, hengerelt acélnál, fánál, építési munkáknál, importgépeknél a kereslet jelentősen meghaladja a kínálatot. ennek egyenes következménye az, hogy a beruházási javaknál az utóbbi hónapokban nem elhanyagolható áremelkedés figyelhető meg.

kérdés tehát, mi a további teendő a beruházások terén?

abból kell kiindulni, hogy a gazdasági egyensúlyt veszélyezteti a beruházási piacon kialakult nyomás. ha reális lehetőségeinken felül beruházási kiadásokat vállalnánk, az nagyon érzékenyen és kedvezőtlenül befolyásolná a nemzeti jövedelem előállításának és felhasználásának egyensúlyát. ez évben várható ugyan, hogy a nemzeti jövedelem valamelyest nagyobb lesz a tervezettnél, de ez a többletjövedelem semmiképpen sem engedi meg a lazább gazdálkodást a beruházásoknál, mégha ez a vállalatoknál néha - látszólag - ellentmondásos helyzetet is teremt. a költségvetési beruházási tervek nagyobbarányú túlteljesítése rontaná az idei év nemzetközi fizetési mérlegét és az általános gazdasági egyensúlyra irányuló törekvésünk esélyét is.

az elvégzett elemzések és számítások szerint a reform során megalkotott gazdasági eszközök és szabályozók alkalmasak a káros tendenciák megakadályozására. nincs szükség arra, hogy változtassunk az általános, tartós pénzügyi szabályozókon. a beruházásokat és a forrásokat azonban operatív eszközeinkkel úgy kell szabályozni, hogy a kívánatos beruházási színvonal kialakuljon és helyes arányok jöjjenek létre az egyes kategóriák és ágazatok között. a beruházási javak piacának egyensúlya érdekében az ez évben indításra tervezett, egyedileg jóváhagyott nagyberuházások közül néhány megkezdését elhalasztottuk. ez az elhatározás lehetővé teszi a már megindult beruházások gyorsabb befejezését. csak így érhető el, hogy a beruházási eszközöket koncentráltan használjuk fel, s hogy a már befektetett eszközök mielőbb a kínálatot növeljék és ne a beruházási javak iránti keresletet.

a hitelkereteken belül kielégíthető beruházási hitelkérek körülbelül 60 százalékát a folyamatban levő beruházások kötik le. a fennmaradó 40 százalékot lehet tehát az új beruházásokhoz felhasználni. a bő vállalati hitelkérek is lehetővé teszik a hitelpolitika szelektív hatásának érvényesítését, vagyis csak a gazdaságosabb, gyorsabban megtérülő, a külkereskedelmi célokat is szolgáló hitelkérekeket elégítjük ki. /folyt.köv./

bkk 1. /vályi péter... 7. folyt./-szb

érthető, hogy a hitelek törlesztése a következő évek szempontjából rendkívül fontos. tudjuk, hogy a vállalatok még nem biztosak a jövő évek nyereségének alakulásában és ezért óvatosan csak alacsony törlesztési részleteket kívánnak vállalni. vitás esetekben a hitelszerződésekben és az állami kölcsönszerződésekben a bankok olyan záradékot alkalmaznak, amely a számított-nál jóval nagyobb nyereségképződés esetén lehetővé teszi a törlesztés időszakának csökkentését. határozott álláspontunk, hogy a beruházási piac egyensulya érdekében a megállapított hitelkontingenseken felül beruházási hiteleket nem bocsátunk ki. a kormány intenciói alapján a bankszervezet arra fog törekedni, hogy jobban bevonja a vállalatok és szövetkezetek fejlesztési eszközeit a beruházási tevékenység finanszírozásába. e tekintetben a hitelszerződéseket olyan feltételekkel kötik össze, amelyek biztosítják a vállalati eszközök fokozott mozgósítását, részben a már folyamatban levő beruházások finanszírozására, részben a forgóeszköznövekedés pénzügyi háttérének biztosítására.

tisztában kell lenni azzal, hogy a jelenlegi beruházási problémák megoldása az új beruházási rendszerben is több évet vesz igénybe. hosszabb ideig tart majd, amíg a jelentős számban és értékben beindított nagyberuházások munkálatai befejeződnek. a feszültségek feldoldásának feltétele, hogy a beruházások szintjét a következő 2-3 évben csak mérsékelten növeljük.

az elmondottak alapján az 1968. évi állami költségvetésről végeredményben megállapítható, hogy az első öthavi teljesítés igazolta azokat a korábbi számításokat, melyek szerint a kiadások meghaladják a bevételeket. a hiány fedezésére kívánjuk igénybe venni az 1967. évi költségvetés többletét. emellett az év további részében a vállalati nyereség emelkedése és szigorú kiadási politikánk következtében a költségvetés egyensulyi helyzetének javulását reméljük.

a költségvetés jelenlegi helyzetét befolyásoló átmeneti tényezők, bizonytalanságok és kiadási többletek azonban arra intenek, hogy az 1969. évi költségvetést a szokásosnál is nagyobb körültekintéssel és a tartós egyensulyra törekvés jegyében készítsük elő.

tisztelt országgyűlés!

a gazdasági mechanizmus reformjának első évét a vállalatok felkészülten kezdhették meg. az új gazdaságirányítási rendszer jogi rendezését célzó szabályok tulnyomó többsége idejekorán megjelent. az új árak is általában időben ismertek voltak, de néhány árjegyzék későn került a vállalatokhoz. /folyt.köv./

bkk 1. /vályi péter... 8. folyt./-szb

az információ - áramlás átmeneti akadozása miatt az első hónapokban a szerződéskötések egy része elhúzódott. helyenként nehézkés volt a fizetési feltételekben való megállapodás is. mind-ezek a tényezők általános jellegű problémát vagy zökkenőt nem okoztak, de késleltették azt az egyébként sem rövid és egyszerű folyamatot, hogy a vállalatok megismerjék az új helyzetet, s tevékenységüket ennek megfelelően alakítsák.

az első időszakban a vállalatokat a körültekintés, az óvatosság, az új rendszerrel való ismerkedés jellemezte, s ez kezdetben tartózkodással is párosult. ez az utóbbi időben csökkent, s ma már a gazdasági egységek igyekeznek alkalmazkodni a közgazdasági szabályozók által teremtett viszonyokhoz. a vállalatok egymás közötti kapcsolataikban keresik az újszerű, helyes formákat, növekedett a kezdeményező készség. a hiánycikkek körének szűkítésére és az áruválaszték növelésére számos helyen létrejött a kiskereskedelmi vállalatok és a termelők közvetlen kapcsolata. valamelyest fokozódott a verseny, s ennek már gazdasági előnyei is megmutatkoznak.

ugyanakkor tapasztalhatók kedvezőtlen jelenségek is. egyes vállalatok - régi kapcsolataikat és a nagy keresletet kihasználva - monopolhelyzet biztosítására, illetve kihasználására törekednek. néhány vállalat - főleg maximált áru termékek esetében - a mennyiségi határt meghaladó megrendeléseket több tételben igazolta vissza és szállította le, hogy a súlyhatár alatti mennyiségek miatt felárat számíthasson fel. az árakban jelentős mozgás az első hónapokban nem volt, a forgalom közel az induló árak szintjén bonyolódott. a II. negyedévben bizonyos árváltozási tendenciák tapasztalhatók, de ezek nagy része megfelel az előzetes számításoknak. a vártnál jobban nőttek az építőipari árak a már előzőekben elmondott beruházási túlkereslet miatt.

január 1-én új jövedelemszabályozási rendszert vezettünk be, új alapokra helyeztük nyereségérdekeltségi rendszerünket. a nyereségérdekeltség alapelve, hogy a vállalat a nyereség teljes összegében érdekelt és több nyereségből több, kevesebből kevesebb marad nála. a nyereséget - a felhalmozás-fogyasztás kívánatos arányának elősegítésére - az eszközök és bérek arányában elklónítik a vállalatok. a személyi jövedelem növelésére szolgáló nyereségrészt progresszíven adóztatjuk. ezzel az esetleges túlzott jövedelemkülönbségek kialakulását kívántuk elkerülni. a fejlesztésre szolgáló nyereségrész adója egyenes arányú, mert ez elősegíti, hogy a nagyobb nyereségű vállalatok saját erőből jelentős fejlesztést valósítsanak meg és így a termelés strukturája a valóban gazdaságos vállalatok és ágazatok irányában rendeződjön át.

/folyt.köv./

bkk 1. /vályi péter ... 9. folyt./-lm

adózási rendszerünket a várható gazdasági pénzügyi helyzethez igyekeztünk igazítani. eddigi ismereteink szerint jól mértük fel a gazdasági tendenciákat, mert a vállalati nyereségek és a nyereségadó befizetések első öthavi alakulásából látható, hogy a nyereségek a népgazdaság összességében elérik a tervezett szintet. ennek megfelelően alakulnak a részesedési és fejlesztési alapok is, sőt, a vállalatok vártnál magasabb termelési előirányzatait ismerve, a számítottat meghaladó nyereség képződésére is lehet számítani. ez - amennyiben a hatékonyabb, a kereslet strukturájának jobban megfelelő termelésből keletkezik - kedvező lesz mind a vállalatok, mind az állami költségvetés várható helyzete szempontjából.

a vállalatok létszámgazdálkodása az előző évekéhez hasonló képet mutat. az állami ipar létszámnövekedése az első öt hónapban azonos volt a múlt év megfelelő időszakának emelkedésével. az ipari össz-létszám bővülése - a kisipari szövetkezetek nagyobb létszámfelfutása miatt - kis mértékben meghaladja az előző évek ütemét.

a vállalatok még nem kezdeményeznek erőteljes munkaerőmozgást, nem folytatnak elég hatékony munkaerőgazdálkodást. ebben kétségtelenül szerepe van a bérszínvonal-szabályozásnak is. más oldalról azonban e szabályozás a szélesebb értelemben vett népgazdasági egyensúly biztonságát szolgálja. amikor az egyensúly feltételei más úton is biztosíthatók lesznek, lehetővé kell majd tenni az általános foglalkoztatási érdekek és a vállalati törekvések intenzívebb összhangját.

a vállalati érdekeltség hosszabb távu hatásai ma még kevésbé alakultak ki. a vállalatok a tavalyi bérszínvonalhoz képest általában 2 százalékos béremelést terveznek. ez, a várható nyereséggel össze függő részesedési alapokkal együtt, a tervezett személyi jövedelemnövelést eredményezi majd. a vállalatok fejlesztési törekvéseit jelentősen korlátozza a már megkezdett beruházások széles köre, így saját fejlesztési alapjukból, viszonylag kevés új beruházást kezdeményezhetnek. fejlesztési alapból forgóalapfeltöltést csak kisebb mértékben terveznek, s nagy a hitel iránti érdeklődés. a hitelkérelmek adataiból viszont az is megállapítható, hogy a vállalatok többségükben kedvező, hatékony beruházások megvalósítására törekednek.

/folyt.köv./

Len

bkk 1. /vályi péter ... 10. folyt./-lm

az új gazdasági mechanizmusra való átmenet megkönnyítésére a vállalatok 1967. évi nyereségeik meghatározott részét tartalékalapba helyezhették. a múlt évi magas nyereség kedvező helyzetet teremtett tartalékok képzésére. az iparban például a múlt évi vállalatfejlesztési alapokból és nyereségrészesedésből több mint 700 millió forintot helyeztek tartalékalapba. az 1968. évi nyereség tervezett szintjének megvalósulása esetén a tartalékalapok gyorsabban telítődnek, mint ahogy arra számoltunk. a vállalatok anyagi erejének gyarapodása javuló feltételeket teremt az önálló üzletpolitika számára.

a vállalatokat a múlt év végén 44,2 milliárd forint forgóalapjuttatásban részesítettük. ezt figyelembe véve, saját forgóalapjaik - az egyéb vállalati pénzforrásokkal együtt - 1967. végén forgóeszközállományuknak csaknem 77 százalékát tették ki. a forgóeszközhitelállománya az első öt hónapban 8,4 milliárd forinttal emelkedett. a vállalati forgóeszköz-szükséglet és a rövidlejáratu hitel igények jelentős növekedésében közrejátszott a vállalatok és szövetkezetek készletnövekedése, de ezen túl az a tény is, hogy - mind az értékesítésben, mind a költségvetéssel kapcsolatosan - az elszámolások módosultak és jobban alkalmazkodnak a tényleges gazdasági folyamatokhoz.

1968. első öt hónapjában a készletek mintegy 5-6 milliárd forinttal nőttek. ez arra mutat, hogy még nem tudtuk felszámolni a piaci igényekkel nem eléggé alátámasztott termelést. a készletek összetételében azonban - a tevékenységi körök megváltozása miatt - a népgazdasági ágak között biztató átrendeződés ment végbe.

a hitelezési gyakorlat az a terület, ahol a népgazdasági és vállalati érdek közvetlenül érintkezik és nem egyszer ütközik. a kormány által jóváhagyott hitelpolitika szerint a bankok a pénzügyi egyensúly követelményeit szem előtt tartó szelektív hitelezési gyakorlatot folytatnak, vagyis előnyben részesítik a kedvezőbb feltételeket kínáló, jól jövedelmező tevékenységet és elsősorban arra adnak kölcsönt. hitelt általában a kínálat növelése érdekében csak a realizálható termelésre és beszerzésre nyújtanak. ez a törekvés nyilvánult meg a vállalatokkal és szövetkezetekkel közelmúltban megkötött hitelszerződésekben.

/folyt.köv./

Len

bkk 1. /vályi péter... 11. folyt./-lm

hitelszerződéseket a bankok olyan hitelképes vállalatokkal kötötték, amelyeknek pénzügyi helyzete, várható termelési és értékesítési tevékenysége alapján a hitel határidőben történő visszafizetése biztosítottnak látszik. a bankok általában elzárkóztak a szerződéskötéstől olyan esetekben, amikor a vállalatok és szövetkezetek hitelképessége erősen vitatható volt. ilyenkor legfeljebb csak rövid időre nyújtottak kölcsönöket. a megállapodások megkötésénél a bankok megkövetelték, hogy a vállalatok és szövetkezetek forgóeszközeik tartós növekedését fejlesztési alapjukból finanszírozzák, vagyis forgó alapjukat saját eszközeikből rendszeresen bővítsék. a hitelszerződések nagy részét most néhány hónapra kötötték, mivel a vállalatok pénzügyi helyzetét megítélni és a forgóeszközhitel szükséges mértékét helyesen megállapítani hosszabb időre csak nagy bizonytalansággal lehetett volna.

a hitelszerződések tapasztalatai megerősítették meggyőződésünket; a jövőben azt tekintjük a forgóeszközhitelzés központi feladatának, hogy megakadályozza a vállalatok túlzott készletezési törekvéseit és ösztönözze az eszközök jobb, hatékonyabb felhasználását, a realizálás meggyorsítását. jelenlegi helyzetünkben ez a hitelezési gyakorlat segíti legjobban elő az áru és pénz egyensúlyát és ezen keresztül a kiegyensúlyozott gazdasági fejlődést.

az állami költségvetésből a vállalatok támogatására összesen 42 milliárd forintot fordítunk, ami igen jelentős összeg. a támogatások egy része automatikusan következik bizonyos központi elhatározásokból, például egyes fogyasztási cikkek árának alacsony szintjéből, vagy a külkereskedelmi árszorító átlagos szintjéből. az ilyen okokból megítélt támogatás tartós, és ár és elszámolási rendszerünk következménye. azonban még mindig jelentős volumenű a nem eléggé gazdaságos termelés, illetve export, amit szintén támogatni kell.

köztudott, hogy a dotációkat és árkiegészítéseket olyan időpontban kellett megállapítanunk, amikor még nem volt ismeretes, hogy a vállalatok az új viszonyok között milyen eredményt érhetnek el. így természetesen lesznek olyan tevékenységek is, amelyekről kiderül, gazdaságosabbak, mint ahogy számítottuk. ezeknél a támogatás belátható időn belül csökkenthető lesz.

a kedvező exportstruktúrára való nyugodt átállás érdekében a vállalatok állami visszatérítést kapnak. a visszatérítés egy részét évenként csökkenő mértékben állapítottuk meg, feltételezve, hogy a ma még támogatásban részesített exporttevékenység fokozatosan gazdaságosabbá válik. a külkereskedelmi struktúra kedvezőbbé válásával mérsékelhető lesz az exportforgalom egységére jutó visszatérítés is.

/folyt.köv./

Lel

bkk 1. /vályi péter... 12. folyt./-szb

a mezőgazdasági nagyüzemeknek nyújtott dotációk jelentős mértékben a kedvezőtlen természeti adottságokból eredő veszteséges gazdálkodással függnek össze. ezeknek az adottságoknak a befolyásolása hosszantartó folyamatot igényel. a mezőgazdasági üzemeknek kitartó erőfeszítéseket kell tenniük a természeti adottságokhoz igazodó termelési szerkezet kialakítására és a mezőgazdasági termelés olyan irányu fejlesztésére, amely biztosítja a többletráfordítások hatékonyságát, s az egységnyi termelésre jutó dotáció fokozatos csökkentését.

gazdaságirányítási rendszerünk átalakításának egyik fő célja a gazdálkodás hatékonyságának javítása. e céllal csak átmenetileg egyeztethető össze az állami támogatások ilyen rendkívül nagy mértéke. azokon a területeken és abban az ütemben, ahogy azta zavartalan termelés és forgalom lehetővé teszi, a gazdasági egységeknek fel kell készülniük az állami támogatások folyamatos, jelentős csökkenésére. a vállalatok többsége ezzel tisztában van és intézkedéseket dolgoz ki gazdálkodási feltételeinek javítására, a gazdasági hatékonyság, a nyereség növelésére. több vállalat - az exportlehetőségek bővítése, importmegtakarítás, újabb piacokra történő közös értékesítés érdekében - kezdeményezte, illetve fokozta a kooperációs lehetőségek kihasználását külföldi cégekkel. így például a diógyári gépgyár kooperációs megállapodást hozott létre egy külföldi céggel a magyar hajó- és darugyár részére szükséges termékek gyártására. ezzel importmegtakarítást érnek el és egyben újabb exportra alkalmas gépkonstrukciót honosítanak meg.

a kormány gazdasági bizottsága néhány, népgazdasági szempontból jelentős vállalat távolabbi fejlesztési és üzletpolitikai elképzelésével külön-külön is foglalkozik, hogy - kellő áttekintés és a helyi ismeretek birtokában, - gazdasági céljaiknak megfelelő arányba terelje és serkentsse a vállalatokat.

ugyanakkor az is tapasztalható, hogy egyes vállalatok az általános adózási vagy egyéb jövedelembefizetési rendszer alóli kivételek szerzésével, kedvezmények, állami támogatás elérésével kívánják nyereségüket növelni. az egységes kötelezettségek alól a reform indulásakor - a szükséges esetekben - adtunk felmentést. a népgazdaság vállalatai közül - az építőipart nem számolva - minden tizedik valamilyen kedvezményt élvez. az engedmények és támogatások a már elhatározottnál szélesebb körben aligha lehetnek indokoltak. ezért az újabb kedvezmények megszerzését célzó törekvéseknek a központi szervek általában ellenállnak, mert érvényesülésük fékezne a reformtól várt kedvező hatások kibontakozását.

/folyt.köv./

Lel

bkk 1. /vályi péter... 13. folyt./-szb

tisztelt országgyűlés!

a gazdasági reform bevezetését külkereskedelmi oldalról is alá kellett támasztani. a zavartalan indulás biztosításához számottevő importra volt szükség, amit nehezen tudott követni az export növekedése. 1967-ben a szocialista viszonylatu fizetési mérleg mégis némi aktívummal zárt, a cserearányok a tőkés piacokon a múlt évben a nyereséganyag importárok csökkenése miatt számunkra kedvezően alakultak. a termelési és exportstruktúra, valamint a hatékonyság lassu javulása miatt azonban a konvertibilis viszonylatokra összeállított fizetési mérleg továbbra is érzékeny pontja a gazdaságnak.

az új gazdaságirányítási rendszerben megváltozik a külkereskedelmi tevékenység is. a termelő vállalatok közvetlenül érzik a külső piacok igényeit és értéktételeit, a külső és belső piacok közvetlenebb kapcsolata megfontolásra és a külkereskedelem hatékonyságának javítására készíti a vállalatokat.

1968. első öt hónapjában a kivitel 9 százalékkal magasabb volt a tavalyi hasonló időszaknál. ezen belül a rubel elszámolási export az össz-exportnál gyorsabban nőtt. a szocialista országokba irányuló export struktúrája kedvezően alakult, s a gazdaságosabb termékek irányában tolódott el. részben ennek következménye, hogy a forgalom növekedésénél jóval lassabban nőtt a folyósított állami visszatérítés összege. a dollárelszámolási kivitel kismértékben magasabb a tavalyi azonos időszaknál.

a külkereskedelem közgazdasági szabályozóinak működése nyomán az exportérdekeltség általában kielégítő és várhatóan a tervezettel megegyező, vagy azt valamelyest meghaladó kivitel eredményez.

a külkereskedelmi állami visszatérítés hatása a vállalatok gazdálkodásában már érzékelhető. tapasztalható, hogy a vállalatok igyekeznek a piaci viszonyokat megismerni, az exportjövödelmezésre gyakorolt befolyását sokoldalúan figyelembe venni és erőfeszítéseket tesznek a gazdaságosabb exportstruktúra kialakítására. a vállalatok nagy része jelentős figyelmet fordít az elérhető devizaárakra, s ezért igyekszik a legkedvezőbb feltételeket biztosító piacok felé orientálódni, magasabb árakat elérni. nem reális, hogy néhány termelő vállalat az áremelést a minőség javítása, a szállítási határidők rövidítése és műszaki, üzemszervezési intézkedések nélkül, csupán a külkereskedelemnek adott feladatként kívánja elérni.

/folyt.köv./

Lell

bkk 1. /vályi péter... 14. folyt./-szb

ugyanakkor tapasztalható az is, hogy egyes külkereskedelmi vállalatok a piaci feltételek nagyobb erőfeszítést igénylő javítása helyett néha az alacsonyabb árakon történő értékesítéssel akarják az exportot növelni.

az összes behozatal ez év május végén azonos volt a tavalyival, vagyis a vártnál alacsonyabb. az import viszonylag alacsony szintje az év első hónapjaiban egy sor speciális tényező hatására alakult ki. összefüggött a múlt évi magas behozattal, az áttérés okozta bizonytalansággal, az engedélyezési és vámolási eljárás fokozatos beindulásával. a továbbiakban a várható termelésnövekedést, a beruházási gép- és anyagszükségleteket és az import engedélyezési kérelmeket figyelembe véve számolni lehet a behozatal fokozódásával, sőt esetleg a tervezetet meghaladó színvonalával is.

az új vámrendszer eddigi tapasztalataink szerint beváltotta a hozzá fűzött reményeket, előnye már kezd megmutatkozni mind belföldön, mind a külföldi partnerekkel való tárgyalásoknál. az első időszakban ugyan számos vám-elengedési kérelem érkezett, de azok többségéről megállapítható volt, hogy beavatkozásra nincs szükség, mert a felmerült nehézségeket a vállalatok - a kedvezőbb relációk fokozott kihasználásával, jobb árak elérésével és különböző kereskedelmi módszerekkel - maguk is át tudják hidalni. az utóbbi hónapokban a kérelmek száma jelentősen csökkent.

az import letéti rendszer, amely fontos eszköze a dollárelszámolási import hatékonyságára való ösztönzésnek, eddigi ismereteink szerint megfelelően betölti átmeneti funkcióját.

nagyon fontos, hogy a vállalatok jól használják ki a népgazdaság devizalehetőségeit és azokat a termékeket, gépeket és berendezéseket, amelyeket baráti viszonylatból éppen olyan jó minőségben be lehet szerezni, mint máshonnan, szocialista relációból importálják. az import rendszer kötetlenebbé válásáról összességében megállapítható, hogy - főleg szocialista viszonylatban - máris érezhetően hozzájárult a választék bővítéséhez és a műszaki fejlesztést elősegítő konkurrencia megteremtéséhez.

nagyon fontos feladatunk, hogy a következő időszakban tovább fokozzuk gazdaságunk nemzetközi munkamegosztásba való bekapcsolódásának hatékonyságát. az e szempontból szükséges változásokat össze kell hangolni gazdasági adottságainkkal és a külső piacok követelményeivel. /folyt.köv./

Lell

bkk 1. /vályi péter... 15. folyt./-szb

olyan termelőkapacitások kialakítására, illetve a meglevők olyan korszerű kihasználására van szükség, amelyekkel a hazai és minden külföldi piacon egyformán jól értékesíthető versenyképes ipari késztermékeket tudunk előállítani, s amelyek a beruházások megtérülését devizakitermeléssel is biztosítják.

tisztelt országgyűlés!

a gazdasági reform előkészítésének időszakában az is célunk volt, hogy az életszínvonal továbbra is folyamatosan nőjön és a fogyasztói piacon nyugodt, jó, a jövedelmekkel egyensúlyban levő ellátást biztosítsunk. erre kedvező alapot teremtett az 1967-es év.

a lakosság pénzbevételei a múlt évben a tervezettet meghaladó mértékben növekedtek. a nagy termelés- és forgalomnövekedés következtében a foglalkoztatottak száma és átlagkeresetük színvonala a számítotttnál gyorsabban emelkedett. a jó mezőgazdasági terméseredmények és a tervezetten felüli értékesítés jelentősen növelte a paraszti jövedelmeket. 1967-ben a lakossági jövedelmek felhasználásában az a tendencia alakult ki, hogy az áruvásárlásra fordított hányad nőtt a pénzkészlet-növekedés rovására. az áruvásárlások növekedését lehetővé tette a bőséges, strukturájában is kedvező belkereskedelmi áru-alap. így elmondható, hogy a lakossági piacon a múlt évben néhány ismert hiánycikktől eltekintve, általában egyensúly volt. a pénzmegtakarítások 3,2 milliárd forinttal gyarapodtak, de ezen belül nőtt a bankjegyalomány aránya, ami a múlt év végi, a pénztartalékok könnyű mozgósíthatóságára irányuló időszerű törekvésekkel hozható összefüggésbe.

a lakossági össz-pénzbevételek 1968. első öt hónapjában 10 százalékkal voltak nagyobbak, mint 1967. első öt hónapjában. munkabérekre 5,5 százalékkal többet fizettek ki, mint a tavalyi év megfelelő időszakában. az egyéb bérjellegű kifizetések - elsősorban a nagy nyereségrészesedés miatt - 19 százalékkal voltak magasabbak, a termelőszövetkezeti tagok pénzbeli részesedése ugyanilyen arányban nőtt, az önellátás továbbá lassu mérséklődése mellett, a növekedésben nagy szerepe volt a felvásárlási árak emelkedésének, ami mind a növénytermesztésben, mind az állattenyésztésben jelentősen megnövelte a termelési kedvet.

/folyt.köv./

bkk 1. / vályi péter... 16. folyt./-ju

ez évben a pénzjövödelmek felhasználásánál változás következett be. lassabban nőttek az áruvásárlások, viszont a lakossági takarékbetétek 1968. május 31-ig 3,3 milliárd forinttal emelkedtek. ebben közrejátszottak - a városi lakosság betételhelyezése mellett - a múlt évit jóval meghaladó paraszti megtakarítások is. ez is bizonyítja, hogy a lakoságnak az új mechanizmusba vetett bizalma megerősödött, hogy a fogyasztási javak piacán nyugalom van. a jelentős takarékbetétnövekedés a fogyasztói piacra kedvezően hat és jelzi, van mire és miből takarékoskodnia az ország népének, de felhívja a figyelmet arra is, hogy az áru-alapok bővítésénél milyen irányba menjünk.

a lakosság adóbefizetési kötelezettségének rendszeresen eleget tesz. a jövedelmek alakulását szabályozó adóztatási rendszer fontos elve, hogy biztosítsa az anyagi érdekeltséget, a munkakedvet és a jó értelemben vett vállalkozó kedvet. helyesnek tartjuk a személyi jövedelmek differenciálódását, de azt - szocialista társadalmi rendszerünk követelményeinek megfelelően - korlátok között fogjuk tartani. ebből természetesen következik az is, hogy az átlagosnál nagyobb jövedelemmel rendelkezőknek nagyobb mértékben kell hozzájárulniuk a közös terhek viseléséhez is.

a kiskereskedelmi áruforgalom az első öt hónapban összehasonlítható árszinten kb. 8-9 százalékkal volt magasabb a tavalyinál. kereskedelmünk jól felkészült a gazdaságirányítás új rendszerének bevezetésére. a lakosság étel- és élelmiszerellátása kielégítő volt, amit elősegített a mezőgazdasági felhozatal megélénkülése. sajnos a rendkívüli időjárást megérzi a kertészeti termesztés és ezért a zöldség és gyümölcs piaci ára az előző éviéknél magasabb szinten alakul. az év eleji árrendezés után a leszállított áru cikkek iránt a kereslet megélénkült, majd fokozatosan lanyhult. a kereskedelmi és ipari készletek a növekvő forgalmat általában fedezték, egyes termékekből azonban, például építőanyagokból, különböző szerelési cikkekből, hengerelt acélárúkból és butorból hiány volt, a ruházati cikkekben pedig a választék nem volt megfelelő. a kereslet-kinálat kölcsönhatása az árak alakulását az első hónapokban még alig befolyásolta. a kereskedelem - jó készlethelyzetéből kiindulva - az árszínvonal stabilizálására törekedett és ezt a szándékát sikerült is érvényesítenie.

/folyt. köv./

parlament

bbk. 1. / vályi péter... 17. /olyt./-ju

tisztelt országgyűlés, kedves elvtársak!

az új gazdaságirányítási rendszer első tapasztalatai azt mutatják, hogy jól készülünk fel a reformra. a vállalatok igyekeznek beilleszkedni a közgazdasági szabályozók teremtette környezetbe, ad a kezdeményezőkérdés és állásában a vért hatások bontakoznak ki. ugyanakkor a gazdaság egyes területein - főleg a brutálisoknál - kedvezőtlen jelenségek is tapasztalhatók. ezek a gondok, amelyek jelentkeznek, szükségszerűen vezetnek gazdasági megújulásunknak és kitűzött feladataink, illetve megújításuk lehetőségét gazdaságpolitikánk biztosítja.

ilyen széleskörű reform keretében az egyes intézkedések tovább gyűrűző következményeit, a vállalatok reakcióit nem lehet minden esetben pontosan előre felmérni. ezért addig is szükség volt bizonyos kiegészítő szabályozásra és bizonyára a jövőben is szükség lesz a rugalmas alkalmazkodást biztosító intézkedéseknek azonban nem szabad magukon viselniük sem az adminisztratív utasítás jellegű gazdaságirányítás, sem a merev, bürokratikus ügyintézés jegyeit.

tudnunk kell azt is, hogy a reform számos alapvető intézkedése csak hosszabb távon hozhatja meg eredményeit. a közvetett szabályozók teljes, a gazdasági folyamaton végig gyűrűző hatása esetleg csak évek múlva mérhető. emellett az emberek is - vezetőknél és nem vezetőknél egyaránt - hozzá kell szokniuk az új mechanizmusokhoz, az új gondolkodásmódhoz, a sok tekintetben új szemlélethez; s a sokszorosan körülbástyázott, elsősorban végrehajtó jellegű munkásságról át kell térni a több kezdeményezői és önállóságot kívánó munkásszerepre. ez kétségtelenül időt és fáradságot igényel. a jogokból és kötelességekből származó felelősségvállalás épp oly fontos gazdaságpolitikánk realizálásához, az új gazdasági mechanizmus sikerességéhez, akár a gazdasági reform kidolgozása volt. a hozzáértéssel és a kötelezettségességgel párosult gazdasági közzétartás; a becsületös munka, az állagban felüli teljesítmény tisztelése; a kötelességek teljesítése valamennyi állampolgár részéről; mindannyiunk első feladata - mindez együttesen adhat csak biztosítékot közéleti és társadalmi céljaink eléréséhez.

a forradalmi munkás-paraszt kormány nevében kérem a tisztelt országgyűlést, hogy az 1967. évi állami költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot fogadja el. /mtl/

-17-

parlament

bbk. 2. megkezdte tanácskozását az országgyűlés

t zs/tm/gy/bz

1968. július 11.

csütörtökön délelőtt 11 órakor összehívott az országgyűlés. az ülésen részt vett kádár jános, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának első titkára, fock jeno, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, továbbá apró Antal, kállai Gyula, nyers rezső és szirmai István, az mszmp politikai bizottságának tagjai, valamint a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai. a diplomáciai páholyokban helyet foglalt a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője.

az ülést kállai Gyula, az országgyűlés elnöke nyitotta meg. bejelentette, ahogy az országos választási elnökség benyújtotta hozzá az időközi országgyűlési választásokról szóló jelentést. a jelentést dr. pest a László jegyző ismertette.

beszámolt arról, hogy az elhalálozás folytán megüresedett fejér megyei 4. számú és a zala megyei 5. számú országgyűlési választókerületben az elnöki tanács 1968. április 21-re időközi választást tűzött ki. mindkét választókerületben a jogszabályokban meghatározott módon jelölték a képviselőket, s a kitűzött napon az illetékes szervek a törvényesség megtartásával bonyolították le a választásokat. a fejér megyei 4-es számú választókerületben váncsa Jenő, a zala megyei 2 5-ös választókerületben pedig Varga Gyulát választották meg országgyűlési képviselőnek.

/folyt. köv./

11.30/14 133

- 19 -

parlament

bkk 2. /megkezdte... 1. folyt./-lm

kállai gyula közölte, hogy a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság az országos választási elnökség jelentése és a választási jegyzőkönyvek alapján megvizsgálta és a törvényben előírt feltételeknek megfelelőnek találta varga gyula és váncsa jénő képviselők megbízólevelét. az országgyűlés az országos választási elnökség jelentését tudomásul vette, s a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság javaslata alapján varga gyula és váncsa jénő országgyűlései képviselőket igazoltnak jelentette ki.

az elnök javaslatára az országgyűlés a kereskedelmi állandó bizottságban dr. török lajos elhalálozásával megüresedett helyet varga gyulával töltötte be. kállai gyula ezután köszöntötte a két új képviselőt és az ülészakon tanácskozási joggal most első ízben megjelent államtitkárokat. bejelentette, hogy az elnöki tanács az országgyűlés ez év március 29-én berekesztett ülészakára öta alkotott törvényerejű rendeleteiről szóló jelentését az alkotmány rendelkezésének megfelelően bemutatta. a jelentést a képviselők kézhez kapták. az országgyűlés tudomásul vette az elnöki tanács jelentését.

kállai gyula közölte azt is, hogy vályi péter pénzügyminiszter benyújtotta hozzá az 1967. évi állami költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot, péter jános külügyminiszter pedig a magyar népköztársaság és a lengyel népköztársaság között budapesten 1968 május 16-án aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslatot. mindkét törvényjavaslatot megkapták előzetes tárgyalásra az országgyűlés állandó bizottságai és szétosztották a képviselők között.

kállai gyula beszámolt arról is, hogy a mostani ülészakára több képviselő interpellációt jegyzett be. az interpellációk tárgyát dr. pesta lászló jegyző ismertette. ezt követően kállai gyula intíviányára - az országgyűlés a következő tárgysorozatot fogadta el:

/folyt.köv./

11.40/11 He 137

- 20 -

parlament

bkk. 2. / megkezdte.... 2. folyt./ gy

- 1./ az 1967. évi állami költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása;
- 2./ a külügyminiszter beszámolója a nemzetközi helyzet főbb kérdéseiről és a magyar népköztársaság külpolitikai tevékenységéről;
- 3./ a magyar népköztársaság és a lengyel népköztársaság között budapesten 1968. május 16-án aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása;
- 4./ interpellációk.

ezután napirend szerint megkezdődött az 1967. évi állami költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

v á l y i péter pénzügyminiszter emelkedett szólásra.

vályi péter expozéját mai bkk 1-es kiadásunkon közöltük, az embargót a következő javításokkal feloldjuk.

/folyt. köv./
11.55/11

- 21 -

147

parlament

bkk. 2. / megkezdte.... 3. folyt./ gy

a bkk. 1-es vályi péter beszéde című hír 5. folytatás 1. bekezdésének 16. sorában kezdődő mondat helyesen a következő:

„mindezek hatására 1967-ben igen magas beruházási színvonal alakult ki.,,

a 10. folytatás harmadik bekezdésének 4. sorától a szöveg helyesen:

.... a készletek összetételében azonban a népgazdasági ágak között biztató átrendezés ment végbe.

a 11. folytatás első bekezdés utolsó mondata helyesen:

jelenlegi helyzetünkben ez a hitelezési gyakorlat segíti legjobban elő az áru és pénz egyensúlyát és e z z e l e g y ü t t a kiegyensúlyozott gazdasági fejlődést.

ugyanezen folytatás 2. bekezdésének utolsó sora helyesen:

...amit szintén k ö l t s é g v e t é s b ő l kell támogatni.

a 12. folytatás 1. bekezdésének 4. sora helyesen:

...a befolyásolása hosszantartó folyamat. a mezőgazdasági....

ugyanennek a bekezdésnek a befejező része helyesen:
... amely biztosítja a dotáció fokozatos csökkentését.

a 13. folytatás 1. bekezdésének 6. sorában a szöveg helyesen: ...a múlt évben a nyersanyag importjának csökkenése...

ugyanennek a bekezdésének az utolsó előtti sorában a szöveg helyesen: ... a konvertibilis v a l u t á j u viszonylatokra...

a 3. bekezdés utolsó mondata helyesen: a tőkés országokba irányuló kivitel...

ugyanezen folytatás utolsó bekezdésének második sorában helyesen: ... már érzékelhető. a z t t a p a s z t a l - j u k , hogy a...

a 14. folytatás 4. bekezdésének 6. sorától a szöveg helyesen: ... megállapítható, hogy máris érezhetően...

/folyt. köv./

- 22 -

13.25/11 44

19.2

parlament

bkk 2. /megkezdte ... 4. folyt./-lm

a 14. folytatás utolsó bekezdésének második sorától helyesen: ... fokozzuk gazdaságunknak nemzetközi munkamegosztásba való bekapcsolódását. az e szempontból szükséges változtatásokat...

a 16. folytatás harmadik bekezdésének 8. sorától a szöveg helyesen: ... magasabb szinten alakul. a kereskedelmi és ipari készletek a növekvő forgalmat általában fedezték, ...

a 17. folytatás első bekezdésének második sorában helyesen: ... hogy jól készültünk fel erre az esztendőre. a vállalatok igyekeznek beilleszkedni....

ugyanennek a bekezdésnek a 7. sorában helyesen: ... a gondok, amelyek jelentkeznek, velejárói gazdasági megújódásunknak....

ugyanezen folytatás harmadik bekezdésében az 5. sor végétől helyesen: ... hozzá kell szoknunk az új m ó d s z e r e k h e z , az új gondolkodásmódhoz.

ugyanebben a bekezdésben a 11. sor végétől:
.... gazdaságpolitikánk realizálásához akár a m u l t é v - b e n a gazdasági reform kidolgozása volt. a hozzáértéssel párosult gazdasági kockázattalálás; ...

vályi péter nagy tapssal fogadott beszéde után szünet következett.

a szünet után vass istvánné, az országgyűlés alelnöke látta el az elnöki teendőket.

/folyt.köv./

- 23 -

13.30/11 44

14.2

bkk. 2. / megkezdte.... 5. folyt./ gy

virizlay gyula,

a szot titkára, a törvényjavaslat előadója szólalt fel ezután. bevezetőben rámutatott: az elmúlt évet az anyagi javak termelésének és felhasználásának gyors növekedése jellemezte, a nemzeti jövedelem, a lakosság fogyasztása és jövedelme is emelkedő tendenciát mutatott. növeli az eredmények értékét, hogy azokat az új gazdaságirányítási rendszer egyes elemeinek bevezetése idején értük el. ezután a terv- és költségvetési bizottság nevében az országgyűlés bizottságaiban megvitatott kérdések közül vetett fel néhányat. felhívta például a figyelmet a termelékenység egyik fontos forrására, a műszaki fejlesztésre.

- kormányunk a lehetőségekhez képest nagy összeget fordít erre a célra, és az új gazdaságirányítási rendszer is a műszaki fejlődést támogatja - mondta. - mindennek hatása még nem jelentkezik olyan mértékben, ahogyan ez indokolt lenne. részben azért, mert változatlanul nincs meg a kellő összhang a tudományos kutatómunka és a termelés, valamint a gyártmány- és a gyártásfejlesztés között. továbbra is kevés a népgazdasági érdekeket elsődlegesen figyelembe vevő komplex kutatás.

kiemelte azt is, hogy az ujitómozgalom az utóbbi hónapokban megtorpant. a munkások, műszakiak ujitókedve bizonyos mértékben csökkent, a mozgalom továbbfejlesztésére hozott kormányrendelet érvényesülését ugyanis nem segítik, sőt néhány vonatkozásban akadályozzák egyes kiegészítő rendelkezések. gyakori az indokolatlan óvatosság a kivitelezési költségek és ujitási díjak kifizetésekor is. felhívta a figyelmet arra, hogy a munkásokat élenként foglalkoztatja a munka- és üzemszervezés lassu javulása.

a munkaerőgazdálkodással kapcsolatban elmondta: - az elmúlt évben - amikor a megtakarított bértömeg egy részét béremelésre fordíthatták a vállalatok - az igazgatók és a munkásgazdálkodók legfőbbje azon töre a fejét, hogyan lehetne kisebb létszámmal teljesíteni a feladatot. az idén csak elvétve találkozhatunk ilyesmivel. szinte mindenhol „felvételt”, hirtetnek. különösen szembetűnő ez az alkalmazotti állományánál, ahol az előző években az ésszerűbb ügyintézés következtében - valamint a megtakarított bér felosztásának reményében - számos üzemen csökkent a létszám, az idén pedig szinte mindenütt emelkedik. mindez arra figyelmeztet: érdemes elgondolkozni azon, hogyan lehetne az anyagi ösztönzést a jelenleginél is jobban az ésszerűbb és célravezetőbb munkaerőgazdálkodás szolgálatába állítani.

/folyt. köv./

- 24 -

13.35/11 H

1412

bkk 2. /megkezdte... 6. folyt./-lm

annál is indokoltabb ez, mert a kiemelt iparágak gyorsabb fejlődését egyebek között elsősorban a munkaerőhiány akadályozza. a budapesti szerszámgépipari gyárakban például emiatt nem használják ki teljesen a drága pénzen beszerzett gépeket. az autóbusz-program megvalósítását ugyancsak a krónikus létszámhiány nehezíti, az ikerbuszban ezer új munkást keresnek.

az előadó ezután a mezőgazdaság fejlődésével összefüggő néhány kedvezőtlen jelenséget tett szóvá. a legtöbb gond változatlanul a mezőgazdasági termékek átvételénél, szállításánál és tárolásánál tapasztalható, főként olyan termékeknél, amelyeket a mezőgazdaság lényegében folyamatosan állít elő, mint például a tej vagy a tojás. vannak azonban nehézségek a szakaszosan termelt áruknál is, amelyeket a lakosság folyamatosan szeretne vásárolni, fogyasztani. ilyen például a húsz, zöldség, stb. mindez megköveteli a szállítás, a tárolás, a hűtés és a feldolgozás korszerűsítését.

megemlítette, hogy sok a kifogás az egészségügyi, illetve a szociális célokra fordított összegekkel kapcsolatban. régebben tudniillik az egészségügyi és szociális kiadások évről-évre hét százalékkal növekedtek, az utóbbi három évben azonban csak négy százalékkal. az egészségügyi részesedése a beruházásokból szintén csökkenő tendenciát mutat. hosszú időn át az egészségügy 1,2 százalékkal részesedett a beruházásokból. az idén ez az arány 1,08 százaléka. szólt az előadó az egészségügyi dolgozók viszonylag alacsony bérééről, s megemlítette azt is, hogy nem ki-elelítő a kórházi ágyak számának alakulása sem. ugyanakkor a kórházi ágyak egy részét olyan betegek foglalják el, akik nem igényelnek kórházi ellátást. részükre lényegesen kisebb fenntartási költséggel működtethető betegotthoni és szociális vagy szanatóriumi elhelyezést kellene biztosítani. meg kellene gyorsítani a kórházi hálózat fejlesztésének és korszerűsítésének jelenlegi ütemét. túlzottan látszik az óvatosság, tartalékolás az egészségvédelmet szolgáló összegek kialakításánál és felhasználásánál - mutatott rá.

végül hangsúlyozta: az előttünk álló nagy feladatok megoldásának egyik legfőbb záloga az, hogy tovább szélesítsük és erősítsük társadalmi rendszerünk demokratizmusát.

az országgyűlés terv- és költségvetési bizottsága, valamint a maga nevében a költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt. köv./

13.45/11 H 145

1412

- 25 -

bkk. 2. / megkezdte.... 7. folyt./ gy

a szerkesztőségek figyelmébe!

mai bkk 2-es hírünk 6. folytatásának utolsó bekezdése elé kérjük, pótlólag a következő szöveget írják be:

Virizlay Gyula felszólalása végén a terv- és költségvetési bizottság nevében indítványozta: az 1967. évi bevételi többletet a kormány az idei költségvetés hiányának fedezésére fordítsa. javasolta továbbá, hogy a parlamenti bizottságok tanácskozásain elhangzott észrevételeket az állami szervek vizsgálják meg, valamint, hogy az országgyűlés a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben együttesen vitassa meg.

az országgyűlés Virizlay Gyula indítványára egyhangú határozattal úgy döntött, hogy az 1967. évi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben együttesen tárgyalja meg.

Jedlicska Gyula Nógrád megye 3-as választókerületének képviselője, a megyei pártbizottság első titkára volt a törvényjavaslat vitájának első felszólalója.

a megyei tapasztalatok alapján elmondta, hogy - hasonlóan az országos képhez - az 1967-es év Nógrádban is eredményes esztendő volt. az előrehaladás jellemzői közül megemlítette a költségvetési bevételek lényeges túlteljesítését, a jobb, ésszerűbb gazdálkodást, a fokozódó takarékoskosságot és a gazdaság-irányítás új rendjére való áttéréés alapos előkészítését. mindezek nyomán ez az esztendő jól kezdődhetett, zavartalan volt az átállás az új mechanizmusra. az emberek egyre inkább értik, érzik és magukévá teszik a reform alap gondolatát, munkálkodnak is sikeres megvalósításáért. nem túlzás azt állítani, hogy a lakosság jogos bizalommal tekint a jövőbe.

/folyt. köv./
14.35/11 Hc 1437

- 26 -

150

bkk 2. /megkezdte... 8. folyt./-lm

arról szövege után a képviselő, hogy a közvéleményt - nemcsak a falusi lakosságot, hanem a munkásokat, hivatali dolgozókat is - ezekben a napokban élénken foglalkoztatja a szárazság. nem az a kérdés, hogy lesz-e az idén is elegendő étel-miszer, mert tudják, hogy lesz. az aggodalom, a féltő gond más irányú: a hosszantartó szárazság vajon nem befolyásolja-e hátrányosan a reform teljes kibontakozását. tény, hogy a mostoha időjárás nem válik a reform előnyére, de joggal mondhatjuk, hogy az elképzeléseket alapjaiban nem ingathatja, nem változtathatja meg. sokasodnak a teendők, esetleg új problémák is előadódhatnak, keményebben kell tehát dolgozni, de az összefogással a mostoha időjárás okozta kiesésekből sokat pótolhatunk. ha mindenki megérti és elvégzi feladatát, könnyebben tuljuthatunk a nehézségeken.

felszólalása következő részében a képviselő beszámolt a helyi országgyűlési képviselői és tanácsnoki választásokat megelőző jelölőgyűlések tapasztalatairól. 12.500 nógrádi ember kért szót ezeken az eseményeken, összesen 9.700 közérdekű kérdésben hangzott el érdemi javaslat, javaslatot kommunális, kereskedelmi, egészségügyi, kulturális és más vonatkozásban. a választások után a megyében nem feledkeztek meg a javaslatokról, már három alkalommal foglalkoztak velük az illetékesek. a nógrádi vezetők egyöntetű véleménye, hogy egyetlen javaslat sem maradhat választás nélkül. a témák megvalósítását időrendben rangsorolták, melyek lehet megvalósítani a jelenlegi ötéves tervben /egy-egy tervévben/, azután a következő nagy tervperiódusokban. tavaly a december végéig „beprogramozott”, és megvalósított javaslatok száma 782 volt, a kérések, kívánságok teljesítése 41 millió forintba került a megyében. az 1968-1970-es időszakban 100-110 millió forintot költenek az időrendi problémák megoldására, a javaslatok megvalósítására. a fejlődést, az előrehaladást azonban meggyorsíthatja a helyi erőforrások mind nagyobb felhasználása, a lakosság társadalmi áldozatvállalása is. a képviselő végül a zárszámadás törvényjavaslatát elfogadta és elfogadásra ajánlotta az országgyűlésnek.

/folyt. köv./
14.45/11 Hc

- 27 -

150

bkk 2. /megkezdte... 9. folyt./-lm

gócza József, tsz-elnök, szolnok megye 12-es választókerületének országgyűlési képviselője a többi közt arról beszélt, hogy az új gazdasági mechanizmusra való fokozatos áttérés nyomán a mezőgazdasági dolgozók körében megnőtt a munkakedv, átgondoltabbá, felelősségteljesebbé vált a termelés szervezése. a korszerűbb gazdálkodás érdekében már ebben az esztendőben is sokat tettek a téészek: intenzívebben alkalmazzák a tudományos-agrotechnikai eljárásokat, ésszerűen gépesítenek s átgondoltabbak beruházásai. kifejlődésben van a viszonylag önálló üzemegek szervezeti egységvezetők önállósága és felelősségének érvényesülését.

a továbbiakban egy-két olyan jelenségről szólt, amely nehezíti a téészek önálló, vállalatszerű gazdálkodásának kibontakozását. a termeltetők, az ipari és kereskedelmi vállalatok például a kezdeti időszakban idegenkedve figyelték a termelőszövetkezetek területi szövetségeinek működését, s - noha zömmel 50-60 téesz érdekeit képviselik, - figyelmen kívül hagyták véleményüket.

hangsúlyozta, hogy az idén a nagy szárazság miatt keveset termeltek borsóból, megnőtt a piaci kereslet s ehhez igazított az árszint. a termeltető vállalat mégsem korrigálta a szerződéses árakat, - illetve csak 50 fillérrel emelte, s az így is csak 4.50 lett - a piacon viszont 13-14 forintért árusította. helyesebb lett volna, ha a kereskedelmi szerv alacsonyabban szabja meg a piaci árakat s emeli a szerződéses, felvásárlási árat.

/folyt.köv./

- 28 -

14.50/11

15.2

bkk 2. /megkezdte... 10. folyt./gy

kemenczés sándorné

----- budapest 54. számú választókerületének képviselője, a pamutfonóipari vállalat brigádvezetője felszólalásában megállapította: az új gazdasági mechanizmus bevezetését országsszerte gondos munka előzte meg. a gazdasági vezetőknek volt elegendő idejük, hogy kidolgozzák a reformra való zökkenőmentes áttérést, megbarátkozzanak az önálló vezetés gondolatával, megértésük az ezzel járó nagyobb felelősséget, s változtatni tudjanak az aprólékos tervutasításokon alapuló korábbi vezetési stílusukon. az eddigi tapasztalatok - a termelés növekedése, a minőség, a dolgozók élet- és munkakörülményeinek javulása /még ha ez utóbbi nem is egyenletes mindenütt/, bizonyítják, hogy gazdasági életünk vezetői élni tudtak az önállóság nyújtotta lehetőségekkel.

megemlített néhány problémát is. a textiliparban például a legsúlyosabb gond, a létszámhiány nem szűnt meg, s még csak nem is csökkent az új gazdasági mechanizmusban. a létszámhiány, amelynek oka közismerten a három műszak és a más iparágakhoz viszonyított alacsony bér, a dolgozókra igen nagy terhet ró. tovább nehezíti a létszám helyzetet a csökkentett munkaidő fokozatos bevezetése. nem valószínű, hogy a vállalatok vezetői a munkaerőhiányt a maguk erejéből meg tudják oldani, ezért a gazdasági mechanizmus érvényesülésével párhuzamosan fokozni kell a textilmunkásnők anyagi megbecsülését. ennek nagyon örvendetes kezdeti jeleit már a reform első félévében is tapasztaltuk: nemrégiben például a textiliparban országosan 4,9 százalékos béremelést hajtottak végre.

a reform, az önálló gazdálkodás előnye egyébként számos vonatkozásban érezhető, s ezt a dolgozók többek között a fizetési szalagról is leolvashatják. jelentkezik például a nyereségrészesedés növekedésében, a béremelésben, a létszámhiányból fakadó többletmunka anyagi elismerésében, a nüségjutalomban. utóbbit azok a textiles dolgozók kapják hat hónapon át, akik a legnagyobb létszámhiány idején, a nyári hónapokban becsületesen helytállnak azok helyett is, akik kiléptek, mert másutt könnyebb munkát találtak.

a zárszámadási törvényjavaslatot elfogadta.

kemenczés sándorné felszólalása után ebédszünet következett.

/folyt. köv./
14.58/11

15.2

- 29 -

parlament

bkk. 2. / megkezdődött..... 11. folyt./ -lm

az ebédszünet után kállai gyula elnökletével folytatódott a tanácskozás.

ezután apró antal, a minisztertanács elnökhelyettese emelkedett szólásra.

tisztelt országgyűlés!

az a nagy aktivitás, amit az országgyűlés tagjai az idei költségvetés tárgyalása alkalmával tanúsítottak, megmutatta, milyen nagy figyelemmel és hozzáértéssel foglalkoznak az új mechanizmus körülményei között a helyi és az országos gazdasági problémákkal. úgy gondolom, hogy most az 1967. évi zárszámadás megvitatása jó lehetőséget ad az országgyűlésnek arra, hogy közvetlenül ellenőrizze a múlt évi gazdálkodást és megvizsgálja: miként élt a kormány azzal a felhatalmazással, amelyet önöktől kapott. a benyújtott írásos jelentés és a pénzügyminiszter elvtárs szóbeli beszámolója arra is alkalmas ad, hogy áttekintsük az 1968-as esztendő első fél évének eredményeit és problémáit, levonjuk a szükséges tanulságokat, közösen keressük szocialista építőmunkánk további javításának leghasznosabb módszereit.

az elmúlt év zárszámadásából megállapítható, hogy a gazdasági növekedés jelentős volt. a nemzeti jövedelem 8 százalékkal, az ipari termelés 9 százalékkal növekedett, az építőipari termelés pedig 11 százalékkal haladta meg az előző évi színvonalat.

az írásbeli és szóbeli részletes jelentéssel egyetérték. a magam részéről is hangsúlyozni kívánom azonban, hogy a termelés és a felhasználás számottevő növekedése a múlt évi gazdálkodásban - az elért eredmények ellenére - nem járt együtt a termelési struktúra kellő mértékű átalakulásával és az exportképesség kívánatos fokozódásával. a beruházási terv túlteljesítése következtében a kereslet továbbra is meghaladta a kínálatot és a beruházások volumenének növekedése nem csökkentette, ellenkezőleg növelte a befejezetlen állományt. ez újra figyelmeztetésül szolgál a következő évek beruházási politikájának kialakításához.

/folyt.köv./

15.40/ju

1968. 2. 21.

-30-

parlament

bkk 2. /megkezdődött... 12. folyt..-lm

a javuló gazdálkodás eredményeképpen iparvállalataink tavalyi nyeresége jelentősen meghaladta a tervezettet, ami lehetővé tette, hogy a költségvetés nyereségbefizetési bevételei, a vállalatok visszatérhető nyeresége és ebből a dolgozóknak kifizethető nyereségrészesedés is nagyobb volt az előirányoztnál. ez a túlteljesítés azért volt értékes, mert lehetőséget adott arra, hogy az új gazdasági mechanizmus előkészítése időszakában olyan tartalékokat képezzünk, amelyekre a nyugodt átmenet biztosításában mind a költségvetési, mind a vállalati gazdálkodásban támaszkodhatunk. az 1967. év jelentős eredményei tehát - az ismert problémák ellenére - kedvező alapot teremtettek a gazdaságirányítási reform bevezetéséhez. az említett gazdasági feszültségeket éppen a reform segítségével akarjuk megoldani.

az új gazdasági mechanizmus bevezetése óta eltelt fél év azt mutatja, hogy a reform előkészítése jó volt. az áttérés sem a termelésben, sem a termékek forgalmában, sem pedig a lakosság ellátásában nem okozott fennakadásokat és népgazdaságunk egyenletesen tovább fejlődik.

hasznosnak bizonyult a reform széleskörű demokratikus előkészítése, amelyben a szakemberek ezrein kívül társadalmunk széles rétegei is részt vettek. közreműködésükről köszönettel kell szólnunk. megállapíthatjuk, hogy a reform egész társadalmunk ügye lett: jó előkészítésén tízezrek munkálkodtak, most pedig milliók dolgoznak sikeréért.

az elmúlt fél év gazdálkodásában már mutatkoztak az új irányítási rendszer kezdeti eredményei. világosan látnunk kell azonban, hogy népgazdaságunkat még jelentősen befolyásolja az előző évek gyakorlata. ez érthető is, hisz ilyen rövid idő alatt sem a népgazdaság egészében, sem az egyes vállalatok tevékenységében nem következhetek be alapvető változások.

az elmúlt fél év alatt azt tapasztaltuk, hogy a vállalatok vezetői mind jobban megértik a reform céljait és a gyakorlatban alkalmazzák is főbb módszereit, igyekeznek összhangba hozni a vállalati és a népgazdasági érdekeket, kezdenek jobban tervezni, gazdálkodni, alkalmazkodni a piaci szükségletekhez, a vevők igényeihez, figyelemmel vannak a vállalati érdekeltiségre, a nyereség növelésére.

/folyt.köv./

16.45/lm

1968. 2. 21.

- 31 -

parlament

bkk 2. /megkezdte... 13. folyt./-lm

amikor a kormány az új gazdasági mechanizmus különböző közgazdasági szabályozóiról intézkedett, természetesen figyelembe vette a vállalatok eltérő adottságait, a nem megfelelő termelési szerkezettel és technológiával dolgozó vállalatok türelmi időt és különböző kedvezményeket kaptak ahhoz, hogy felkészüljenek gazdálkodásuk jobb megszervezésére, ez a felkészülési időszak azonban - figyelembe véve a népgazdaság lehetőségeit - nem lehet végtelenül hosszú.

tisztelt képviselőtársaim!

együttértek a pénzügyminiszter elvtárs beszámolójával, azzal, hogy egy fél esztendő tapasztalatai, statisztikai adatai még nem adnak lehetőséget végleges és átfogó következtetésekre. alapot szolgáltatnak azonban annak kijelentésére, hogy gazdasági életünk számos területén kedvező változások indultak meg. országunk lakossága tehát bizalommal lehet az új gazdaságirányítási rendszer iránt.

ez évi népgazdasági tervünk azzal számolt, hogy a népgazdaság az idén az előző évihez hasonló ütemben fejlődik. emellett azt is célul tűzte ki, hogy a gazdasági életben a feszültségek mérséklődjenek, a termelés jobban igazodjék a felhasználáshoz és a külkereskedelmi mérleg a korábbinál kedvezőbb alakuljon.

az év eddig eltelt időszakában a termelés növekedése lényegében elérte, egyes területeken meg is haladta a tervezett ütemet. a szocialista ipar az első fél évben - az élelmiszeripart nem számítva - mintegy 6 százalékkal termelt többet, mint a múlt év azonos időszakában.

a leggyorsabb ütemű ez évben is a vegyipar fejlődése volt. a vegyipar 11 százalékkal termelt többet az egy évvel ezelőttnél. az alapanyag-termelő ágazatok közül a kohászat - az átlagnak megfelelően 6 százalékkal növelte termelését. acélból 8, hengerelt acélból 11 százalékkal gyártottak többet. meg kell azonban mondanunk, hogy a hengereltárak számos fajtájából jelentős hiányok vannak, ami elsősorban az építőipart érinti.

a gépipar termelése kb. 8 százalékkal növekedett. ezen belül a híradástechnikai és a fémtömegcikk-ipar termelése fokozódott a legnagyobb mértékben. a könnyűipar termelése - az ipari átlagnak megfelelően - 6 százalékkal volt nagyobb, mint egy évvel azelőtt.

/folyt.köv./
16.00/ju
16.04 Lch

-32-

parlament

bkk. 2. / megkezdődött... 14. folyt./ gy

az első félévben a foglalkoztatottság lényegében valamennyi népgazdasági ágban meghaladta a múlt évit. a dolgozók száma az elmúlt hónapokban tovább nőtt és júniusban 2-3 százalékkal volt magasabb a tavalyinál. a létszám főleg az alacsony fizetési kategóriákban nőtt jelentősen. a munkahely - változtatások mértéke az iparban és az építőiparban valamelyest nagyobb volt, mint a múlt év megfelelő időszakában.

az elmúlt hónapok tapasztalata azt mutatja, hogy a létszám valamivel gyorsabban nőtt, mint tavaly ilyenkor. a termelési tevékenység viszont lassabban emelkedett, a termelés növekedésének csak alig több mint a fele származott a termelési tevékenység javulásából. ebben az igen bonyolult kérdésben az elmúlt hónapok eredményei egyértelmű következtetések levonására még nem adnak lehetőséget, de az már most látható, hogy bár a gazdasági-pénzügyi szabályozók alapvetően helyesen hatnak a nyereség fokozásának irányába, az élelmunkával való takarékoskodás ez idő szerint még nem vált jellemzővé. ennek több oka van. például indokolatlanul magas a szállításban, az anyagmozgatásban és egyéb hasonló területeken foglalkoztatott fizikai dolgozók száma. ez nálunk a dolgozóknak körülbelül egyharmadát teszi ki. többen kifogásolják, hogy a bérszínvonal - szabályozási rendszer túl szigorú, nem ösztönöz a felesleges létszám csökkentésére, az élelmunkával való takarékoskodásra. egyes vállalatoknak így gondot okoz a létszámhiány miatti magasabb bérszínvonal kialakulása, a túlórák kifizetéséhez szükséges pénzügyi alapok megteremtése, a tavalyi részesedés szintjének elérése. más vállalatok viszont az alacsony keresetű dolgozók számának növelésére törekcszenek olyankor is, amikor voltaképpen nincs is szükség munkájukra. ezzel lényegében termelési tevékenységüket rontják le.

ezzel a tapasztalatokkal az illetékes kormányzati szervek foglalkoznak. az esetleges intézkedésekhez azonban a mai-nál több és biztosabb ismeret kell. ha szükséges, a megfelelő, szolid korrekciókat időben és megalapozottan végrehajtjuk.

tisztelt országgyűlés!

gazdaságfejlesztési céljaink megvalósításában kimagasló szerepük van a beruházásoknak. az elmúlt tizennyolc év alatt kerekén 700 milliárd forintot ruháztunk be; 1950 és 1967 között a nemzeti jövedelem két és félszeres növekedése mellett a beruházásokat több mint háromszorosára növeltük.

/folyt. köv./

16.05/ju
16.07 Lch

-33-

bkk 2. /megkezdte... 15. folyt./-lm

a befektetések többek között elősegítették az ipar jelentős fejlesztését, hozzájárultak a mezőgazdaság nagyüzemi gazdálkodásához szükséges feltételek megteremtéséhez és a lakosság ellátását szolgáló létesítmények bővítéséhez. a számottevő eredmények ellenére is azt kell megállapítanunk, hogy beruházási gyakorlatunk még nem biztosította kellő mértékben a kitűzött fejlesztési célok tervszerű elérését, a lehetségesnél kisebb mértékben javította a termelési strukturát, a termelés hatékonyságát, az exportképességet.

az új gazdaságirányítási rendszer nagyobb követelményeket támaszt a gazdasági hatékonyság növelésében, megteremti annak feltételeit, hogy népgazdaságunk eredményei a beruházások révén is gyorsabban gyarapodjanak.

az új mechanizmusban is fontos feladata az államnak, hogy a beruházások volumenét szabályozza, a beruházási tevékenységet olyan keretek között tartsa, amely figyelembe veszi az egyes népgazdasági ágazatok fejlesztési követelményeit és lehetőségeit. a kormánynak azonban arra is ügyelnie kell, hogy mindez összhangban legyen a lakosság fogyasztásának növelésével is.

apró antal ezután arról azólt, hogy milyen hatással volt a gazdasági mechanizmus reformja külkereskedelmünk alakulására. mint mondta abból indultunk ki, hogy a népgazdaság gyorsabb ütemű fejlesztése érdekében fokoznunk kell részvételünket a nemzetközi munkamegosztásban. az általános fejlődés, a technika viharos előrehaladása, a szükségletek állandó és erőteljes bővülése megköveteli mindazoknak a lehetőségeknek a kiaknázását, amelyeket az áruk nemzetközi cseréje és a munkamegosztás nyújthat. ebből következik, hogy a külkereskedelem fontossága az új gazdasági mechanizmus viszonyai között tovább növekedett.

külkereskedelmünk első félévi eredményei összességükben kedvezőek: kivitelünk mintegy 6 százalékkal növekedett, a behozatal szintje pedig egyelőre nem haladja meg a tavalyit. vállalatunk igyekeztek a szocialista országokkal kötött egyezményekből rájuk háruló követelményeknek eleget tenni. ez így lesz a jövőben is: államközi kötelezettségeinknek mindenben maradéktalanul eleget teszünk.

szocialista exportunk tehát jól fejlődik, a nem szocialista országokba irányuló kivitelünkről azonban azt kell megállapítanunk, hogy nem érte el a múlt évi szintet, elmaradt a piacok adta lehetőségektől; ezért fokozása érdekében még további erőfeszítések szükségesek.

/folyt.köv./

16.10/14

16.4.24

bkk. 2. / megkezdte .... 16. folyt./ gy

kezdeti sikernek lehet tekinteni, hogy első félévi külkereskedelmi mérlegünk valamelyest kedvezőbben alakult, mint 1967 első felében. a külkereskedelemre is vonatkozik az, hogy rövid hat hónap alatt még nem bontakozhattak ki az új gazdaságirányítási rendszer előnyei. a mélyebb strukturális változásoknak először a termelés területén kell bekövetkezniük. mégis: az új szabályozó és ösztönző rendszer hatása kezd kedvezően érvényesülni a külkereskedelemben is.

nagy fontosságot tulajdonítunk annak, hogy mind szorosabbá váljék az ipar és a külkereskedelem kapcsolata. ma már megvannak azok az anyagi ösztönzők és szervezeti formák, amelyek keretei között az ipar, a mezőgazdaság és a külkereskedelem jól együttműködhet.

tisztelet országgyűlés!

pártunk központi bizottsága a gazdasági mechanizmus reformjának fő céljai között feladatul jelölte meg: úgy kell dolgoznunk és gazdálkodnunk, hogy állandóan javuljanak a dolgozók élet- és munkakörülményei. természetesen ezt nem lehet elszakítani a termeléstől; azt kell elérnünk, hogy az egyes emberek jövedelme jobban függjön egyéni teljesítményüktől, munkájuk társadalmi hasznosságától és az üzem, a vállalat kollektív munkájának eredményességétől.

1968. első félévében kormányunk számos intézkedéssel javította a lakosság árúellátását. ennek eredményeként az új mechanizmus bevezetése óta mind élelmiszerekből, mind ruházati cikkekből és különböző tartós fogyasztási termékekből többet vásárolhatott a lakosság. a tavalyi első félévhez viszonyítva a kiskereskedelem - új árakon számítva - hét százalékkal több árut értékesített. a lakosság pénzbevételei 9 százalékkal voltak magasabbak. ezen belül a munkabérbevételek 4-5 százalékkal emelkedtek és számottevően növekedtek a mezőgazdasági dolgozók pénzbevételei is. itt említem meg, hogy az 1967. évi jelentős nyereség folytán 21 százalékkal volt több a nyereségrészesedés, mint egy évvel korábban.

/folyt. köv./

16.35/szb

16.4.24

bkk. 2. / megkezdte.... 17. folyt./ gy

apró antal a továbbiakban hangsúlyozta, hogy az ország élelmiszerellátása általában megfelelő. beszélt hosszantartó, nagy szárazságról, s hozzáfűzte: azon dolgozunk, hogy az alapvető élelmiszerekből biztosítsuk az ellátást. számolnunk kell azzal, hogy némely piaci cikk, főként bizonyos zöldség- és gyümölcsfélék ára - a példátlanul hosszantartó szárazság miatt - máris 15-20 százalékkal magasabb a tavalyinál.

a minisztertanács elnökhelyettese ezután így folytatta:
- a szakszervezetek országos tanácsa és a munkaügyi minisztérium előterjesztése alapján a kormány több alkalommal foglalkozott a munkaidő csökkentésének időszerű feladataival. 1968-tól 1970 végéig heti 44 órára kell rövidíteni az ipari és építőipari vállalatoknál a dolgozók munkaidejét, és egyidejűleg lépéseket kell tenni - elsősorban a közlekedésben - azok munkaidejének csökkentésére, akik heti 48 óránál többet dolgoznak. január 1-től - tapasztalatszerzés céljából - mintegy 70 vállalatnál csökkentettük a munkaidőt, ez 120 ezer dolgozót érintett. ha figyelembe vesszük az egészségre ártalmas munkakörökben is megvalósított munkaidő csökkentést, valamint a bányászatban, a textiliparban bevezetett rövidített munkaidőt, megállapíthatjuk, hogy az első félévben már mintegy 400 ezren dolgoztak csökkentett munkaidőben. jó dolog, hogy a munkaidőt csökkentő vállalatoknál sem a termelés, sem a termelékenység, sem pedig a túlórák mértéke nem alakult rosszabbul, mint a többi üzemenél.

az eddigi tapasztalatok alapján - a kormány határozatának megfelelően - az év második felében fokozatosan további mintegy 600 ezer dolgozó munkaideje lesz rövidebb. az ilyen tömeges áttérés a rövidebb munkaidőre fokozott figyelmet, felelősséget követel mind a vállalatok, mind az illetékes irányító szervek és a szakszervezetek részéről is. fontos erre rámutatni, mert egyes vállalatok ebben a vonatkozásban rosszul értelmezik az önállóságot. a kormány részéről megmondottuk és most itt az országgyűlésen is hangsúlyozzuk, hogy a munkaidő csökkentésének önerőből kell megvalósulnia és az átállás nem okozhat problémát, fennakadást más vállalatok munkájában vagy a lakosság ellátásában. ezért határoztunk úgy, hogy csak az az üzem térhet át a rövidített munkaidőre, amelynek felkészülési tervét az illetékes tanácsi, közlekedési és más szervek elfogadták.

/folyt. köv./

2. sz. 4. sz.

bkk 2. /megkezdte ...18. folyt./-lm

vannak gazdasági életünknek olyan területei, ahol a dolgozók kérik a munkaidő csökkentését, de még nem vagyunk erre felkészülve. egyértelműen meg kell mondanunk, hogy a munkaidőt most még nem lehet mindenütt csökkenteni.

előfordulhat, hogy néhány vállalatnál a munkaidő csökkentését - erőfeszítéseik ellenére - sem sikerül teljes egészében önerőből végrehajtani. ezeknek problémáit 1969 végén, 1970 első felében külön megvizsgáljuk, és akkor kell megállapítanunk a segítségnyújtás mértékét és módját.

tisztelt országgyűlés!

a gazdaságirányítás reformjának alapelveivel összhangban új módszert vezetünk be a felsőoktatásban végzett szakemberek elhelyezkedésében. eddig az új diplomásokat a vezető állami szervek „elosztották”, és kijelölt munkahelyekre irányították. ebből igen sok probléma adódott. a most véget ért tanévtől kezdve az egyetemet, főiskolát elhagyó fiatal szakemberek már egyénileg helyezkednek el. voltak, akik aggodalommal tekintettek a pályázati rendszerre: a diplomások valamiféle munkanélküliségtől féltek. ez nem következett be: általában több munkahelyre írtak ki pályázatot, mint amennyien ez évben befejezték tanulmányaikat.

műszaki egyetemeink most 2.000 mérnököt bocsátanak ki, - viszont 3.700 állás várja őket. ugyanilyen a helyzet a közgazdászoknál: 399-en végeznek és a betöltésre váró állások száma 1.026. a többi szakterületen a „kereslet”, és a „kínálat”, már közelebb áll egymáshoz. a végzett diplomások döntő többsége szakképzettségének megfelelő munkahelyet találhat, de természetesen nem mindig budapesten.

külön kívánok szólni a most végzett pedagógusokról. a 3.159 végzős pedagógust több mint 4.200 álláshely várja. az általános iskolák felső tagozatán szinte korlátlan a tanárok elhelyezkedési lehetősége. különösen sok vidéki iskola keres pedagógusokat.

/folyt. köv./

16.45/ju

16. sz. 2. sz.

parlament

bkk 2. /megkezdte ... 19. folyt./-lm

a napokban fejeződnek be a felvételi vizsgák az egyetemeken és a főiskolákon. meg kell nyíltan mondani: - bár az utóbbi hét évben kb 80 százalékkal nőtt a felsőoktatási intézmények nappali tagozatain tanulók száma - a jelentkezők jelentős részét az idén sem fogják tudni felvenni. a nappali tagozatokon ugyanis 33.800-an szeretnének tanulni, ezzel szemben maximálisan kb 13.500 fiatal lehet felvenni. bonyolítja a helyzetet, hogy egyes szakokon a túljelentkezés 5-10-szeres, sőt ennél is nagyobb, másutt pedig annyi jelentkező sincs, ahány hely betöltésre vár. ez az oka annak, hogy sok kiváló, felvételeire nagyon érdemes tanuló elutasítanak, más szakokon viszont még a szerényebb felkészültségűeket is felvehetik. a kormány nagyon fontosnak tartja, hogy annyi diplomást képezzenek az egyetemek, amennyire a társadalomnak a következő időszakban előreláthatólag szüksége lesz.

dolgozó népünk állama nagy áldozatokkal támogatja és fejleszti a felsőoktatást. a második ötéves tervidőszakában több mint 300 millió forint beruházással 20 új felsőoktatási diákotthon épült, és így jelenleg kollégiumban lakhat az egyetemistáknak, főiskolásoknak csaknem a fele. az állami költségvetésben tavaly 273 millió forintot biztosítottunk felsőoktatási ösztöndíjakra, diákjóléti célokra és ezt a vállalatok, intézmények még további 42 millió forintos társadalmi ösztöndíjjal egészítették ki.

a támogatás mértékét a továbbiakban sem csökkentjük. az az elhatározásunk, hogy a művelődésügyet - és ezen belül a közoktatást - a nemzeti jövedelem növekedésével arányosan fejlesztjük. az ösztöndíjrendszert a művelődésügyi szakemberek, az oktatók és a hallgatók véleményének figyelembe vételével tovább tökéletesítjük úgy, hogy az alacsonyabb jövedelmű családok gyermekei - ezen belül hangsúlyozottan a munkások és parasztok gyermekei - felsőfoku tanulmányaik során a jövőben is megfelelő mértékű állami támogatásban részesüljenek.

tisztelt képviselőtársaim!

az első fél év gazdálkodásának eddig ismert adataiból, az eddig elhangzottakból megállapíthatjuk, hogy a gazdasági mechanizmus reformjával kapcsolatban ez év januárjában életbe léptetett alapvető intézkedések helyesnek és eredményesnek bizonyultak. ezeken tehát nem kell változtatnunk. néhány területen adódtak olyan tapasztalatok, amelyeket a következő hónapokban részletesebben meg kell vizsgálnunk. ha szükséges, kisebb korrekciókat végrehajthatunk. a kormány a továbbiakban is mindent megtesz, hogy a gyakorlati élet által felvetett problémákat, egyes neheztől tényezőket megoldva, biztosítsa az új gazdasági mechanizmus eredményes működését.
/folyt.köv./

16.55/1ju

1702 2. sz.

-38-

parlament

bkk. 2. / megkezdte.... 20. folyt./ gy

népgazdaságunk eredményei - népünk alkotó munkája mellett - szorosan összefüggnek azzal a ténnyel, hogy mind szorosabb gazdasági együttműködést folytatunk a kgst-hez tartozó szocialista országokkal.

két- és többoldalú gazdasági együttműködésünk továbbfejlesztését az ipar és a mezőgazdaság fontosabb ágazataiban az 1970-es években szükségessé teszi az, hogy szocialista fejlődésünk során új igények, új szükségletek merülnek fel. ezeket nálunk és a többi szocialista országban is csak úgy lehet kielégíteni, hogy az 1970. utáni években tovább fejlesztjük, új formákkal gazdagítjuk együttműködésünket és ennek érdekében már az 1968-69-es években jobban koordináljuk a közös érdeket képviselő gazdaságpolitikai céljainkat.

az új gazdasági mechanizmus viszonyai között is alapvető törekvésünk marad, hogy szoros gazdasági kapcsolatban legyünk a szocialista országokkal, elsősorban a szovjetunióval. meggyőződésünk szerint közös politikai érdek is, egyben országaink szocialista fejlődése szempontjából legsajátosabb nemzeti érdek is az, hogy tovább bővítsük gazdasági együttműködésünket a szocialista országokkal.

napjainkban valamennyi kgst-ország foglalkozik a gazdaságirányítás javításával, tökéletesítésével. nyilvánvaló, hogy a változtatások országonként eltérőek és más-más szervezeti formák között mennek végbe. a gazdaságirányítás továbbfejlesztésére hozott intézkedések egy része azonban nem azonos irányban keres megoldást. ezek a változások éppen ezért egyre inkább kihatnak a szocialista országok egymás közötti gazdasági kapcsolataira és magára az együttműködés nemzetközi mechanizmusára.

ez a felismerés vezetett minket, amikor a kgst budapesti ülésén kezdeményeztük, hogy tanulmányozzuk az egyes tagországok által külön-külön kidolgozott, illetve bevezetett gazdaságirányítási reformok hatását és dolgozzunk ki javaslatokat gazdasági együttműködésünk nemzetközi mechanizmusának továbbfejlesztésére.

/folyt. köv./

17.00/1ju

1707 2. sz.

-39-

bkk. 2. / megkezdte.... 21. folyt./ gy

miként legutóbb, a szovjetunióban járt párt- és kormányküldöttségünk tárgyalásairól megjelent közös közleményben is hangsúlyoztuk, támogatunk minden olyan kezdeményezést, ami elősegíti a szocialista országok szorosabb gazdasági összefogását. Véleményünk szerint a szocialista országok gazdasági fejlődése a korábbi két évtized után most új periódusba érkezett.

ezért időszerűnek tartjuk együttműködésünk jelentős továbbfejlesztését olyan területeken, mint amilyen az ipari kooperáció, a gyártásszakosítás, a műszaki-tudományos együttműködés, valamint a pénzügyi kérdés, így különösen a sokoldalú elszámolások és a hitelpolitika. azon a véleményen vagyunk, hogy a jövőben népgazdaságaink alapvető területein jobban összehangolt gazdaságfejlesztést kell megvalósítanunk az érdekelt-ségüket bejelentő országok között, ezért tulajdonitunk nagy fontosságot, a legutóbb drezdában megtartott többoldalu felső-szintű tanácskozásnak, amelynek közös közleménye a következőket jelölte meg:

a találkozó résztvevői kifejtették elképzeléseiket a szocialista gazdaság további fejlődésének távlatairól, a kgst-n belüli gazdasági együttműködés és kétoldalu gazdasági kapcsolatok fejlesztése alapján. a felek megegyeztek arra vonatkozóan is, hogy közös gazdasági problémáik megvitatására a közeljövőben gazdasági tanácskozást tartanak legmagasabb szinten.

ma a kgst országok közötti gazdasági együttműködés egyik legaktuálisabb kérdése a végrehajtó bizottság által jóváhagyott, az 1971-75 évekre vonatkozó népgazdaságfejlesztési tervek egyeztetése. ezek a kétoldalu tervkoordinációk már elkezdődtek és 1970-ben fejeződnek be. a tervkoordináció első szakaszának megbeszélései végéhez közelednek. a tervkoordináció eredményeit - e munka második szakaszában - 1970-ben kell majd összegeznünk és megkötnünk az újabb öt évre szóló hosszulejratu kereskedelmi megállapodásokat és különböző ágazati egyezményeket.

/folyt. köv./

17.00/szb

103 szb

-40-

bkk. 2. / megkezdte.... 22. folyt./ gy

különösen fontos, hogy itthon az új mechanizmus szellemének és szabályainak megfelelően az üzemeket, vállalatokat bevonják az előzetes tervek kialakításába, annál is inkább, mert számos esetben nekik kell majd megkötniök a szerződéseket és végrehajtaniuk a vállalt kötelezettségeket, illetve megállapodásokat.

külkereskedelmi forgalmunk 34 százalékát a szovjetunióval bonyolítjuk le. a szovjetunió a legnagyobb vásárlónk, de egyben legfontosabb szállítónk és gazdasági partnerünk is. az elmúlt években - az árucsereforgalom állandó növelése mellett - arra törekedtünk, hogy egy-egy népgazdasági ágazat területén a szovjetunióval olyan közös érdekű, hosszulejratu államközi egyezményeket hozzunk létre, amelyek biztosítják a magyar népgazdaság szerkezetének kedvező átalakítását, gyorsabb ütemű műszaki fejlődését és a leggazdaságosabb termelési feltételek megteremtését. emellett számos hosszulejratu egyezményt és kooperációs megállapodást kötöttünk más szocialista, sőt tőkés országgal is. ezek közül nagy népgazdasági jelentőségüknel fogva most kettőt kívánok megemlíteni.

a kormány a közelmúltban hozott határozatával központi programmá nyilvánította a közúti járműgyártás fejlesztését. e program megvalósítása lehetővé teszi, hogy a gépiparunknak ez a fontos ága gyorsan felzárkózzék a műszaki-gazdasági haladás élvonalába és az autóbusz-egyezmény előmozdítja hazánk fokozott részvételét a nemzetközi munkamegosztásban. e kettős feladat egymástól elválaszthatatlan.

államunk összesen 11,8 milliárd forintot fordít a közúti járműgyártás fejlesztésére, a beruházásokat és az egyéb fejlesztési eszközöket figyelembe véve. ebből az összegből egyebek közt korszerű dieselmotor-gyárat létesítünk győrött. a nagyteljesítményű motorok gyártási jogát és termelő berendezéseit nyugati gépkocsigyártó cégektől - mint a man, a renault - vásároltuk meg. a közúti járműgyártás a gépipar legdinamikusabban fejlődő ága lesz: termelése terveink szerint megháromszorozódik és ez kedvező hatást gyakorol majd a kapcsolódó iparágak fejlődésére is.

a járműfejlesztési program szilárd alapjának a hazai szükségletek és a baráti országok, elsősorban a szovjetunió hosszútávú igényeinek kielégítését tekintjük. ezeknek az országoknak az igényeit 1970 végéig ismerjük. a harmadik ötéves terv utolsó esztendejében, 1970-ben hazánkban összesen 7 000 autóbusz készül, szemben az 1966. évi 3 049-cel. a tervek szerint 1970-ben a szovjetunió 4 000, az ndk 1 000 autóbust vásárol tőlünk. ezzel a termeléssel az ikarusz európa egyik legnagyobb autóbusz-gyártó cégévé válik.

/folyt. köv./

17.10/■ju

104 szb

-41-

bkk 2. /megkezdte... 23. folyt./-lm

a sorozatgyártás a negyedik ötéves tervben a hazai és a baráti igények alapján növekszik majd.

a sorozatnagyság és az ésszerű nemzetközi munkamegosztás a gazdaságos termelés fontos eleme. így pl. a győrtött nagysorozatban gyártott hátsóhidak nemcsak az ikarusz autóbuszokba és a csepel tehergépkocsikba kerülnek, hanem egyre nagyobb számban a szovjet, a lengyel és a jugoszláv járművekbe is. az idén 5.000, 1970-ben már mintegy 18.000 hátsóhidat exportálunk a szovjetunióba, ugyanakkor a szovjetunió is számos alkatrészt, gépegyeséget szállít a magyar járműiparnak. közúti járműgyártásunk lengyelországgal és jugoszláviával is a kooperációs kapcsolatok fejlesztésére törekszik. a szoros együttműködés a szocialista országokkal növeli a magyar közúti járművek versenyképességét, üzleti-piaci lehetőségeit mind a szocialista, mind a kapitalista országokban. éppen ezért a kormány fokozott felügyeletet gyakorol e program megvalósítása felett, amely program a gépipar strukturájában jelentős változtatásokat fog eredményezni.

a másik nagyjelentőségű egyezmény a magyar alumíniumipart érinti, azt az iparágat, amelynek fejlesztésére népgazdaságunk igen nagy összegeket fordít. népgazdaságunk egyetlen olyan fontos nyersanyaga a bauxit, amelyből nemcsak szükségleteinket tudjuk fedezni, hanem exportálni is tudnak. a természeti kincs azonban önmagában nem elegendő, - hasznosításához igen drága beruházások, nagy anyagi erőforrások szükségesek.

mivel népgazdaságunk lehetőségei közismerten korlátozottak, villamosenergiában pedig különösen szegények vagyunk, bauxit-vagyonunk hasznosításában a leggazdaságosabb megoldást a magyar-szovjet timföld-alumínium egyezmény jelenti népgazdaságunk számára. miben foglalható össze ennek az egyezménynek a jelentősége?

az elmúlt csaknem három évtizedben magyarország csak mintegy 60.000 tonna fém előállítására alkalmas alumíniumkohászatot tudott kiépíteni. a magyar-szovjet egyezmény lehetővé teszi, hogy ez a mennyiség sokkal rövidebb idő alatt több mint háromszorosára növekedjék. a szovjetunió bér munkában végzi a kohósítást, emellett továbbfejlesztjük a hazai alumíniumkohászatot is. nem kell külön hangsúlyoznom, hogy az évről-évre mind nagyobb mennyiségben rendelkezésünkre álló alumíniumnak milyen jelentős szerepe van a szocialista és a kapitalista országokkal folytatott kereskedelmünkben, fizetési mérlegünk javításába.

az egyezményben vállalt kötelezettségek, valamint népgazdaságunk egyéb kötelezettségeinek és saját szükségleteink teljesítésére kormányunk hatékony intézkedéseket tett. ennek eredményeként - többek között - befejeződött az ajaki timföldgyár bővítése és 1969 végéig teljes kapacitással üzembe lépnek az almásfüzitői timföldgyár új termelőegységei is.

/folyt.köv./

17.20/kju

-42-

A. M. Leli

bkk. 2. / megkezdte.... 24. folyt./ gy

a magyar-szovjet timföld-alumínium egyezmény és az aláírása óta a szovjetunióval kötött újabb megállapodások lehetővé teszik, hogy feldolgozó-iparunk fémellátása erőteljesen növekedjék és európai összehasonlításban is jelentős alumíniumfeldolgozó kapacitásokat hozunk létre. mód nyílik a korszerű félkész- és kész alumínium termékek gazdaságos gyártására és jövedelmező értékesítésére.

az elmondottak bizonyítják, hogy a magyar-szovjet egyezmények példás együttműködési megállapodások, amelyek megmutatják, hogyan lehet a kölcsönös előnyök alapján mindkét fél számára hasznos kooperációt megvalósítani.

tisztelt képviselőtársaim!

a szocialista országokkal való szorosabb együttműködés mellett fejleszteni kívánjuk kapcsolatainkat a nem szocialista országokkal is, a világ valamennyi államával. ez következik a békés egymás mellett élés elve alapján folytatott külpolitikánkból.

az fejlett tőkés országokkal, valamint a fejlődő, volt gyarmati országokkal kialakított kereskedelmi és gazdasági kapcsolataink továbbfejlesztésének alapja a kölcsönös előnyök biztosítása, az egyenjogúság; mindazon elvek betartása, amelyek nélkül nem képzelhető el nemzetközi együttműködés. ezeknek az elveknek az alapján szélesebbkörű kétoldalú kapcsolatokat kívánunk létesíteni az egyes tőkés országokkal, és intenzívebben be akarunk kapcsolódni a világ nagy nemzetközi gazdasági és tudományos szervezeteinek munkájába.

az utóbbi időben közvetlenebb kapcsolatot kerestünk több, az ENSZ-hez tartozó nemzetközi szervezethez. az az elgondolás vezetett bennünket, hogy a nemzetközi gazdasági kapcsolatoknak mind több olyan kérdését vitatják meg és döntenek el a szervezettek keretei között, amelyek közvetlenül és komoly mértékben érintik a mi gazdasági érdekeinket is.

/folyt. köv./

17.25/ju

-43-

A. M. Leli

bkk. 2. / megkezdte.... 25. folyt./ gy

ezért léptünk be például az énsz mezőgazdasági és élelmezési szervezete, a fao teljesjogu tagjai közé. ilyen célból szerez-
tünk megfigyelői státuszt a vámokra és kereskedelemre vonatkozó általános egyezmény, a gatt szervezetében.

áruccsereforgalmunknak a nyugateurópai tőkés országokkal történő bővítését súlyosan akadályozza az, hogy a közös piac diszkriminációt alkalmaz velünk szemben, és ez nehézségeket támaszt exportunk fejlesztésénél. konkrét gazdasági érdekeink védelme céljából külkereskedelmi szerveink megkeresték a közös piac megfelelő szerveit.

népgazdaságunk fejlődésének számos eredménye, nemzetközi gazdasági kapcsolataink alakulása igazolja, hogy pártunk és kormányunk helyes politikát folytat, amit az élet igazolt és a tömegek támogatnak. szilárd elhatározásunk, hogy eddigi politikánkat folytatjuk tovább - miközben természetesen nagy figyelemmel kísérjük és vizsgáljuk az élet által felvetett új és új kérdéseket, keressük a jelentkező bonyolult problémák legjobb megoldásának módszereit. vonatkozik ez a szocializmus építésének hazai gyakorlatára éppugy, mint a nemzetközi politikai életre.

változatlanul pártunk 9. kongresszusának határozatait tekintjük kormányzati munkánk alapjának. jó alap ez, hiszen társadalmunk valamennyi rétegének érdekeit szolgálja. nagyszerű célokat tűzött népünk elé pártunk; s biztosak vagyunk abban, hogy a munkásosztály, a szövetkezeti parasztság, a műszaki értelmiség és a szellemi élet más képviselői - mint eddig tették - a jövőben is legjobb tudásukkal, nagyfoku felelősséggel munkálkodnak azért, hogy e célokat elérjük, szocialista hazánkban népünk szebben, kulturáltabban éljen.

e gondolatok jegyében, a kormány nevében kérem az 1967. évi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat elfogadását - fejezte be nagy taps közben beszédét apró antal.

/folyt. köv./

17.30/ju

1784 Zeln

bkk. 2. / megkezdte.... 26. folyt./ -lm

a következő felszólaló bartha istván hajdu-bihar megye

4. számú választókerületének országgyűlési képviselője, a hajdusági iparművek főgépésze hangoztatta:

- jelenleg a vállalatok bér-gazdálkodásában az átlagbér-színvonal tartása alapvető szempont. formailag nincs is e téren semmi hiba. gyakorlatilag azonban olyan módszerek alakultak ki, amelyek ellentmondást teremtenek az átlagbér-színvonal tartása és a termelékenység növelése között. azok a vállalatok - és ilyen sok van - amelyeknek megvan a lehetőségük arra, hogy segéd munkaerőt alkalmazzanak, létszámnöveléssel oldják meg a többlet-termelést. ezzel ugyan lemondanak arról, hogy a többletet a termelékenység növelésével, műszaki fejlesztéssel produkálják, viszont elérik a másik célt: az újonnan belépő segédmunkások bére csökkent a bérszínvonalat. az így megmaradt különbözetből lehetőség nyílik arra, hogy a nagyobb gyakorlattal rendelkező, a vállalatok számára nélkülözhetetlen szakmunkások és műszakiak bérét olyan mértékben emeljék - az átlagos bérszínvonal növelése nélkül, - hogy azok legalábbis bizonyos ideig, ne menjenek el más, többet ígérő vállalathoz. ugyis mondhatnánk: ha egy vállalat magasabb fizetésű mérnököt akar alkalmazni, akkor ha szüksége van rá, ha nincs, fel kell vennie még egy tanítónőt is, hogy a bérszínvonal változatlan szinten maradjon.

ez a gyakorlat arra figyelmeztet, hogy az átlagbér-színvonal ismert megkötése egyáltalán nem ösztönöz a termelékenység növelésére, sőt kifejezetten ellentétes hatást gyakorol. ezen túlmenően más negatív következménye is tapasztalható. a vállalatok ugyanilyen okból általában több munkaerőt alkalmaznak az indokoltnál. egyes helyeken a fiatalok foglalkoztatottak száma megkétszereződött, ami bizonyos foku kapun belüli munkanélküliséghez vezetett. akadályozza továbbá ez a gyakorlat azt is, hogy a munkaerőmozgás a gazdaságosabban termelő vállalatok felé tendáljon. ugyanennek a kedvezőtlen hatása mutatható ki a szocialista brigádmozgalmon belül a versenyszellem visszaesésében, hiszen a száz százalékon felüli teljesítmények bérszínvonal-tullépést eredményeznek, illetve eredményeznének.

a szakszervezetek vétő-jogáról és annak gyakorlati alkalmazásáról szólva hangsúlyozta: az üzemi szakszervezeti vezető testületek felelősségtől áthatva, nagy körültekintéssel élnek a vétőjoggal. megfigyelhetők azonban olyan erők is, amelyek arra ösztönzik a szakszervezeteket, hogy minél többször vállalkozzanak vétő-joguk alkalmazására. ez helytelen. nem akarom azt mondani, hogy a szakszervezetek ne éljenek ezzel a jogukkal, de azt igen, hogy csak akkor, ha az előzetes viták során nem lehet a konfliktust megnyugtató módon levezetni. ez a társadalmunk mély demokratizmusából fakadó új jog a szakszervezetek kezében ne támadó, hanem végső jellegű védőfegyver legyen olyan esetekre, amikor az egész dolgozó kollektívát és a társadalom érdekeit sértő jelenségről van szó.

/folyt. köv./

17.40/ju

1784 Zeln

bkk 2. /megkezdte ... 27. folyt./-lm

szviridov ivánné, a szabolcs-szatmár megyei 10-es vá-

lasztókerület képviselője, az ófehértói buzakalász tsz elnöke elmondta, hogy a megye közös gazdaságainak tavalyi brutto jövedelme az állami támogatással együtt másfél milliárd forint volt, azaz 3 százalékkal magasabb, mint az előző évben. a kedvezőtlen adottságu szövetkezetek nagy száma miatt azonban - a javuló gazdálkodás ellenére is - lényegesen elmaradt az országos átlagtól az egy dolgozó tagra jutó személyi jövedelem és a felhalmozás értéke. az ösztönző új intézkedések hatása azonban már egyre több helyen érződik. tovább erősödött a parasztság bizalma a közös gazdaságok iránt. az év eleje óta a megyében mintegy tizezren kérték felvételüket a termelőszövetkezetekbe. többségüket a közös gazdaságok fel is vették. örvendetes, hogy a fiatalok is mindinkább falujukban akarnak maradni, s a családtagok is fokozottan bekapcsolódnak a közös munkába.

az ófehértói buzakalászba az idén 80 új tagot vettek fel, s újabb jelentkezők is vannak, akikkel ugyancsak erősödik majd a közös gazdaság. különösen az vonzza az embereket a szövetkezetbe, hogy az új tsz-törvény alapján elkészültek saját belső szabályzataik, például az új ügyrend, amely az eddiginél konkrétbben megjelöli a jogokat és kötelelességeket, megfelelőbb alapot biztosít a szervezettség javítására.

utalt arra, hogy a megye szövetkezetei a gazdasági reform ösztönző hatására ésszerűbb gazdálkodásra törekednek. a mostani gazdasági évre már gazdaságossági és jövedelmezőségi számításokat végeztek, egyre határozottabb a törekvés a helyi adottságokhoz leginkább igazodó termelési szerkezet kialakítására. jelentős beruházásokat is napirendre tűztek, építőanyag-hiány, továbbá a beruházási hitelek késedelmes intézése miatt azonban a tervek egy része csak később valósulhat meg.

a képviselő az 1967 évi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot elfogadta, s az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

17.50/ju

-46-

M. Zelné

bkk 2. / megkezdte.... 28. folyt./ -lm

vida miklós, a budapesti 22-es választókerület képviselője,

a fővárosi gázművek műszaki igazgatója a választókerületében levő nagyobb vállalatok - a ganz-mávg, az országos gumiipari vállalat, a minőségi cipőgyár, a május 1. ruhagyár - külkereskedelmi tevékenységének tapasztalatait ismertette.

elmondta, hogy az említett vállalatok jól felkészültek az export-tevékenységre. még a múlt évben felülvizsgálták éves programjukat, s fontos feladatként irányozták elő az export fejlesztését. az országos gumiipari vállalat például 20-30 százalékkal növelte ilyen irányú tevékenységét, a május 1. ruhagyár és a minőségi cipőgyár is fokozott követelményeket írt elő. feladatul tűzték ki az export gazdaságosságának javítását is. ez egyrészt önköltség csökkentésével, másrészt kedvezőbb választék-összetétel kialakításával akarják elérni.

a képviselő megjegyezte: a reform előkészítésének időszakában sok termelő vállalat szinte harcolt azért, hogy önálló külkereskedelmi jogot kapjon, amit végül is 28 vállalatnak engedélyeztek, a többiek más kapcsolati formák között válogathattak. különösen a bizományosi rendszer vált a gyakorlati együttműködésben általánossá. ma már megállapítható, hogy ez a rendszer nagymértékben javította az ipar és a külkereskedelmi kapcsolatát, mert ebben - igen helyesen - a gazdasági tényezők kerültek előtérbe. kedvező jelenség az is, hogy a külkereskedelmi vállalatok a belföldi vállalatokat egyre inkább bevonják a piackutató tevékenységbe.

helyes lenne - mondotta a képviselő - ha a további fejlődés során egyre inkább kialakulna a megbízó és bizományos külkereskedelmi vállalat között az érdekezésszerű nyugvó szilárd kapcsolat, és mindkét fél arra törekedne, hogy összehangoltan, megfelelő ösztönzők hatására, eredményes tevékenységet fejtsen ki a maga és a népgazdaság számára.

felhívta az ipari tárcák vezetőinek figyelmét, hogy a gyártmányok és cikkek minőségének javításával segítsék elő az értékesítést. fel kell figyelni továbbá arra is, hogy külkereskedelmünk gyakran lassú, nem elég élénk. például az ugynevezett szellemi export lehetőségeit is jobban ki lehetne használni.

összegezve megállapította: külkereskedelmünk további eredményes fejlődéséhez - a meglévő hibák ellenére - a személyi, anyagi és módszerbeli feltételek biztosítottak, s kérte az illetékeseket, segítsék elő ezeknek hatékonyabb kihasználását.

az előterjesztést elfogadta.

/folyt.köv./

17.55/ju

-47-

M. Zelné

parlament

bkk. 2. / megkezdte.... 29. folyt./ gy

valter imre,

----- somogy megye 6-os választókerületének képviselője a balatonszabadi november 7 tsz elnöke, egyebek között a mezőgazdasági üzemek önállóságával kapcsolatban vetett fel néhány gondolatot. hangsúlyozta, hogy a mezőgazdasági üzem gazdaságilag és jogilag önálló szervezet, tehát a gazdálkodásban bármely más vállalat egyenrangú partnere. aláhuzta, hogy ezt az elvet a mezőgazdasági üzemek vezetői úgy értelmezik, hogy azt és annyit termelnek, amit és amennyit megítélésük szerint az üzem érdekei megkívánnak; megválogatják, hogy kinek adják el terményeiket, s válogatnak azok között is, akiktől vásárolnak.

ahhoz azonban, hogy ez az elv a gyakorlatban érvényesüljön, meg kell teremteni a választás, a válogatás lehetőségét. jelenteg a kialakult monopolhelyzet hátrányosan érinti a mezőgazdasági üzemeket; éppen a választás lehetőségét tagadja meg tőlük. példaként hozta fel, hogy egy átlagos mezőgazdasági üzem termékeinek és terményeinek 80 százalékaival nem mehet a piacra, nem válogathat a vevők között, s vásárlóiként csak az országos nagyvállalatok jöhetnek számba. például: gabonát csak a gabonaforgalmi vállalatnak, hizóállatot csak az állatforgalmi vállalatnak, vetőmagot pedig csak a vetőmagtermelőtőlnek adhat el. termékeinek tehát csupán 20 százalékaival - zöltséggel, gyümölcscsel - jelentkezhet a piacon, s keresheti az ésszerűbb, kifizetődőbb megoldásokat.

vagy egy másik példa, amelyet saját termelőszövetkezetének életéből merített a képviselő: nitrogénműtrágyából jóval nagyobb a kereslet, mint a kínálat. rendeltek ugyan megfelelő mennyiséget az agroker-től, de csak annyit kaptak, amennyi éppen jutott. ezt már tudomásul is vették volna, ám jelentkezett náluk a gabonaforgalmi vállalat és azt mondta: ad nitrogén műtrágyát, ha a tsz bizonyos mennyiségű kukorica értékesítésére leszerződik vele. mégis van tehát nitrogénműtrágya? s hogyan kerül az a gabonaforgalmihoz? -kérdezték a tsz-ben. sehogy. azt a műtrágyát is az agroker szállítja, de a gabonaforgalmi vállalat rendelkezése szerint, hiszen a két nagy vállalat - szem előtt tartva egymás érdekeit - könnyebben megegyezik egymással.

ezután szünet következett, majd dr. b e r e s z t ó c z y miklós elnökletével folytatódott a tanácskozás.

/folyt. köv./

18.00/kju

1974. 2. 21.

-48-

parlament

bkk. 2. / megkezdte.... 30. folyt./ gy

dr. belák sándor

----- a keszthelyi agrártudományi főiskola rektor-helyettese veszprém megye 14-es választókerületének képviselője elmondta, hogy a mezőgazdaság az egész népgazdaság szerves része, és csak a szorosan vett termelési-technikai feladatok megoldásánál önálló, a termelés és a gazdálkodás szervezése nagyjából a népgazdaság ipari és kereskedelmi szektorának a kezébe kerül. a műszaki-gazdasági fejlődés során a szocialista mezőgazdasági nagyüzemek elszigetelődésükből, és egyre szorosabb kapcsolatba kerülnek a népgazdaság más szektorai-val, üzemivel vagy éppen a fogyasztókkal. a jelenlegi magas szintű technikával dolgozó gazdálkodás mindenképpen zökkenőmentes és folyamatos kiszolgálást, termékátvételt igényel. ezzel kapcsolatban néhány hiányosságra mutatott rá:

- hazánkban jelenteg mintegy 700 000 holdnyi terület lenne öntözhető, de - még az ideál rendkívül aszályos évben is - ennek körülbelül csak 60 százaléka tudják folyamatosan öntözni, mert amikor legjobban kellene, akkor van hiány öntözőcsőben, szórófejben, kapcsolóban. a házikertek öntözésénél is hiányzik az öntözőcső, de még a kézi öntözőkanna sem szerezhető be. a növényvédőszer-ellátottságunk sem felel meg a gyakorlati kívánalmaknak. különösen sok gondot okoz az ideál évben a burognyaogár elleni védekezés. a műtrágyák időben történő leszállítása szintén problémákat vet fel. a gyárak érthetően egyenletesen termelnek, de megfelelő raktáraik sem az üzemeknek, sem a kereskedelemnek nincsenek. a gazdaságok pedig a megfelelő hitel hiányában csak akkor veszik át a műtrágyát, amikor arra éppen szükségük van. hitelfedezet hiányában a gazdaságok sorra mondják vissza a korábban igényelt műtrágyára szóló megrendelést, aminek a jövő évi termés-kilátások szempontjából igen súlyos következménye lehet.

ezután a szarvasmarha-tenyésztés kérdéseivel foglalkozott. megemlítette, hogy jelenteg 30 000 kisparaszti istállóban nincsen szarvasmarha, de a nagyüzemi férőhelyek sincsenek megfelelően kihasználva. az állatállomány takarmányellátásának országos egyensúlyát meggátolja, hogy nálunk gyakorlatilag nincsen takarmánypiac.

/folyt. köv./

18.30/ju

1974. 2. 21.

-49-

bkk 2. /megkezdte... 31. folyt./-lm

ennek hiánya miatt a termelőknek nincsen lehetőségük arra, hogy az üzemi adottságaiknak legjobban megfelelő termékeket állítsák elő és a feleslegeiket a piacon értékesítsék, vagy a szükségleteiket ott szerezzék be. a jelenlegi állapot az üzemeket túlzott önellátásra kényszeríti, ami nagy mértékben megakadályozza az állattenyésztési lehetőségek kihasználását, ott, ahol egyébként a legnagyobb költséget jelentő épületek már rendelkezésre is állanak.

a képviselő kormányintézkedést sürgetett a takarmányellátás megoldására, javasolta, juttassanak melaszt a gazdaságoknak és indítsák be a szalastakarmány kereskedelmet.

befejezésül az ország legnagyobb gyógy-és üdülőhelyének, hévíznek a problémáját vetette fel. az ideérkező bel- és külföldi vendégek és betegek gyógyüdültetésének itt valamennyi feltételét biztosították, ugyanakkor azonban hévíznek nincsen szállodája. kérte, hogy a szálló építését ne halasszák el későbbi időpontra, hanem az eredeti tervnek megfelelően, még a harmadik ötéves terv keretében valósítsák meg.

bata jános, pest megye 12. számú választókerületének

képviselője, a gyömrői szabó ktsz műszaki vezetője rámutatott: pest megye lélekszáma a főváros közelsége, illetve a bevándorlás miatt az országos átlagnál lényegesen nagyobb arányban növekszik. az ezzel kapcsolatos gondokat súlyosbítja, hogy a megye - kulturális ellátottság szempontjából - a legelmaradottabbak közé tartozik. az egy általános iskolai tanteremre jutó tanulók száma lényegesen magasabb az országos átlagnál. még ma is sok olyan multból örökölt iskola van a megyében, amely nem biztosítja a megfelelő szintű tanítást. több óvodai helyre is szükség lenne, s bővíteni kellene a napközi otthonok befogadó képességét. az igények olyan nagyok, hogy a helyi erőforrásokból nem elégíthetők ki, ezért az illetékes kormányzati szervek segítségét kérte.

az előterjesztést elfogadta.

/folyt.köv./

18.35/ju
1841.2.26.

bkk. 2. / megkezdte.... 32. folyt./ gy

tóth balázs

----- képviselő / békés megye 6-os választókerület/ tsz-vállalkozás igazgatója elmondta, hogy megyéjében az új mechanizmusra az átmenet zavartalan volt, kielégítően fejlődtek a mezőgazdasági termelőszövetkezetek. a tavalyi jó terméseredmények megfelelő alapot teremtettek az új mechanizmus adta lehetőségek kihasználásához.

utalt a költségvetési zárszámadásnak arra a részére, amelyből kitűnik, hogy a termelőszövetkezeti nyugdíjak kiegészítésére az előirányzott 373 millió forint helyett 487 millió forintot költött az állam. az idős és nyugdíjas tagok megfelelő ellátása azonban - mint mondta -, még ma is problémát jelent. a megyében a dolgozó szövetkezeti tagok számához viszonyítva a nyugdíjasok és járadékosok aránya 27,4 százalék, s ha ehhez az 55 évnél idősebb, de még dolgozó tagokat is hozzászámítják, akkor arányuk eléri a 43, sőt némelyik szövetkezetben az 50 százalékot is. a tsz-ek szociális alapjukból esetenként rendkívüli segélyeket is nyújtanak, különösen a járadékosoknak, akik meglehetősen nehéz körülmények között élnek. nagy számuk miatt azonban segélyekkel nem lehet megoldani a problémát. meg kellene fontolni az idős embereknek azt a kérését, hogy járadékuk összegét legalább a minimális nyugdíj szintjére emeljék, mihelyt ezt a gazdasági helyzet lehetővé teszi.

a gazdaságirányítás reformjának néhány kérdésével foglalkozva elmondta; eddig az agroker bizonyos mennyiségű műtrágyát úgy adott át a szövetkezeteknek, hogy arra tárolási megállapodást kötöttek, vagyis a gazdaság tárolta az agroker műtrágyáját, és fizetni csak a következő évben kellett. mivel az új mechanizmusban a vételár kifizetéséig mindenképpen az agroker készletének számát a műtrágya és azért eszközkötési járulékot is fizetnie kell, a régi módszert megszüntették és a műtrágyát csak akkor kaphatják meg a szövetkezetek, ha azonnal fizetnek. az ideihez hasonló aszályos esztendőknél azonban nincs módjuk a szövetkezeteknek arra, hogy a következő évi műtrágyát azonnal kifizessék. ezért a képviselő javasolta, hogy átmeneti időre, amíg a szövetkezetek anyagilag meg nem erősödnek, állítsák vissza az előszállítással egybekötött tárolási szerződések módszerét.

a képviselő kérte, hogy javaslatait az országgyűlés szakbizottságai tanulmányozzák. a költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

/folyt. köv./

18.40/ju
1842.2.26.

parlament

bkk 2. /megkezdte ... 33. folyt./-lm

németh istván, baranya megyei /1.vk./ képviselő, általa-

nos iskolai igazgató az iskolai felszerelések beszerzésére fordított, illetve fordítandó anyagiakról szól. elmondta, hogy az ilyen célú összegek 1960 és 1966 között egyenletesen növekedtek, országos szinten körülbelül másfélszeresre, baranya megyében pedig több mint háromszorosra. tavaly viszont a beszerzési összegeket a költségvetésben „visszafogták”, s hasonló tendencia mutatkozik ebben az esztendőben is. kérte a képviselő, hogy a jövő évi költségvetés összeállításakor a művelődésügyi tárca iskolai felszerelések beszerzésére kapjon a jelenleginél több pénzt, hiszen korszerű, eredményes oktatás a tanintézetekben csak úgy valósulhat meg, ha biztosítani tudják a kívánt felszereltséget.

a fizikai munkát végző szülők gyermekeinek az iskolai tanulásban mutatkozó hátrányos helyzetéről beszélt ezután, az ilyen természetű gondok enyhítésének egyik módja lehet az, hogy a nagyobb létszámú iskolai csoportokat kisebb egységekre alakítsák. ehhez azonban tantermekre van szükség. várhatóan tantermek és pedagógusok szabaddá válásával számolhatnak az ugynevezett demográfiai hullám immár esedékes levonulásával. a megüresedő tantermekben a jelenleg hátrányos helyzetben tanulók jelentős részét el lehetne helyezni.

befejezésül megemlítette a pécsenti működő kereskedelmi és vendéglátóipari szakmunkásképző intézmény mostoha helyzetét, ami abból adódik, hogy az iskolának nincs saját épülete. pedig ebben az intézményben csaknem ezren tanulnak, és az ottani felnőtt-oktatásban is mintegy négyszázan vesznek részt. a tanulóknak csaknem fele vidékről jár be. a tanterem-gondok ez esetben közös teremgazdálkodással nem oldhatók meg, ugyanakkor kollégiumra is szükség lenne. a probléma megoldásához a képviselő a szóbanforgó tanintézet felelősségének, a belkereskedelmi minisztériumnak a segítségét kérte.

az 1967-es költségvetés végrehajtásáról szóló jelentést elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

19.45/ju
19.50 Zeli

-52-

parlament

bkk 2. /megkezdte... 34. folyt./-lm

péti jános termelőszövetkezeti elnök, tolna megye

6.-os választókerületének országgyűlési képviselője bevezetőben az aszály-gondokkal foglalkozott. az időjárás - mint rámutatott - súlyos károkat okozott a mezőgazdasági üzemeknek és ezzel együtt az országnak is. katasztrófális hiányok ezúttal azonban még nincsenek. a nagyüzemek fejlett termelési technológiája, a szövetkezeti parasztság hozzáértése és elismerést érdemlő hozzáállása következtében a valóban rendkívülinek nevezhető aszály ellenére is megtermeltünk annyi gabonát amennyi biztosítja az ország ellátását. hasonló körülmények között hasonló eredményre mezőgazdaságunk történetében még nem volt példa.

az állattenyésztés fejlesztésével kapcsolatos feladatokról szólva rámutatott, hogy a meglévő állati férőhelyeknek körülbelül fele-háromnegyede olyan, amely már nem biztosítja a kívánt ütemű fejlődést. az adott szerfás istállóokban és ólakban, illetve a régi korszerűtlen épületekben kialakított istállóokban és ólakban nem érvényesíthetők a nagyüzemi tenyészetekben eleminek tekintendő állategészségügyi előírások sem.

az építkezések azonban - a kormány nagyarányú támogatása ellenére - túl drágák, s nem megoldott a kivitelezésük sem. a képviselő javasolta, hogy a kormány vizsgálja felül a mezőgazdasági építkezések költségeit. javaslatot tett továbbá egy olyan vállalat létrehozására, amely különböző mezőgazdasági épületek - istállók, fiastatók, hizlaldák, stb. - összeszerelésére alkalmas egyszerű előregyártott elemeket készítene és hozna forgalomba. az állami dotációt - javaslata szerint - be kellene építeni az előregyártott elemek árába.

a képviselő az 1967. évi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt.köv./

19.50/ju

19.54 Zeli

10.15 Sze

-53-

parlament

bkk. 2. / megkezdte.... 35. folyt./ gy

kéri vancel,

----- a komárom megyei 7-es választókerület képviselője, a dorogi szénbányászati tröszt igazgatója a megye legjelentősebb iparágáról, a szénbányászatról beszélt. utalt a szénbányászat helyzetére, szerepére az új gazdasági mechanizmusban, s hangsúlyozta, hogy a mennyiséget csökkentik, ugyanakkor jobb, olcsóbb szenet akarnak az új irányítási rendszer körülményei között termelni, az elmúlt néhány hónapban megbizonyosodott, hogy lehet az új igényeknek megfelelően termelni. jó példa erre, hogy ma kevesebb a felhalmozott szénkészlet, az ellátás mégis megfelelő. kedvező az is, hogy a széntermelés minőségi mutatói - köztük elsősorban a gazdaságossági szempontok - fokozottan előtérbe kerülnek. ennek köszönhető, hogy a megye három szénbánya vállalata az év első felében teljesíteni tudta nyereségbefizetési kötelezettségét.

ezzel kapcsolatban a képviselő ismertette a dorogi szénbánya vállalat új, jelentős kezdeményezését. körzetükben a bányászkodást nehezíti, s egyben drágítja is a feltörő karsztvíz a múlt évben például több mint 72 millió köbméter vizet emeltek ki, amely teljes egészében veszendőbe ment. most megállapodtak a környékbeli mezőgazdasági üzemekkel, elsősorban a termelőszövetkezetekkel, hogy ennek a hatalmas vízmennyiségnek egy részét öntözésre használják fel.

a vállalati kezdeményezés másik példjaként említette a dolgozók lakásépítésének vállalati támogatását, ez különösen dorog környékén nagy fontosságú, ahol az átlagosnál nagyobb a lakáshiány. a kezdeményezés lényege, hogy az építetők - főleg fiatal házasok - a munka megindításához 20 000 forint vállalati kölcsönt kapnak alacsony kamatra, további 20 000 forintot pedig a közművesítés költségeire - amennyiben 15 évig még a vállalatnál maradnak - jutalomként kapnak. jelentős kedvezmény még, hogy a családi otthonokat a vállalat a saját szakembereivel építteti fel.

a képviselő a zárszámadásról szóló törvényjavaslatot elfogadta.

/folyt. köv./

20.00/ju

20.09.20.eli

-54-

20.05.20.eli

parlament

bkk. 2. / megkezdte.... 36. folyt./ gy

a szerkesztőségek figyelmébe!

javítások bkk. 2. sz. / megkezdte..../ hirre.

az 5. és a 6. és 7. folytatáson a képviselő neve mindenütt:

v i r i z t a i gyula

a 7. folytatás „a szerkesztőségek figyelmébe,, alatti szöveg helyesen:

mai bkk. 2. hírünk 6. folytatásának utolsó bekezdése u t á n kérjük pótlólag a következő szöveget írják be:....

a 9. folytatás utolsó bekezdésének első sorai helyesen:

hangsúlyozta, hogy a termelőnek és a termeltetőnek közösen kellene vállalnia a termelési kockázatot. példaként említette, hogy az idén....

a 13. folytatás 3. bekezdésének 2. sorában a szöveg helyesen:

.....a népgazdaság az idén az előző k é t évihez hasonló....

a 15. folytatás 2. sorának kezdete helyesen:

.... fejlesztését és korszerűsítését, hozzájárultak....

a 17. folytatás 1. bekezdésének utolsó mondata helyesen:

némely piaci cikk főként bizonyos zöldség- és gyümölcsfélék ára - a példátlanul hosszantartó szárazság miatt - máris 15-20 százalékkal magasabb a tavalyinál.

a minisztertanács....

a 23. folytatás 1. és 2. sora helyesen:

....a sorozatnagyság a negyedik ötéves tervben a hazai és baráti igények alapján tovább növekszik majd.

a 23. folytatás 1. bekezdésének utolsó szavai helyesen:

.... jelentős változásokat fog eredményezni.

/folyt. köv./

19.05/10

19.09.20.eli

- 55 -

parlament

bkk. 2. / megkezdte.... 37. folyt./ gy

javítások a bkk. 2. sz. / megkezdte.../ hirre.

a 29. folytatás 3. bekezdésének alulról számított 5. sorában a szöveg helyesen:

... gabonaforgalmihoz? - kérdezték a tsz-ben.

a 31. folytatás 3. bekezdése után kérjük a következő szöveget beiktatni:

a képviselő a zárszámadásról szóló törvényjavaslatot elfogadta.

a 35. folytatáson a képviselő kéri vancel foglalkozása helyesen:

a dorogi szénbányák igazgatója.

/folyt. köv./

- 56 -

20. 45

20 45

75

parlament

bkk. 2. /megkezdte... 38. folyt./-lm

Mészner Ferenc, tsz-elnök csongrád megye 1-es

tókerületének országgyűlési képviselője elmondotta: bár az ipar állandóan fokozza a műtrágyagyártást, ugrásszerűen emelkedik az igény is, ezért a következőkben a tervezettnél is nagyobb összeget kell fordítani a műtrágyával elért többlettermésből rövid idő alatt megtérülnek. a képviselő javasolta: vegyék fontolóra az illetékesek, milyen forrásból lehetne nagyobb összeget biztosítani öntözőgépek és berendezések beszerzésére. megemlítette, hogy saját térszében az 500 katasztrális hold öntözött területet kis befektetéssel ezer-ezerkétszáz holdra növelhetnék, ha kapható lenne a szükséges berendezés.

a következőkben hangsúlyozta, hogy szerte az országban megfeszített erővel folyik az aratás. a termelőszövetkezeti dolgozók mindent megtesznek, hogy az ország kenyere időben, jó minőségben kerüljön a magtárakba. éppen ezért érthetetlen, hogy a gabonafelvásárló és feldolgozó vállalat nem készült fel a beszállított gabona fogadására, s szinte naponta előfordul, hogy egy-egy szállító jármű csak többórás várakozás után adhatja át rakományát.

a képviselő szövege az előregedett termelőszövetkezeti tagok helyzetéről is. elmondotta, hogy a részükre megállapított öregségi járadék sok esetben csak a létminimumot biztosítja, bár a téesz nagyon gyakran kiegészíti ezt az összeget. indokolt, hogy a kiöregedett tsz-dolgozók társadalmi ellátása minél előbb megközelítse, illetve elérje az iparban nyugdíjazott dolgozók járandóságának szintjét.

a parlament csütörtöki ülése ezzel véget ért. az országgyűlés pénteken az 1967. évi állami költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat vitájával folytatja munkáját, s várhatóan a bejegyzett interpellációkra is sor kerül./mtí/

- 57 -

20. 20. 20. 20.

Vége

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

parlament

1968. július 12.

bkk. 1. csikós nagy béla beszéde

hi/tm/zs/gy/bs

1968. július 12.

rendelkezésre bocsátjuk csikós nagy béla államtitkár beszédét, amely a parlament mai ülésén hangzik el. e m b a r g o feloldásig!

x x x x

csikós nagy béla államtitkár, az országos árhivatal elnöke a pénzügyminiszteri expozénak az új gazdaságirányítási rendszer első tapasztalatait értékelő részével foglalkozott.

megállapította: a fél év tapasztalatai természetesen nem elegendők egyértelmű és minden részletre kiterjedő következtetések levonására, de az bizonyos, hogy az élet már alapjaiban igazolta a nagyszabású párt- és kormányelhatározást. az első eredmények már mutatkoznak: ésszerűbben, kevesebb bürokratikus megkötéssel fejlődik a népgazdaság, erősödnek a termelés és a fogyasztás kölcsönhatásai, és mindez fokozatosan a jobb gazdasági hatékonyság útján megy végbe. hozzáfűzte: a vállalati önállóság további növelésére, legalábbis az állami irányítás néhány területén, esetleg hamarabb sor kerülhet, mint ahogyan azt tavaly elképzelték, gondolva itt elsősorban az árszabályozásra és a termék-forgalmazás rendjére. nincs szó arról, hogy a vállalati önállóság nem vetett volna fel problémákat, ezek azonban részben függetlenek az alkalmazott gazdasági mechanizmustól, részben leküzdésük is könnyebb, ha a vállalati gazdálkodás még meglévő kötöttségeit tovább csökkentjük.

a továbbiakban az áralakulás és az áruforgalom néhány időszerű kérdését érintette. emlékeztetett arra, hogy a mezőgazdaságban kétütemű intézkedéssel 17 százalékkal emelték a felvásárlási árszínvonalat. az első intézkedésre 1966 elején, a másodikra 1967 őszén, illetve 1968 elején került sor. az új árakat azonban már múlt év közepén meghirdették, így a termelőszövetkezetek már ezek ismertetésében készülhettek fel az 1967/68-as gazdasági évre.

/folyt. köv./

9.30/11

- 1 -

9.42